

การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก

พนิดา เขียวขำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2558

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก

พจิชา เจียวจำ

นางสาวพนิดา เขียวขำ

ผู้วิจัย

.....

อาจารย์กานต์ยุพา จิตติวัฒนา,
ปร.ด (วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....

อาจารย์นันทิ์ เขียงชนะนา,
ปร.ด (ดนตรี)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,
พ.บ., ว.ว. ออร์โทปิดิกส์
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

Kyle R. Pyr.,
Ph.D. (Music Theory)
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี)

วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558

พจิฉา เขียวจำ

นางสาวพนิดา เขียวจำ

ผู้วิจัย

จิตริน ประภา

อาจารย์จิตประภา ศรีอ่อน,

Ph.D.(Deaf Study)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ธน งาม

อาจารย์นันทิ์ เขียงชนะนา,

ปร.ด (ดนตรี)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

กฤษณ์

อาจารย์กานต์บุพา จิตติวัฒนา,

ปร.ด (วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษา)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สมิต งาม

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ., ว.ว. ออร์โธปิดิกส์

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

รุ่งโรจน์

รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข,

D.A. (Woodwind Performance and Pedagogy)

คณบดี

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและความกรุณาอย่างดียิ่งจากอาจารย์หลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.กานต์ยุพา จิตติวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษา ที่สละเวลาอันมีค่าให้กับวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย ในการให้คำแนะนำ การตรวจแก้ไข รวมถึงการชี้แนะข้อเสนอแนะและติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.นัทธี เชิงชนะนา ที่ชี้แนะทางการศึกษาในครั้งนี้ รวมถึงการแก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.จิตประภา ศรีอ่อน ที่กรุณาสร้างแรงบันดาลใจในการศึกษาครั้งนี้ รวมถึงชี้แนะรายละเอียดและกรอบความคิดของงานวิจัยครั้งนี้ ทั้งได้กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ คณาจารย์ และนักเรียนหูหนวก โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม อีกทั้งคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนหูหนวกทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลเอกสารและความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย เปรียบเสมือนครูให้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรียนรู้จนสามารถทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้ ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้มีโอกาส มีพลัง มีกำลังใจ จากการสนับสนุนส่งเสริมของครอบครัวเขียวขำ กราบขอบพระคุณพ่อวิทย์ แม่เล็ก ด้วยความรักอย่างไม่มีเงื่อนไขผู้วิจัยซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

พนิดา เขียวขำ

การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก

CLASSROOM MUSICAL ACTIVITIES TO IMPROVE RHYTHMIC PERCEPTION OF CHILDREN WITH DEAFNESS

พนิดา เขียวขำ 5438087 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : กานต์ยุพา จิตดีวัฒนา, ประ.ด., นัทธี เชียงชนะนา, ประ.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะในด้านจังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะสำหรับเด็กหูหนวก และ 2) ประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก ผู้เข้าร่วมในการวิจัย ได้แก่ เด็กหูหนวกชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม จำนวน 19 คน ผู้เข้าร่วมทั้งหมดเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีเป็นเวลาทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสอนด้วยตนเองและมีครูประจำชั้นทำหน้าที่ล่ามภาษามือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินทักษะภาคปฏิบัติเพื่อประเมินการรับรู้เรื่องจังหวะของเด็กหูหนวก 2) แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กหูหนวกในชั้นเรียนกิจกรรมดนตรี และ 3) แบบสัมภาษณ์ความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กหูหนวก การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองกิจกรรมดนตรีและประเมินทักษะภาคปฏิบัติ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กหูหนวกในชั้นเรียนกิจกรรมดนตรี และ 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มเพื่อศึกษาความชอบในกิจกรรมดนตรี การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมการวิจัยและการวิเคราะห์คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเพื่อประเมินผลการรับรู้เรื่องจังหวะของเด็กหูหนวกโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสังเกตพฤติกรรมในการรับรู้เรื่องจังหวะของเด็กหูหนวกและการสัมภาษณ์ความชอบในกิจกรรมดนตรีโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมดนตรีที่ได้พัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะของเด็กหูหนวกได้ ซึ่งจะเห็นได้จากแนวโน้มของคะแนนทักษะภาคปฏิบัติที่เพิ่มขึ้นหลังจากที่พวกเขาได้รับกิจกรรมดนตรีตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้งสุดท้าย โดยเด็กหูหนวกแต่ละคนสามารถเข้าใจจังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะได้ในระดับที่แตกต่างกัน จากการสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์ความชอบในกิจกรรมดนตรี พบว่า เด็กหูหนวกเรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีความตั้งใจและให้ความร่วมมือที่ดีในการจัดกิจกรรม อีกทั้งยังมีความชอบในกิจกรรมดนตรี และมีความต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีในลักษณะนี้ต่อไป ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อพิสูจน์ให้เห็นว่าเด็กหูหนวกสามารถรับรู้จังหวะดนตรีได้เป็นอย่างดี โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้และการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กหูหนวก

คำสำคัญ : กิจกรรมดนตรี/ การรับรู้เรื่องจังหวะ/ เด็กหูหนวก

CLASSROOM MUSICAL ACTIVITIES TO IMPROVE RHYTHMIC PERCEPTION OF CHILDREN WITH DEAFNESS

PANITA KIEWKAM 5438087 MSMS/M

M.A. (MUSIC)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: KARNYUPHA JITTIVATDHNA, Ph.D., NATEE CHIENGCHANA, Ph.D.

ABSTRACT

This study aimed to: 1) develop classroom musical activities to improve rhythmic perception in the terms of downbeat rhythm, rhythmic patterns, and rhythmic notation of children with deafness, and 2) evaluate the effectiveness of classroom musical activities to improve rhythmic perception of children with deafness. The participants in this study were 19 children with deafness in grade 3 of academic year 2014 from Nakhon Pathom School for the Deaf. The participants attended classroom musical activities for 4 weeks, once a week, and 45 minutes a time. The researcher had self-teaching in the class, and the class teacher would be the interpreter of sign language. The instruments used in this study consisted of 1) the practical skills assessment form for evaluating the rhythmic perception of children with deafness, 2) the behaviour observation form of children with deafness in the classroom musical activities, and 3) the interviewing form for asking children with deafness about the preference of classroom musical activities. Data collection was divided into 3 steps: 1) to collect data from the experiment in classroom musical activities and assessment of the practical skills 2) to collect data from behaviour observation of children with deafness in the classroom musical activities, and 3) to collect data from group interviews for studying the preference of classroom musical activities. The data analysis was divided into two sections: 1) quantitative data analysis by analysing the basic information of the participants in this study and the practical test to evaluate the rhythmic perception of children with deafness by using descriptive statistics, 2) qualitative data analysis from the behaviour observation of rhythmic perception of children with deafness and the interviews for the preference of classroom musical activities by using content analysis.

The results of this study showed that developed classroom musical activities were able to improve rhythmic perception of children with deafness because of the increased test results of the practical skills after attending the classroom from the first to the last time. The children with deafness could understand downbeat rhythm, rhythmic patterns, and rhythmic notation in different levels. According to the behaviour observation and preference interviews of classroom musical activities, it was found that the children with deafness learned enjoyably, had a willingness to cooperate in the class and they needed to attend these classroom musical activities in the future. The results of this study could show that the children with deafness could have good rhythmic perception through a process of learning and teaching with materials that were appropriate and consistent with the nature of children with deafness.

KEY WORDS : MUSICAL ACTIVITIES/ RHYTHMIC PERCEPTION/ CHILDREN WITH DEAFNESS

94 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ประสงค์งานวิจัย	3
1.3 คำถามงานวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ความสำคัญของดนตรีต่อชีวิตมนุษย์	5
2.2 คนหูหนวกและวัฒนธรรมของคนหูหนวก	6
2.2.1 นิยามและประเภทของการสูญเสียการได้ยิน	7
2.2.2 ข้อตกลงและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการวัดการได้ยิน	9
2.2.3 ผลกระทบของการสูญเสียการได้ยิน	10
2.3 การเรียนรู้ของคนหูหนวก	13
2.3.1 การพัฒนาทางด้านภาษา	14
2.3.2 การพัฒนาทางด้านสติปัญญา	14
2.4 วัฒนธรรมดนตรีของคนหูหนวก	15
2.5 การเรียนรู้ดนตรีของคนหูหนวก	15
2.5.1 การศึกษาดนตรีสำหรับนักเรียนบกพร่องทางการได้ยิน	16

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5.2 วิธีการและคำแนะนำเพิ่มเติมสำหรับเด็กหูหนวกในชั้นเรียนดนตรี	16
2.6 แนวการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กหูหนวก	17
2.6.1 เทคนิคในการดำเนินการนัดพบการสำหรับคนพิการทางการได้ยิน	17
2.6.2 แนวทางการจัดชั้นเรียนดนตรีหลักสูตร Rhythmic Musical Education	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	22
3.1 การพัฒนากิจกรรมดนตรี	22
3.1.1 ขั้นตอนการพัฒนากิจกรรมดนตรี	22
3.1.2 กิจกรรมดนตรี	23
3.2 การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรี	24
3.2.1 ผู้เข้าร่วมการวิจัย	25
3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	25
3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	27
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	28
4.1 ผลการพัฒนากิจกรรมดนตรี	28
4.1.1 จังหวะตก	29
4.1.2 รูปแบบจังหวะ	30
4.1.3 สัญลักษณ์จังหวะ	31
4.1.4 แผนการจัดกิจกรรม	32
4.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรี	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมวิจัย	35
4.2.2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ด้านจรรยาบรรณการประเมิน ทักษะภาคปฏิบัติ	37
4.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน	46
4.2.4 ผลการวิเคราะห์ความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กหู หนวก	48
บทที่ 5 อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	50
5.1 อภิปรายผลการวิจัย	50
5.1.1 การเรียนรู้เรื่องจรรยาบรรณ	50
5.1.2 การเรียนรู้เรื่องรูปแบบจรรยาบรรณ	51
5.1.3 การเรียนรู้เรื่องสัญลักษณ์จรรยาบรรณ	52
5.1.4 กิจกรรมดนตรีกับพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กหูหนวก	53
5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัย	54
5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กหูหนวก	54
5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน	54
5.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง	55
5.2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา	55
5.2.5 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป	55
บทที่ 6 บทสรุป	56
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย	58
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ	66
รายการอ้างอิง	75
ภาคผนวก	94
ประวัติผู้วิจัย	87

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ความถี่ทั่วไปของการไต่ยืน	9
2.2 ระดับเดซิเบลที่พบบ่อยในการไต่ยืนปกติ	10
2.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการสื่อสารในแต่ละระดับการสูญเสียการไต่ยืน	11
3.1 แผนการทดลอง	26
4.1 กำหนดแผนการจัดกิจกรรม	33
4.2 สื่อและอุปกรณ์การสอน	35
4.3 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	36
4.4 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องจังหวะตก	38
4.5 ระดับการเรียนรู้เรื่องจังหวะตก	40
4.6 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องรูปแบบจังหวะ	41
4.1 ระดับการเรียนรู้เรื่องรูปแบบจังหวะ	43
4.8 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ	44
4.9 ระดับการเรียนรู้เรื่องสัญลักษณ์จังหวะ	46

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
4.1 เนื้อเพลงสวัสดี	29
4.2 เนื้อเพลงสวัสดีและสัญลักษณ์จังหวะ	30
4.3 เนื้อเพลงขนมปังกรอบและสัญลักษณ์จังหวะแสดงรูปแบบจังหวะของเพลง	31
4.4 สัญลักษณ์จังหวะทั้ง 5 ชื่อ	32

สารบัญกราฟ

กราฟ	หน้า
4.1 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องจังหวะตก	39
4.2 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องรูปแบบจังหวะ	42
4.3 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ	45

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

จังหวะและชีวิตมนุษย์มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ชีวิตมนุษย์ดำเนินไปตามจังหวะตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นจังหวะของวัน เวลา หรือฤดูกาลที่เป็นจังหวะภายนอกตัวมนุษย์ และจังหวะการเต้นของหัวใจ รวมทั้งจังหวะของการเดิน ที่เป็นจังหวะภายในตัวมนุษย์ ซึ่งทั้งสองอย่างนี้เรียกได้ว่าเกี่ยวข้องกับจังหวะทั้งสิ้น และนี่จึงเป็นเหตุผลว่าเพราะเหตุใดจังหวะจึงมีส่วนช่วยในการปรับตัวของมนุษย์ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ผู้คน สังคม (อรรณพ บรรจงศิลป์, 2551)

ดนตรีคือภาษาหนึ่งที่ใช้ถ่ายทอดความรู้สึก ซึ่งภาษาของดนตรีเป็นภาษาในลักษณะอื่นที่ไม่สามารถสื่อความได้ ไม่ได้มาจากคำพูด ท่าทาง หรือสื่อสารทางสีหน้า เมื่อเด็กแรกเกิดเริ่มได้ยินเสียงที่ไม่เข้าใจความหมายซึ่งมาจากการขับกล่อมให้เด็กนอนหลับด้วยเสียงเพลง ถือได้ว่าเป็นหนึ่งตัวอย่างในการถ่ายทอดความรู้สึกของพ่อแม่ไปสู่ลูก ในระยะแรกเด็กจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเสียงเพลงที่ได้ยิน ต่อมาจะเริ่มเลียนแบบด้วยการร้องจังหวะหรือทำนอง แต่จังหวะและทำนองอาจจะยังไม่ถูกต้อง นอกจากนี้เด็กจะชอบขยับเนื้อตัวหรือเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลงอีกด้วย ต่อมาเด็กจะมีพัฒนาการด้านการพูดและการเจริญเติบโตของอวัยวะต่างๆทางร่างกายมากขึ้น เด็กจะเริ่มร้องเพลงได้ถูกต้องในเรื่องจังหวะและเนื้อร้อง เริ่มมีความพยายามในการเคาะจังหวะหรือเล่นดนตรีให้เข้ากับจังหวะ ความคิดสร้างสรรค์เริ่มมีมากขึ้นอย่างชัดเจน และเมื่อการบังคับกล่อมเนื้อส่วนต่างๆเป็นไปได้อย่างดีแล้วเด็กจะมีการเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรีได้มากขึ้นและดีขึ้นเริ่มพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี เช่น ดัง-เบา ช้า-เร็ว ผ่านทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย (ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2541)

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า จังหวะในดนตรีมีส่วนช่วยบ่มเพาะและพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ดังข้อสรุปเรื่องประโยชน์ของดนตรีที่มีต่อเด็กจากหนังสือจิตวิทยาการสอนดนตรี (ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2541) และจากประวัติความเป็นมาและความสำคัญของดนตรีกับชีวิตมนุษย์จะพบว่าดนตรีมีความสำคัญต่อการปรับตัวของมนุษย์ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (อรรณพ บรรจงศิลป์, 2551) รวมถึงมีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นอย่างมากแต่ยังมีคนกลุ่มหนึ่งคือ คนหูหนวกที่ไม่ได้ยินเสียง เขาเหล่านั้นขาดโอกาสในการเข้าถึงดนตรี การบ่มเพาะเรื่องจังหวะ โดยธรรมชาติที่เกิดขึ้น

จากการได้ยินนั้นหายไป กลายเป็นบุคคลที่ขาดจังหวะจะโคน มีท่าทางและการใช้ภาษามือขาดความต่อเนื่อง (จิตประภา ศรีอ่อน, 2557)

โดยทั่วไปแล้วมีการกล่าวถึงความสำคัญของการเรียนการสอนดนตรีสำหรับคนหูหนวก เกี่ยวกับความสำคัญที่จะจัดให้มีวิชาดนตรีในหลักสูตรการศึกษาของเด็กหูหนวกและครูสอนวิชาดนตรีจำเป็นต้องมีทักษะทางด้านการสอนดนตรีให้นักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความสามารถและนำดนตรีไปใช้ในชีวิตของพวกเขา และควรจะมีโอกาสที่จะได้เรียนรู้ศิลปะรูปแบบนี้ รวมถึงหลากหลายการดำเนินงานที่นำดนตรีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับคนหูหนวก ไม่ว่าจะเป็น ดนตรีบำบัด การฝึกพูด การศึกษา การฝึกการแสดง และอีกหลายอย่าง แต่ทั้งหมดทั้งปวงก็ตั้งอยู่บนสองประเด็นนั่นก็คือ ประเด็นแรก ดนตรีสำหรับคนหูหนวกที่มุ่งประเด็นไปที่ความสนุกสนานเพลิดเพลินมากกว่าในเรื่องของการศึกษาและการเสริมสร้างความเข้าใจด้านดนตรีให้กับคนหูหนวก ซึ่งทำให้เกิดขีดจำกัดของศักยภาพและทักษะ อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นที่สองที่ขัดแย้งกันอยู่ก็คือประเด็นที่ว่า ควรจะมีการยืดหยุ่นเพื่อเปิดโอกาสการเรียนรู้ด้านดนตรีให้กับคนหูหนวก และกลายเป็นสิ่งที่สังคมรับรู้ถึงความเท่าเทียมทางการศึกษาดนตรี (Brown, 2000)

ด้วยความสำคัญของจังหวะที่มีผลต่อการพัฒนาการด้านต่างๆของชีวิต และต้องการให้โอกาสเด็กหูหนวกได้รับโอกาสทางการศึกษาดนตรีเหมือนกับคนทั่วไป ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เรื่องจังหวะของเด็กหูหนวกระดับชั้นประถมศึกษา ทั้งนี้จากข้อมูลพื้นฐานและการสัมภาษณ์ผู้อาจารย์ที่ทำการสอนเด็กหูหนวกในประเทศไทยของผู้วิจัย พบว่าเด็กหูหนวกมีประสบการณ์ดนตรีบ้างทั้งในเรื่องร้องเพลงภาษามือจังหวะ และการเต้น(สุภาภรณ์ พันธวิไล, 2557) หากแต่การสูญเสียการได้ยินทำให้การพัฒนาทั้งในเรื่องของภาษา สติปัญญา สังคม และการศึกษา ล้วนแตกต่างไปจากเด็กที่มีการได้ยินปกติ ดังนั้นแนวทางการศึกษาของเด็กหูหนวกจึงแตกต่างไปจากคนทั่วไป อีกทั้งวัฒนธรรมทางดนตรีก็เช่นกัน และในเด็กหูหนวกที่มีการสูญเสียการได้ยินตั้งแต่ 91 dB ขึ้นไปหรือที่เรียกกันว่าหูหนวกสนิท มีรับรู้ทางด้านการสัมผัสสะท้อนได้ดีกว่าด้านระดับเสียง อาศัยช่องการมองเห็นเป็นหลักในการสื่อสาร ด้านการพูดและภาษาจะค่อยๆเสื่อมลงและไม่อาจจะพัฒนาได้ตามธรรมชาติถ้าหากมีการสูญเสียการได้ยินก่อนที่จะรู้เรื่องภาษา องค์ประกอบดนตรีเรื่องจังหวะเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ดนตรี (Adamek & Darrow, 2005) ผู้วิจัยจึงพัฒนากิจกรรมดนตรีที่มีสาระการเรียนรู้ในเรื่องของจังหวะเป็นสำคัญ โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ดังต่อไปนี้ (1) เด็กหูหนวกเข้าใจจังหวะตกของเพลง (2) เด็กหูหนวกเข้าใจรูปแบบจังหวะ และ(3) เด็กหูหนวกเข้าใจและทำตามสัญลักษณ์จังหวะได้ โดยได้จัดทำชุดกิจกรรมการสอนดนตรีโดยมุ่งหวังว่าการศึกษาวิจัยจะเกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดด้วยกระบวนการฝึกและชุดกิจกรรมการสอนดนตรีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสอนให้เด็กหูหนวกรับรู้เรื่อง

จังหวะและเข้าใจเรื่องจังหวะและเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อันจะส่งผลต่อเด็กหูหนวกมีพัฒนาการทางด้านจังหวะที่ดีขึ้น ซึ่งการพัฒนาการด้านจังหวะนอกจากจะเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการทางดนตรีแล้วยังถือได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อคนหูหนวกในเรื่องพัฒนาการทางด้านภาษา การพูด รวมถึงการเคลื่อนไหว นอกจากนี้บุคคลทั่วไปยังสามารถรับรู้ถึงประสิทธิภาพด้านการเรียนวิชาดนตรีของเด็กหูหนวก ซึ่งนั่นแสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคด้านการศึกษาวิชาดนตรี

1.2 วัตถุประสงค์ประสงค์งานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

- 1) พัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะในด้าน จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และ สัญลักษณ์จังหวะ สำหรับเด็กหูหนวก
- 2) ประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก

1.3 คำถามงานวิจัย

- 1) กิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะที่เหมาะสมสำหรับเด็กหูหนวกในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นอย่างไร
- 2) กิจกรรมดนตรีสามารถส่งเสริมการรับรู้เรื่องจังหวะในด้าน จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และ สัญลักษณ์จังหวะ ของเด็กหูหนวกในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ดีขึ้นหรือไม่
- 3) หลังจากการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมดนตรี เด็กหูหนวกมีความชอบต่อกิจกรรมดนตรีหรือไม่

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

กิจกรรมดนตรีนี้พัฒนาขึ้นเพื่อนำไปทดลองใช้กับเด็กหูหนวกชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม ที่มีการได้ยินตั้งแต่ 82 dB – 120 dB จำนวน 19 คน โดยจัดการเรียนรู้ในเรื่อง จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และ สัญลักษณ์จังหวะ และทำการศึกษาความสามารถใน

การรับรู้เรื่องจังหวะก่อนและหลังการจัดกิจกรรมดนตรี เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของกิจกรรม และ ศึกษาความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กหูหนวก

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับหลายกลุ่ม ได้แก่ เด็กหูหนวก ครูผู้สอน ผู้ปกครอง สถานศึกษา และงานวิจัย

1) เด็กหูหนวก ได้มีโอกาสเรียนรู้ดนตรีในชั้นเรียนปกติ ได้รับการพัฒนาการรับรู้เรื่อง จังหวะให้ดีขึ้น มีความสนุกสนานกับกิจกรรมดนตรี รวมถึงทักษะด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับจังหวะจะ ได้รับการพัฒนา เช่น การเคลื่อนไหว การเดิน การทำภาษามือ เป็นต้น

2) ครูผู้สอน สามารถประยุกต์กิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนการสอน อื่น เพื่อความเข้าใจการจดจำเนื้อหาที่ดียิ่งขึ้น

3) ผู้ปกครอง ทราบถึงแนวทางการเลี้ยงดูบุตรหลานหูหนวกด้วยการใช้จังหวะ ร้อง เพลง การเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะเรื่องจังหวะที่ดี

4) สถานศึกษา มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

5) งานวิจัย ผลงานวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ของเด็กหูหนวก

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) เด็กหูหนวก หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินมาก จนไม่สามารถรับรู้ข้อมูลผ่าน ทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตามโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยิน จะมีการ สูญเสียการได้ยินประมาณ 90 dB ขึ้นไป (dB หรือ เดซิเบล เป็นหน่วยวัดความดังของเสียง) สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้เด็กหูหนวก หมายถึง เด็กที่มีการได้ยินตั้งแต่ 82dB ถึง 120dB เป็นนักเรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม

2) กิจกรรมดนตรี หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการเรียนรู้ดนตรี สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้กิจกรรมดนตรี หมายถึง กิจกรรมดนตรีเพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องจังหวะ ที่ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับจังหวะตก รูปแบบจังหวะ สัญลักษณ์จังหวะ เน้นทักษะการรับรู้สัมผัสเพื่อน เล่น ร้องเพลง เคลื่อนไหว อ่านโน้ต สร้างสรรค์ทางดนตรี

3) การรับรู้เรื่องจังหวะ หมายถึง การรับรู้ คือ การแปลความหมายจากการสัมผัส โดยเริ่มตั้งแต่การมีสิ่งเร้ามากระทบอวัยวะรับสัมผัสทั้ง 5 และส่งกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อการแปลความ จังหวะ คือ ระยะเวลาที่สม่ำเสมอ จังหวะทางดนตรี คือ การเคลื่อนที่ของแนวทำนองหรือเสียงในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ การรับรู้เรื่องจังหวะ หมายถึง การรับรู้การเกิดขึ้นของจังหวะ เข้าใจความเท่ากันของจังหวะ และระยะจังหวะที่สั้นยาวในแต่ละรูปแบบ

4) การร้องเพลง หมายถึง การเปล่งเสียงเป็นคำร้องและทำนองต่างๆ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ การร้องเพลง หมายถึง การร้องเพลงสำหรับคนหูหนวก ซึ่งไม่ได้เกิดจากการเปล่งเสียงเพื่อแสดงทำนอง จังหวะและสื่อความหมาย การร้องเพลงสำหรับคนหูหนวกเรียกว่าการร้องเพลงภาษามือ ทำโดยใช้ภาษามือในการแสดงทำนอง จังหวะ และสื่อความหมายของบทเพลง

บทที่ 2

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้ทางดนตรีของเด็กหูหนวก ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี จากตำรา เอกสาร รายงานการวิจัย อินเตอร์เน็ตทั้งภายในและต่างประเทศ และจัดทำเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่นำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- 1) ความสำคัญของดนตรีต่อชีวิตมนุษย์
- 2) คนหูหนวกและวัฒนธรรมของคนหูหนวก
- 3) การเรียนรู้ของคนหูหนวก
- 4) วัฒนธรรมดนตรีของคนหูหนวก
- 5) การเรียนรู้ดนตรีของคนหูหนวก
- 6) แนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับคนหูหนวก

2.1 ความสำคัญของดนตรีต่อชีวิตมนุษย์

อรวรรณ บรรจงศิลป์ (2546) ได้กล่าวถึงความรู้สึกและอารมณ์ของมนุษย์ว่ามักจะแสดงออกมาในรูปแบบของศิลปะ เช่น ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ก็จะออกมาในลักษณะของเพลงกล่อม ความรักของชายหญิงก็จะออกมาในลักษณะของเพลงรัก หรือความรักชาติก็แสดงออกมาในลักษณะของเพลงปลุกใจ นอกจากนี้ความโศกเศร้าจากการสูญเสีย การพลัดถิ่นที่อยู่ การพลัดพรากจากคนรัก ความทุกข์จากสงคราม การสรรเสริญพระเจ้า ความเหน็ดเหนื่อย ความกลัว ก็ถูกจำลองออกมาเป็นภาษาดนตรีทั้งสิ้น และแม้ว่ามนุษย์สามารถแสดงออกซึ่งความรู้สึกของตนเองได้โดยใช้สัญลักษณ์อื่นซึ่งอาจเป็นคำพูดหรือภาพวาดก็ตาม แต่ไม่ซาบซึ้งเท่าดนตรี เพราะดนตรีไม่มีคำจำกัดความที่แน่นอน ทุกคนสามารถเข้าใจดนตรีไปได้หลายทางแล้วแต่การตีความของแต่ละคนแต่ละระดับ ดังนั้น เราจึงอาจกล่าวได้ว่าดนตรีเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งซึ่งช่วยถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ได้อย่างแท้จริง

ณัฐ สุทธจิตต์ (2541) กล่าวถึงคุณค่าของดนตรีที่มีต่อเด็กไว้ว่า การช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์สุนทรีย์ โดยการตอบสนองต่อองค์ประกอบดนตรี เช่น ทำนอง จังหวะ ช่วย

ให้เด็กรู้ซึ่งถึงความสวยงาม ความเต็มอิ่มในอารมณ์และความงอกงามทางการรับรู้ พัฒนาด้านปัญญา พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กตลอดจนการเชื่อมโยงแนวคิดต่างๆ ประสบการณ์ดนตรีเร้าให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์เป็นส่วนช่วยพัฒนาด้านการตอบสนองทางอารมณ์ของเด็ก นอกจากการพัฒนาทักษะและการสนุกสนาน ดนตรียังมีส่วนที่ทำให้เด็กรู้สึกถึงความอิสระ การเป็นตัวของตัวเอง ทำให้เด็กรู้สึกยอมรับในตนเองและชื่นชมในตนเอง (Sobol, 2008)

ในการเรียนการสอนดนตรีที่ของนักเรียนที่มีความพิการ (Sobol, 2008) ในกิจกรรมด้านภาษาทั้งหมดทำได้โดยสามารถใช้ดนตรีในทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งการฟัง, การพูด (การร้องเพลง), การอ่าน (สัญลักษณ์และโน้ตดนตรี) และการเขียน (การประพันธ์) สามารถสร้างหลักการทั้งสี่ได้ แม้ว่าจะเป็นรูปแบบอย่างง่าย ภาษามีด้วยกันทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ครอบคลุมการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนทั้ง 4 องค์ประกอบเหล่านี้พบได้ในดนตรี และนักเรียนที่ได้เรียนดนตรีจะมีความสามารถดังนี้

- 1) เพิ่มช่วงระยะความสนใจของเขาผ่านการแนะนำประสบการณ์ด้านการฟัง
- 2) พูดผ่านการแสดงออกของการร้องและปฏิบัติเครื่องดนตรี
- 3) พัฒนาความสามารถในการอ่านผ่านการใช้การแสดงภาพต่างของเสียงเป็นโน้ตดนตรีทั้งแบบที่เป็นโน้ตสากลและอื่นๆ
- 4) การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการแต่งเพลงจากเนื้อหาเรื่องราวและแนวคิดการจัดการหลักสูตรในเรื่องจังหวะและบทกลอน

2.2 คนหูหนวกและวัฒนธรรมของคนหูหนวก

การได้ยินเป็นการรับรู้หลักที่เด็กจะใช้ในเรื่องของการพัฒนาภาษาและการพูด สำหรับเด็กส่วนใหญ่ที่มีการได้ยินปกติในการพัฒนาการพูดและภาษาจะได้มาในลักษณะที่ดูเหมือนจะเป็นธรรมชาติและง่ายดาย แต่เด็กที่ไม่มีการได้ยินอย่างเพียงพอจะถูกตัดออกจากเสียงต่างๆ ที่ทำให้พวกเขาสามารถตอบสนองต่อผู้อื่นและรวมไปถึงการเลียนแบบคำพูดที่ต้องมาจากการอาศัยการได้ยิน เพราะสูญเสียการได้ยินเป็นความพิการที่ไม่แสดงออกอย่างชัดเจน สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบให้การพัฒนาของเด็กช้าและต่ำกว่าปกติ การสื่อสาร เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีความหมาย อีกทั้งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อเด็กในเรื่องของทักษะทางวิชาการและสังคม การสื่อสารเป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ทางสังคมและองค์ความรู้ต่างๆ ของเรา ถ้าหากขาดความสามารถทางด้านนี้เราจะถูกตัดออกจากโลกที่เป็นอยู่ ส่งผลกระทบต่อทุกด้านของการพัฒนาทางด้านจิตใจ ทางด้านสังคมและทางปัญญาของเรา

มีนักเรียนที่สูญเสียการได้ยินเกือบ 71,000 คน ที่ทำการศึกษาในสังกัดการศึกษาพิเศษ อายุระหว่าง 6 และ 21 ปี (U.S. Department of Education, 2002 อ้างใน Darrow, 2005) และยังมีนักเรียนที่สูญเสียการได้ยินแต่ไม่ได้ทำการศึกษาในสังกัดการศึกษาพิเศษหรือยังไม่ได้ระบุเป็นคนพิการ นักศึกษาส่วนใหญ่เหล่านี้จะมีส่วนร่วมในการเรียนดนตรีในชั้นเรียนและบางคนอาจได้รับบริการดนตรีบำบัด สำหรับครูผู้สอนและนักบำบัดที่ให้บริการนักเรียนเหล่านี้ถือเป็นความท้าทายหลักที่จะจัดสภาพแวดล้อมการฟังที่หลากหลายและสามารถเข้าถึง เพื่อที่จะสามารถช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเหล่านี้รับฟังและพัฒนาทักษะในการสื่อสาร (Adamek & Darrow, 2005)

2.2.1 นิยามและประเภทของการสูญเสียการได้ยิน

Adamek & Darrow (2005) กล่าวถึงความหมายว่า "ปกติหรือการได้ยินปกติ" หมายถึง การที่ได้ยินที่เพียงพอที่จะดำเนินการพูดได้อย่างง่ายดาย เด็กหลายคนที่มีการสูญเสียการได้ยินเพียงเล็กน้อยได้เรียนรู้ที่จะใช้การชี้นำวจนภาษา (ภาษากาย) เพื่อเพิ่มเติมในสิ่งที่พวกเขาได้ยิน ทำให้พวกเขาดูเหมือนจะมีการได้ยินปกติ การสูญเสียการได้ยินของนักเรียนเหล่านี้มักจะไม่นับจนกว่าพวกเขาจะมีการทดสอบการได้ยินอย่างเป็นทางการ การเรียนรู้ที่จะใช้ชี้นำวจนภาษา(ภาษากาย)ในการสื่อสารไม่ได้เป็นไปอย่างง่ายดายสำหรับเด็กทุกคนดังนั้นแม้แต่เด็กที่มีการสูญเสียการได้ยินเพียงเล็กน้อยก็ต้องการอุปกรณ์ช่วยฟัง ซึ่งมักจะเป็นเครื่องช่วยฟังและต้องการรูปแบบพิเศษของการให้บริการทางการศึกษา

การบกพร่องทางการได้ยินเป็นความพิการ ที่ระบุไว้ใน IDEA (Individuals with Disabilities Education Act) ระบุว่าผู้บกพร่องทางการได้ยินต้องการการศึกษาพิเศษและบริการที่เกี่ยวข้องเพราะเนื่องจากการสูญเสียการได้ยินอย่างรุนแรงจนทำให้ความสามารถในการประมวลผลของเด็กมีปัญหาอาจจะได้รับผลกระทบด้านภาษาศาสตร์และทำให้ประสิทธิภาพการศึกษาของเด็กได้รับผลกระทบเช่นกัน อีกทั้งอาจทำให้เกิดความสูญเสียการได้ยินที่มีอยู่ อย่างไรก็ตามนักการศึกษาพิเศษได้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเด็กที่หูหนวกและหูตึง (Adamek & Darrow, 2005)

สำหรับนักเรียนหูหนวก หมายถึง พวกเขาใช้การสื่อสารหลักผ่านช่องทางการมองเห็น เนื่องจากการได้ยินที่หลงเหลือของพวกเขาหรือการได้ยินที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะดำเนินการในการพูด นักเรียนเหล่านี้มักจะมีสูญเสียการได้ยินที่ 90 dB หรือมากกว่า ครึ่งส่วนใหญ่มีความเข้าใจผิดว่านักเรียนที่เป็นคนหูหนวกไม่มีการได้ยินหลงเหลืออยู่เลย มีบุคคลจำนวนน้อยมากที่ไม่มีการได้ยินหลงเหลือ นักเรียนส่วนใหญ่ที่ได้รับการระบุว่าเป็นคนหูหนวกจะมีระดับของการได้ยินหลงเหลือบางอย่าง แม้ว่ามันไม่ถือว่าเป็นการได้ยินที่สามารถใช้ในระบบของการประมวลผลการพูดได้ แต่

นักเรียนเหล่านี้อาจใช้การได้ยินที่เหลือของพวกเขาในการแยกแยะเกี่ยวกับเสียงและในด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ รวมทั้งดนตรี นักเรียนที่หูตึงมักจะตอบสนองต่อการพูดและการฟังเสียงอื่น ๆ ผ่านการใช้งานของการได้ยินหลงเหลือของพวกเขาและเครื่องช่วยฟัง ความสามารถในการประมวลผลคำพูดเพื่อการสื่อสารจะแตกต่างกันในรายบุคคลและขึ้นอยู่กับทักษะของการได้ยินและการรับรู้ด้านการพูด นอกจากนี้ปัจจัยในเรื่องของระดับการได้ยินของนักเรียนที่สูญเสียการได้ยินและประวัติการฝึกอบรมเกี่ยวกับการได้ยินและการพูด รวมถึงอายุที่เริ่มมีอาการ จะมีผลกระทบต่อความพิการและจะเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดว่าเด็กต้องการการบริการต่างๆแค่ไหน

ความแตกต่างระหว่างการสูญเสียการได้ยินแต่กำเนิดและการสูญเสีย การได้ยินที่ได้มาทีหลัง (บางครั้งเรียกว่าการสูญเสียแบบบังเอิญ) เป็นสิ่งสำคัญ เด็กที่มีสูญเสียการได้ยินแต่กำเนิด จะไม่มีการเปิดรับเสียงปกติโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเสียงพูดดังเช่นเด็กคนอื่น ๆ มักจะได้ยิน เด็กที่มีความสูญเสียการได้ยินแต่กำเนิด และเด็กที่สูญเสียการได้ยินของพวกเขาก่อนที่จะอายุ 2 ปี จะเป็นเด็กที่มีการสูญเสียการได้ยินก่อนที่จะรู้เรื่องภาษา ซึ่งหมายความว่าพวกเขาสูญเสียการได้ยินของพวกเขาก่อนที่จะพัฒนาในด้านการพูด และหมายความว่าความสูญเสียดังกล่าวทำให้พวกเขาจะต้องเผชิญกับความท้าทายในเรื่องของการพูดและภาษา ในส่วนของเด็กที่ได้รับการสูญเสียการได้ยินหลังจากอายุ 2 ปี หรือหลังจากนั้น จะเป็นเด็กที่มีการสูญเสียการได้ยินหลังจากที่รู้เรื่องภาษา คือสูญเสียการได้ยินหลังจากที่พูดได้แล้ว แม้ว่าเด็กเหล่านี้จะมีข้อได้เปรียบ แต่พวกเขาจะต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะการฟัง, การฝึกการพูดและการพัฒนาด้านภาษาอย่างต่อเนื่อง (Adamek & Darrow, 2005)

Adamek & Darrow (2005) อธิบายประเภทของการสูญเสียการได้ยินมี 2 ประเภทขึ้นอยู่กับส่วนของทางกายวิภาคที่เกิดการสูญเสีย ประเภทแรกการสูญเสียการได้ยินแบบสื่อกระแส (conductive hearing loss) หมายถึง ไม่มีความสามารถในการดำเนินการหรือการส่งแรงสั่นสะเทือนเสียงไปยังหูชั้นในจึงทำให้เกิดการลดความดังของเสียง หรือเกิดการอุดตันของขี้หูมากเกินไปหรือมีการสร้างของเหลวขึ้น หรือชั้นส่วนของหู เช่น แก้วหูหรือกระดูกหูชั้นกลางมีการเคลื่อนที่อย่างไม่ถูกต้อง การสูญเสียการได้ยินแบบดังกล่าวสามารถได้รับการรักษาผ่านการผ่าตัดหรือการรักษาทางการแพทย์แบบอื่นๆ ประเภทที่สอง การสูญเสียการได้ยินของระบบประสาททางการได้ยิน (sensorineural hearing loss) หมายถึง ความเสียหายที่เกิดกับประสาทหู จึงทำให้เสียงที่ถูกส่งไปยังสมองที่บิดเบี้ยว หรือไม่ชัดเจน การสูญเสียการได้ยินประเภทนี้ไม่สามารถได้รับการรักษาหรือการผ่าตัดแก้ไขประเภทอื่น ๆ ได้ และยังมีนักเรียนที่มีการสูญเสียทั้งสองประเภทเรียกว่ามีการสูญเสียการได้ยินแบบผสม และท้ายที่สุดการสูญเสียการได้ยินอาจจะอธิบายในแง่ของการที่มีการสูญเสียการได้ยินในหู หรือที่เรียกว่าการสูญเสียการได้ยินแบบข้างเดียว (unilateral hearing loss) หมายถึง

การสูญเสียที่มีอยู่ในหูเพียงหนึ่งหู การสูญเสียการได้ยินแบบสองข้าง แสดงให้เห็นว่าการสูญเสียที่มีอยู่ในหูทั้งสอง นักเรียนที่ได้รับการศึกษาพิเศษส่วนใหญ่มีการสูญเสียการได้ยินในหูทั้งสอง หรือมีการสูญเสียการได้ยินของหูข้างหนึ่งมากกว่าหูอีกข้างหนึ่ง นักเรียนที่มีการสูญเสียการได้ยินในหูแบบข้างเดียว มักจะมีความสามารถในการพัฒนา ด้านภาษาและการพูดตามปกติ แต่ว่าพวกเขาอาจมีความยากลำบากในการระบุตำแหน่งของแหล่งกำเนิดเสียงหรือในการประมวลผลจากเสียงในสภาพแวดล้อมที่มีเสียงดัง เช่นห้องดนตรี หรือในสภาพแวดล้อมที่นักร้องขณะที่หูข้างที่ไม่ได้ยินหันไปทางต้นเสียงหรือแหล่งกำเนิดเสียง เป็นต้น

2.2.2 ข้อตกลงและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการวัดการได้ยิน

เริ่มตั้งแต่ นักดนตรีศึกษาและนักบำบัด มีความสนใจในเรื่องของการตอบสนองของมนุษย์ต่อการกระตุ้นทางดนตรี มีความจำเป็นที่จะต้องรู้ความหมายและสามารถเชื่อมโยงคำศัพท์เหล่านั้นกับการวัดการได้ยิน (Darrow, 1985) เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนที่เดินทางในรูปแบบคลื่น โดยปกติคลื่นเสียงเดินทางผ่านอากาศ คลื่นเสียงสามารถสั่นด้วยความเร็วที่แตกต่างกันขณะที่เดินทางผ่านอากาศ คลื่นเสียงที่เคลื่อนเร็วคือเสียงสูง ความถี่คือจำนวนของการสั่นสะเทือนของคลื่นเสียงต่อวินาทีและมีหน่วยวัดเป็นเฮิรตซ์ (Hz) หนึ่งการสั่นสะเทือนต่อวินาทีเท่ากับหนึ่งเฮิรตซ์ ความถี่ของเสียงเป็นเรื่องตามหลักฟิสิกส์ในขณะที่เรื่องระดับเสียงเป็นการกำหนดความถี่ของมนุษย์

ตารางที่ 2.1 ความถี่ทั่วไปของการได้ยิน

ช่วงความถี่	เฮิรตซ์ (Hz)
การได้ยินปกติ	20 - 20,000
การพูดปกติ	500 - 2000
เครื่องดนตรีเปียโน	27.5 - 4186

ความสั้น-ยาวของเสียงเกิดจากความต่อเนื่องในระยะเวลา การพูดด้วยความสั้น-ยาวที่แตกต่างของเสียงคือพื้นฐานของการรับรู้เรื่องจังหวะ ความดัง-เบาคือปริมาณของพลังงานคลื่นเสียง ความดัง-เบาคือการวัดปริมาณของเสียง ตัวอย่างเช่นการบอกว่าเสียงดังหรือเสียงเบา ความดัง-เบาของเสียงที่มีหน่วยวัดเป็นเดซิเบล ศูนย์เดซิเบล (0 dB) เป็นเสียงเสียงที่เงียบ ในขณะที่เสียงที่เกิน 120-140 dB สามารถทำให้เกิดอาการปวดหูได้

ตารางที่ 2.2 ระดับเดซิเบลที่พบบ่อยในการได้ยินปกติ

ระดับเดซิเบล	แหล่งที่มาของเสียง	ระดับเสียงในคนตรี
0dB	แค่พอได้ยินเสียง	
20dB	เสียงกรอบแกรบของใบไม้	
30dB	กระซิบแบบเบาเบา	คนตรีประกอบ
40dB	พูดเบาเบา	p
50dB	บทสนทนาปกติ	mp
60dB	บทสนทนาเสียงดัง	mf
80dB	ตะโกน	f
90dB	จราจรหนาแน่น	วงโยธวาทิต
100dB	ตอกเสาเข็มลึก 35 ฟุต	
120dB	เครื่องยนต์ของเครื่องบิน	

โสตวิทยา หมายถึง วิทยาศาสตร์ของการได้ยิน มีความก้าวหน้าในการพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยในการตรวจสอบและการประเมินการสูญเสียทางการได้ยิน นักโสตวิทยาจัดระดับของการสูญเสียการได้ยินโดยการสร้างเสียงที่ความถี่ที่เฉพาะเจาะจงและความดังในการตรวจการได้ยินและวัดการตอบสนองต่อเสียงเหล่านี้เป็นรายบุคคล โดยดูจากการแสดงผลข้อมูลบนจอภาพของเครื่องตรวจวัดการได้ยิน นักดนตรีศึกษาหรือนักบำบัดโรคสามารถกำหนดเกณฑ์ในการออกเสียงเพื่อกระตุ้นทางดนตรีในกิจกรรมดนตรี และระดับของการใช้อุปกรณ์ช่วยฟังในการจัดการคลินิกหรือห้องเรียน

โศคติที่สื่อกลางสำหรับนักดนตรีบำบัดและนักดนตรีศึกษาคนตรีคือเสียงดนตรีและเสียงดนตรีเหล่านี้ที่มักจะสามารได้ยินมากกว่าเสียงของการพูด เสียงดนตรีทั่วไปมีความดังมากกว่าการพูดการสนทนาปกติรวมถึงมีการใช้ความถี่อื่น ๆ อีกมากมายกว่าการพูด และในการประพันธ์โน้ตเพลงนั้นมีการใช้ความถี่-ยาว (จังหวะ) มากกว่าเสียงพูด นี่คือเหตุผลที่คนหูหนวกหรือหูตึงแม้จะมีการสูญเสียการได้ยินอย่างรุนแรงบางครั้งสามารถฟังและเพลิดเพลินกับเสียงเพลง แต่พวกเขาอาจมีความยากลำบากในการประมวลผลคำพูดในการได้ยิน

2.2.3 ผลกระทบของการสูญเสียการได้ยิน

ผลกระทบจากการสูญเสียการได้ยินมักจะขึ้นอยู่กับระดับของการสูญเสียการได้ยิน การสูญเสียการได้ยินของนักเรียนโดยทั่วไปจะเรียกว่าหูตึงปานกลาง (41-55 dB), หูตึงมาก (56-70 dB)

หูฟังรุนแรง (71-90 dB) และหูหนวก (91 dB หรือมากกว่า) ขึ้นอยู่กับระดับการได้ยินของนักเรียนโดยเฉลี่ย วัดจากค่าเดซิเบล ผ่านคลื่นความถี่ที่สำคัญที่สุดสำหรับการทำความเข้าใจคำพูด (500-2,000 Hz) ในแต่ละระดับของการสูญเสียจะไม่ซ้ำกัน แม้นักเรียนที่มีการสูญเสียการได้ยินหูฟังปานกลางหรือหูฟังมากก็ยังสามารถในการใช้และเข้าใจคำพูดแต่อาจจะรู้สึกโดดเดี่ยวหรืออึดอัดเพราะพวกเขาไม่ได้ยินทุกอย่างที่มีการพูดหรือมักจะเข้าใจผิดในสิ่งที่ได้พูดไป หลายแหล่งที่มาให้ข้อมูลอ้างอิงที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำความเข้าใจผลกระทบของความแตกต่างกันในการสูญเสียการได้ยินในการสื่อสาร (Adamek & Darrow, 2005) ผลกระทบเหล่านี้จะอธิบายในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการสื่อสารในแต่ละระดับการสูญเสียการได้ยิน

ระดับการสูญเสียการได้ยิน	ผลกระทบต่อการสื่อสาร
การสูญเสียในระดับหูฟังเล็กน้อย (27-40 dB)	- อาจมีปัญหาในการได้ยินเสียงพูดเบาๆ หรือเสียงที่ห่างไกล - อาจพบปัญหาในการเขียน - อาจมีปัญหาเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีในการฟังเสียงดนตรี แต่อาจพบความยากลำบากในการทำความเข้าใจกับเนื้อร้อง
การสูญเสียในระดับหูฟังปานกลาง (41-55 dB)	- เข้าใจในการพูดการสนทนาในระยะ 3-5 ฟุต - อาจจะไม่เข้าใจถึง 50% ของการสนทนา ถ้าไม่พูดแบบมองหน้ากันตรงๆ - อาจมีการใช้คำศัพท์น้อยและการพูดผิดปกติ - จะต้องใช้เนื้อเพลงในการที่จะให้ร้องตาม

ตารางที่ 2.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการสื่อสารในแต่ละระดับการสูญเสียการได้ยิน (ต่อ)

ระดับการสูญเสียการได้ยิน	ผลกระทบต่อการสื่อสาร
การสูญเสียในระดับหูตึงรุนแรง (56-70 dB)	- สามารถเข้าใจการสนทนาที่เสียงดังเท่านั้น - จะมีปัญหาในการอภิปรายกลุ่ม - มีแนวโน้มที่จะมีการพูดบกพร่อง มีการใช้คำศัพท์ที่จำกัด และความยากลำบากในความเข้าใจทางภาษา - ควรใช้เครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องเคาะหรือเครื่องประกอบจังหวะและเครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงต่ำ
การสูญเสียในระดับหูตึงรุนแรง (71-90 dB)	- อาจได้ยินเสียงดัง 1 ฟุตจากหู - อาจจะสามารถแยกแยะเสียงรอบตัว (เสียงสภาพแวดล้อม) ได้ - อาจจะสามารถเห็นความแตกต่างของสระ แต่ยกเว้นเรื่องพยัญชนะ - การพูดและความสามารถทางภาษามีแนวโน้มที่จะลดลงหรือเสื่อมลง - ควรใช้กลองและเครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงต่ำที่เป็นเครื่องมือทองเหลือง
การสูญเสียในระดับหูหนวก (91 dB หรือมากกว่า)	- ตระหนักถึงการสัมผัสเตือนมากกว่ารูปแบบระดับเสียง - วิธีการหลักของการสื่อสารคือใช้การมองเห็นมากกว่าการได้ยิน - การพูดและความสามารถทางภาษามีแนวโน้มที่จะลดลงหรือเสื่อมลง - การพูดและความสามารถทางภาษาไม่น่าจะพัฒนาเป็นธรรมชาติถ้าเกิดการสูญเสียก่อนเรียนรู้ทางภาษา - ควรเน้นองค์ประกอบจังหวะในการเรียนเรื่องของคนตรี

สูญเสียการได้ยิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบุคคลที่สูญเสียตั้งแต่แรกเกิดมีผลกระทบมากที่สุดในการพัฒนาของเด็กในเรื่องของทักษะการสื่อสาร ทั้งในแง่ของภาษาพูดและความเข้าใจภาษา การสูญเสียการได้ยินจะไม่ปรากฏผลกระทบต่อการพัฒนาทางปัญญาของเด็ก แต่อาจทำให้เด็กล่าช้าในเรื่องของการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนของพวกเขา การสูญเสียการได้ยินถ้าตรวจพบเจอเร็ว ควรหาเครื่องช่วยฟังที่เหมาะสมหรือการรักษาอื่นเพื่อลดผลกระทบของการสูญเสียการได้ยิน

2.3 การเรียนรู้ของคนหูหนวก

การเรียนรู้ของคนหูหนวกได้มีการสรุปเป็นหลักการโดย Schleper (1995) ได้เขียนสรุปหลักการในการเรียนรู้ของคนหูหนวก ดังนี้ คือ (1) เรื่องที่อ่านให้เป็นภาษามือที่ตนใช้อยู่ (2) เก็บข้อมูลเป็นทั้งภาษาทั่วไปและภาษามือ (3) ไม่ถูกจำกัดอยู่ที่ตัวหนังสือ (4) อ่านเป็นแบบการเล่าเรื่องที่เป็นลำดับต่อเนื่อง (5) เลียนแบบจากผู้นำกลุ่มหรือผู้ที่มีความเข้าใจเรื่องนั้นมาก่อน (6) ทำเรื่องที่อ่านให้มีความหมายชัดเจนขึ้น (7) ปรับเรื่องให้เป็นท่าทางภาษามือที่พอเหมาะ (8) ปรับเรื่องให้เป็นภาษามือท้องถิ่นที่กระชับขึ้น (9) สร้างแนวคิดรวบยอดให้เป็นเสมือนโลกแห่งความจริง (10) ใช้ความระมัดระวังในการดำเนินเรื่องอย่างมีขั้นตอน (11) ใช้ตาเพ่งมองเรื่องเพื่อดึงความคิดออกมา (12) เชื่อมต่อบทบาทสมมติขึ้นเพื่อขยายแนวคิดให้ได้มากขึ้น (13) ใช้ภาษามือเปลี่ยนเรื่องให้อยู่ในรูปของภาษาทั่วไป (14) จัดกระบวนการความคิดของตนเองให้สนับสนุนสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (15) มีความคาดหวังให้คนหูหนวกด้วยกันมาเป็นผู้ถ่ายทอดความคิดหรือความรู้ต่างๆ

จากหลักการทั้ง 15 ข้อด้านบนทำให้รู้ถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของคนหูหนวกว่าเป็นอย่างไร และรวมถึงการแปลความหมายของสิ่งต่างๆที่รับรู้ให้เป็นความเข้าใจของตนเองตามวิธีของคนหูหนวกเหล่านั้น ซึ่งคนหูหนวกนั้นจะสร้างข้อมูลที่รับมาให้เป็นอย่างดีความรู้ใหม่ๆต่างๆไว้อีกด้วย จึงถือได้ว่าหลักการทั้ง 15 ข้อนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของคนหูหนวก รวมทั้งกระบวนการทางความคิดที่มีต่อการรับรู้ของตนเองให้สนับสนุนสภาพแวดล้อมที่ได้จากการเรียนและการสอนต่างๆ ทำให้ผู้สอนสามารถเตรียมการสอนและวิธีการสอนได้อย่างตรงจุดที่ผู้เรียนต้องการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็น่าจะออกมาสูงด้วย แม้ว่าเนื้อหาจะแตกต่างกันออกไปบ้างในแต่ละเรื่องหรือแต่ละวิชา ซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกรับความรู้ที่ตนเองต้องการและขยายผลด้วยตนเองอีกครั้ง เมื่อมีการส่งผ่านข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความต้องการ ผู้รับข้อมูลก็จะสามารถรับได้ง่ายขึ้นและถูกต้อง สรุปแล้วก็คือ สิ่งที่ต้องการส่ง ถ้ามีวิธีส่งที่ดีและถูกต้องก็จะถูกส่งถึงผู้รับได้ถูกต้องและครบถ้วนตามเนื้อหาที่วางไว้ (สุพิน นามอง, 2553)

2.3.1 การพัฒนาทางด้านภาษา

ส่วนมากของบุคคลที่มีความสูญเสียการได้ยินสามารถ สามารถใช้การพูดเป็นการสื่อหลักสำหรับการใช้ภาษา เด็กหูตึงปานกลางและหูตึงมากจะพัฒนาภาษาและการพูดในแบบทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากพวกเขาได้รับการวินิจฉัยในช่วงต้น และมีการใช้เครื่องช่วยฟังขยายเสียงที่เหมาะสมสำหรับการได้ยิน เด็กหูตึงรุนแรงและหูหนวกจะมีความยากลำบากมากกว่าในการเรียนรู้ที่จะพูดและการพัฒนาทักษะทางด้านภาษา สมมุติภาพว่าเราจะเดินทางไปต่างประเทศและจะไปเรียนภาษาในขณะที่เราได้ยินบ้างไม่ได้ยินบ้างหรือไม่ได้ยินอะไรเลย เด็กที่เกิดกับพ่อแม่ที่หูหนวกมักจะมีข้อได้เปรียบกว่าเด็กที่เกิดมาในครอบครัวที่พ่อแม่ได้ยินปกติ สำหรับพ่อแม่ที่ได้ยินปกติจะใช้เวลาช่วงปีแรกของเด็กเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เกี่ยวคนหูหนวก พยายามที่จะตัดสินใจว่า จะใช้ระบบภาษาแบบไหน และจากนั้นก็เรียนรู้ที่จะมีความเชี่ยวชาญในระบบนั้น ทำให้โอกาสในการเรียนรู้ภาษาแรกหายไป ส่วนเด็กที่เกิดกับพ่อแม่ของคนหูหนวกมีการใช้ ภาษามือแบบอเมริกัน (American Sign Language : ASL) เมื่อเข้าโรงเรียนพวกเขาก็มีความสามารถในการสื่อสารซึ่งเป็นการพัฒนาที่เหมาะสมกับวัยของพวกเขาความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของพวกเขาในเรื่องทางวิชาการคือในเรื่องของการเรียนรู้ การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ (Adamek & Darrow, 2005)

2.3.2 การพัฒนาทางด้านสติปัญญา

ล่าสุดจากนักวิจัยและนักจิตวิทยาระบุว่าเด็กที่มีการสูญเสียการได้ยินมีความสามารถทางปัญญาและองค์ความรู้ที่มีความคล้ายคลึงกับเด็กการได้ยินปกติ เห็นได้ชัดเจนจากการที่มีการทดสอบอดีตที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นปัญหาที่พบบ่อยสำหรับผู้เรียนภาษาที่สองจากการทดสอบนั้นพบว่า คะแนนของเด็กหูหนวกในการทดสอบความฉลาดเท่ากันกับนักเรียนโรงเรียนทั่วไป (Moore, 1996)

จากงานวิจัยที่เพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นว่าธรรมชาติของการพัฒนาการด้านสติปัญญาในเด็กหูหนวกนั้นเหมือนกันกับเด็กที่มีการได้ยินปกติ หากแต่ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการทดสอบทางปัญญาสะท้อนให้เห็นถึงความบกพร่องในการพัฒนาด้านภาษา มีการระบุในการศึกษาของงานหลายๆชิ้นเกี่ยวกับความแตกต่างของความสามารถทางสติปัญญานั้นเกี่ยวข้องกับ ความจำระยะสั้น(หรือระบบความจำที่ใช้ขณะปัจจุบัน) แสดงให้เห็นว่าคนหูหนวกและคนทั่วไปมีวิธีการในการรับข้อมูลที่ต่างกันในเชิงคุณภาพ คนหูหนวกจะใช้การทำทางหน่วยความจำระยะสั้นจากการมองเห็นในการรับข้อมูล ในขณะที่ความสามารถทางสติปัญญาของเด็กที่มีการได้ยินปกติมาจากการประมวลผลของการได้ยิน ความสามารถทางสติปัญญาของเด็กหูหนวกจะมาจากประสิทธิภาพ

การมองเห็น ความสามารถของรูปแบบการมองเห็นภาพเหล่านี้จะทำให้เด็กหูหนวกพัฒนาการวิเคราะห์เชื่อมโยงระหว่างการสะกดคำในการเขียนกับการถอดความจากภาษามือ (Enns, 2006)

2.4 วัฒนธรรมดนตรีของคนหูหนวก

ดนตรีกับวัฒนธรรมคนหูหนวกมีประวัติศาสตร์เป็นมาอันยาวนานและหลากหลาย ในส่วนที่เกี่ยวกับสังคมคนหูหนวก มีการพูดถึงเกี่ยวกับบทบาทของดนตรีในบริบททางวัฒนธรรม นิยามความหมายดังกล่าวว่าเกี่ยวข้องกับการสร้างตัวของสังคมที่แผ่ขยายออกควบคู่กับการมีส่วนร่วมในดนตรี การประยุกต์ใช้ดนตรีทำให้คนหูหนวกสามารถเข้าถึงได้ และเรื่องที่สำคัญที่ควรทราบอย่างยิ่งคือมีบุคคลจำนวนน้อยมากที่ไม่มีการได้ยินเลย โดยปกติแล้วคนหูหนวกจะมีระดับของการได้ยินหลงเหลือบางส่วนหรือมีการได้ยินความถี่ สิ่งเหล่านี้สามารถตรวจหาความถี่และความดังในการได้ยินที่ที่หลงเหลือของพวกเขาได้ผ่านทางโสตวิทยา นอกจากนั้นดนตรีกลายเป็นเหมือนภาพและการสัมผัส การมีส่วนร่วมกับดนตรีของคนหูหนวกจะเกี่ยวข้องกับการสัมผัสเท็น จังหวะ การเคลื่อนไหว และการแสดงออก มีคนหูหนวกที่เป็นนักดนตรีเดี่ยว วงรีด แพนเพลงที่ชมคอนเสิร์ต และนักเต้น และในจากงานวิจัยของดาร์โรว (Darrow, 1993) ยังแสดงให้เห็นว่าคนหูหนวกบางคนปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วมกับดนตรี โดยมีเหตุผลที่ว่า การได้ยินและดนตรีนั้นไม่มีส่วนในการใช้ชีวิตของพวกเขา ข้อควรระวังนี้ทำให้ดนตรีบำบัดควรตั้งข้อสังเกตในเรื่องของผลกระทบดังกล่าวเด็กหูหนวก นักบำบัดจะต้องรับรู้และเข้าใจ คนหูหนวกว่าพวกเขามีการยอมรับกับดนตรีอย่างไร

2.5 การเรียนรู้ดนตรีของคนหูหนวก

ในการจัดการเรียนดนตรีให้กับเด็กหูหนวก มีข้อคำนึงถึงตามหลักการสอนดนตรีให้กับเด็กพิเศษ มีทั้งการเตรียมความพร้อม วิธีการสื่อสาร การเล่นเครื่องดนตรีหรือแม้แต่การจัดชั้นเรียนดนตรี ให้เหมาะสมกับเด็กพิเศษ ซึ่งเด็กหูหนวกจัดเป็นเด็กพิเศษประเภทหนึ่ง ดังนั้นวิธีการจัดการเรียนดนตรีดังกล่าวต่อไปนี้อาจนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเด็กหูหนวกได้เป็นอย่างดี

โสตแพทย์ที่ชอบดนตรีหลายคนเคยคุยต่อๆมาว่า สมัยเมื่อเบโธเฟินหูไม่ได้ยินน้อยๆ นั้น เขามักจะเอาไม้หรือเหล็กที่ใช้ถักไหมพรมขนาดยาว ซึ่งเป็นโลหะ ใช้ฟันหน้ากัดหรือคาบไว้ที่ปาก แล้วพาดไม้นั้นลงบนหลังเปียโน ในขณะที่เขาคิดคีย์เปียโนเป็นเพลงต่างๆ เขาอาศัยเสียงจากเปียโนกระเด้งผ่านโลหะมายังฟัน และจากฟันมายังประสาทหู ถ้าเป็นอย่างนี้ก็หมายความว่า เสียงธรรมชาติของเปียโนที่จะผ่านทางอากาศมาสู่ช่องหูและแก้วหูของเขานั้นไม่เกิดผลให้เขาได้ยิน เขา

จึงต้องอาศัยเสียงผ่านทางท่อนโลหะคือไม้ดักไหมพรม ให้เสียงสั่นมาสู่ฟันซึ่งเป็นกระดูก โดยใช้โลหะเป็นสะพานเชื่อม (พูนพิศ อมาตยกุล, 2553)

โซบอล (2008) กล่าวว่าเด็กหูหนวกสามารถมีความสุขและสนุกสนานกับวิชาดนตรีได้โดยการเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมกลุ่มและการได้รับประสบการณ์จากเสียงดนตรีผ่านทาง การสัมผัส, การเคลื่อนไหว, การเต้น รวมถึงการสื่อสารผ่านทางนิ้วมือและสัญลักษณ์มือทางดนตรี

สำหรับเด็กหูหนวก ดนตรีจัดเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จำเป็น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) เพราะเป็นการสื่อสารการแสดงออกได้เช่นศิลปะแขนงอื่นๆ แม้ว่าเด็กเหล่านี้ไม่ได้ยินเสียงดนตรีหรือได้ยินเพียงบางช่วงของคลื่นเสียง โดยปกติมักเป็นช่วงเสียงต่ำและเสียงกลาง เสียงสูงเด็กเหล่านี้มักไม่ได้ยินแต่เด็กเหล่านี้สามารถรับรู้ดนตรีโดยใช้การสัมผัสเป็นหลัก ซึ่งจังหวะของการสัมผัสแบบนี้ทำให้เด็กตอบสนองได้ในลักษณะเดียวกับการได้ยินเสียงดนตรี การรับรู้เกี่ยวกับการสัมผัสแบบนี้เด็กจะใช้ร่างกายแทบทุกส่วนเป็นตัวรับการสัมผัส ด้วยการฝึกฝนเป็นอย่างดี เด็กเหล่านี้สามารถเล่นดนตรีในวงออร์เคสตราได้เช่นเดียวกับคนปกติ ทั้งนี้แม้ไม่ได้ยินแต่เด็กสามารถอ่านโน้ตได้และใช้การสังเกตกิริยาอาการของผู้อ่านวอยเพลง ตลอดจนสังเกตการเคลื่อนไหวของคนรอบข้าง ส่วนเด็กที่พอได้ยินเสียงบ้างสามารถฝึกฝนจนร้องเพลงได้เช่นกัน ดังนั้น Epley (อ้างใน ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) จึงกล่าวไว้ว่า “ผู้ที่ไม่สามารถได้ยินดนตรีก็สามารถสนุกสนานซาบซึ้งและเล่นดนตรีได้เช่นกัน”

2.5.1 การศึกษาดนตรีสำหรับนักเรียนบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กหูหนวกสามารถผลิตเพลงจากชั้นเรียนดนตรีได้ โดยการมีส่วนร่วมจากกิจกรรมกลุ่ม และรับรู้เสียงผ่านการสัมผัส การเคลื่อนไหว การเต้น และการสื่อสารโดยใช้นิ้วมือและภาษามือ อย่างไรก็ตามในชั้นเรียนดนตรีของเด็กหูหนวกนั้น เด็กแต่ละคนก็อาจจะมีระดับความสามารถในการเรียนรู้ดนตรีที่แตกต่างกันไป เช่นเดียวกับชั้นเรียนดนตรีในเด็กปกติ ทั้งนี้ควรมีล่ามภาษามือในชั้นเรียนดนตรีเช่นเดียวกับชั้นเรียนอื่นๆ เช่นกัน

2.5.2 วิธีการและคำแนะนำเพิ่มเติมสำหรับเด็กหูหนวกในชั้นเรียนดนตรี

(1) ให้เด็กยืนหรือนั่งใกล้กับแหล่งกำเนิดเสียง (2) เลือกใช้วิทยุเทปได้สำหรับเด็กที่มีการใช้เครื่องช่วยฟังและสามารถได้ยินเสียงบ้าง (3) เลือกเครื่องดนตรีในการใช้สอนให้เหมาะสมกับระดับความได้ยิน (4) เลือกใช้วิธีการสอนด้วยการใช้สายตา (5) ใช้ภาษามือ (6) ใช้การเคลื่อนไหวไปพร้อมกับเพลงหรือจังหวะ (7) ใช้สื่อมีเดียที่สามารถทำให้เด็กเห็นเกี่ยวกับการใช้เสียง และดนตรีเชื่อมโยงเข้ากับจังหวะและรูปแบบทางศิลปะที่หลากหลาย (8) ใช้เครื่องดนตรีหรืออุปกรณ์ที่ทำให้

รู้สึกถึงจังหวะของการสั่นสะเทือน (9) ใช้ลึขัยบอร์ดที่มีไฟหรือสัญญาณในการบอกจังหวะและทำนอง (Adamek & Darrow, 2005)

บัตรภาพที่แสดงให้เห็นคำกลอนหรือเนื้อเพลงช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หรือปัญญาอ่อนเรียนรู้หรือจำเพลงได้ดี หากคุณสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินคุณต้องเรียนรู้การใช้งานที่เหมาะสมของเครื่องช่วยฟังและภาษามือเบื้องต้น การเคลื่อนไหวในการทำภาษามือด้วยท่าทางที่มีลักษณะการถ่ายทอดด้วยอารมณ์ต่างๆมีท่าทางคล้ายลักษณะของการเต้นและสามารถดื่มด่ำความสุนทรีย์นี้ การใช้การอธิบายในเรื่องของรูปแบบจังหวะและทำนองด้วยแผนภูมิ และการสาธิตช่วยเพิ่มความเข้าใจรูปแบบเหล่านี้ ไม่จำเป็นต้องการใช้โน้ตสากล อาจจะเป็นการใช้ภาพจังหวะของ Kodály ซึ่งมีประสิทธิภาพกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในรายที่ยังไม่ทราบโน้ตดนตรี (Schaberg, 1988)

Schaberg (1988)ได้แนะนำการใช้มือในการกำกับต่างๆ โดยการวางมือของคุณอยู่เหนือมือของนักเรียน เพื่อให้เด็ก ได้รับความรู้สึกของการเคลื่อนไหวทางร่างกายหรือเพื่อเกิดความเข้าใจข้อมูลต่างๆ และจะเป็นการลดความยากลำบากหรือปริมาณของข้อมูลที่เด็กจะต้องได้เรียนรู้โดยใช้รูปแบบจังหวะที่เรียบง่ายหรือ จังหวะหนึ่งสั้นๆ ที่สามารถทำซ้ำได้โดยง่าย ซึ่งกิจกรรมจังหวะ Orff ostinato เป็นกิจกรรมที่สมบูรณ์แบบสำหรับการฝึกกิจกรรมดนตรีแนวดังกล่าว

2.6 แนวการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กหูหนวก

การจัดกิจกรรมต่างๆสำหรับผู้พิการทางการได้ยินควรมีล่ามภาษามือและมีการจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจของเยาวชน การใช้ภาพในการสื่อสารจะช่วยให้พวกเขามีความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น สำหรับกิจกรรมดนตรี การเลือกใช้เครื่องดนตรีที่เหมาะสมสามารถเป็นสื่อเชื่อมโยงเยาวชน ทั้งพิการและไม่พิการซึ่งมีอวัยวะรับสารแตกต่างกันไป เช่น เครื่องดนตรีที่ใช้เคาะจังหวะ หรือใช้การเขย่า สำหรับเยาวชนพิการทางการได้ยิน เพื่อทดแทนการได้ยินเสียง (ลลิตา จิตต์การุญ, 2553)

2.6.1 เทคนิคในการดำเนินการนันทนาการสำหรับคนพิการทางการได้ยิน

ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์ (2546) ได้กล่าวถึงคำแนะนำและเทคนิคในการดำเนินการนันทนาการสำหรับคนพิการทางการได้ยิน ดังต่อไปนี้

2.6.1.1 เมื่อใดก็ตามที่มีคนพิการทางการได้ยินมาเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ควรจัดให้มีผู้แปลหรือล่ามมาอำนวยความสะดวกในการสื่อสาร ทักษะภาษามือกับการ

สะกดนิ้วมือจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้มีอาชีพนันทนาการ สื่อท้ายสุดคือการเขียนข้อความที่ต้องการลงบนกระดาษ

2.6.1.2 เมื่อใช้ทักษะภาษามือกับการสะกดด้วยนิ้วมือ ควรสวมเสื้อผ่า หนาๆและมีสีสันทันเข้มเพื่อให้ฉากหลังทำให้ภาพมีความชัดเจนขึ้น และต้องแน่ใจว่ามีแสงสว่างที่เพียงพอด้วย หากใช้ภาษาเขียน ให้ใช้คำสั้นๆ ประโยคที่ชัดเจน และหลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์ยากๆ

2.6.1.3 เมื่อต้องทำงานกับเด็กพิการทางการได้ยิน ต้องเตรียมกิจกรรมที่หลากหลายไว้ให้มาก เมื่อต้องการรักษาความสนใจของเด็กๆ บางครั้ง อาจใช้วิธีการเปลี่ยนความสนใจด้วยกิจกรรมใหม่จะช่วยได้มาก

2.6.1.4 เป็นเพราะผู้เข้าร่วมที่พิการทางการได้ยินจะไม่ได้ยินสัญญาณเตือนภัยต่างๆ (เช่น เสียงสัญญาณการจราจร หรือคำพูดคัดเตือน) การจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมบางอย่างอาจต้องมีโครงสร้างและการให้การศึกษาแนะนำในระดับสูง

2.6.2 แนวทางการจัดชั้นเรียนดนตรีหลักสูตร Rhythmic Musical Education

ในหลักสูตรของประเทศที่พูดภาษาเยอรมัน การศึกษาดนตรีสำหรับเด็กที่มีการสูญเสียการได้ยินมักนำหลักสูตรที่เรียกว่า Rhythmic Musical Education ซึ่งเน้นในเรื่องของความสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ความต้องการขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและบทเพลง อีกทั้งยังรวมถึงเรื่องการรับรู้เรื่องเสียงและวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ (Salmon, 2008) ในหลักสูตรได้กล่าวถึงการจัดชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีการสูญเสียการได้ยิน โดยเชื่อมโยง 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) การรับรู้และประสบการณ์ (2) การเคลื่อนไหว (3) การพูด การร้องเพลงและภาษามือ (4) เล่นเกมและการทำเพลง (5) การฟัง การสำรวจและสัญลักษณ์ทางดนตรี โดยในแต่ละองค์ประกอบอธิบายความหมายได้ดังต่อไปนี้

การรับรู้และประสบการณ์ หมายถึง การกระตุ้นและส่งเสริมการรับรู้ของทั้งส่วนบุคคลตลอดจนสภาพแวดล้อมวัตถุประสงค์เช่นกับความตระหนักในตนเอง การดำเนินการผ่านการรับรู้จิตสำนึกของตนเองและอื่น ๆ โดยตระหนักถึงตนเองและรอบข้าง เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ในรูปแบบเวลาและพื้นที่ผ่านประสบการณ์ของตัวเองที่เป็นส่วนบุคคลและการรับรู้ผ่านรูปแบบของกลุ่ม ร่วมกับการใช้ช่องทางทางมองเห็นและได้ยินและการรับรู้ด้านการสัมผัส รวมถึงการฝึกฝนความรู้สึกร่างกายของการสัมผัสที่ความสำคัญสูงสุดสำหรับเด็กที่มีการสูญเสียการได้ยิน การรับรู้และประสบการณ์ในเรื่องการตระหนักรู้ยังช่วยในเรื่องการพัฒนาบุคลิกภาพ นักเรียนจะมีประสบการณ์ในเรื่องของความสัมพันธ์กันระหว่างความเป็นตัวของตัวเองและการความกลมกลืนกัน ภายในกฎและโครงสร้างที่เขาจะต้องเรียนรู้ในเรื่องของการเคลื่อนไหว การแสดงท่าทาง การ

ค้นคว้าและการตัดสินใจ เขาต้องค้นพบสมดุลระหว่างสิ่งที่จำเป็นต้องทำและโอกาสแสดงออกของตัวเอง นักเรียนจะใช้เวลาในความรับผิดชอบสำหรับความสำเร็จของงานและทำให้ได้รับความมั่นใจในตนเอง ความเชื่อมั่นในตัวเอง การตัดสินใจรวมทั้งความสามารถทางสังคม

การเคลื่อนไหว หมายถึง เรื่องของรูปแบบทางกายภาพเบื้องต้นของการแสดงออก นักเรียนค้นพบและต่อยอดความสามารถที่ทำได้ของตัวเองในการเคลื่อนไหว รวมถึงใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์สร้างประสบการณ์ความบันเทิงของพวกเขาในการเคลื่อนไหวและการเต้น นี่คือสิ่งที่สำคัญคือการกระตุ้นและช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของร่างกายที่ดีขึ้น คนที่สูญเสียการได้ยินมักจะรวมความผิดปกติในเรื่องของสมดุลของร่างกายหรือการทรงตัวและการพัฒนาทักษะของการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ในส่วนต่างๆ ทำให้มีผลกระทบในส่วนของการรับรู้ของร่างกาย ประสบการณ์การเคลื่อนไหวถูกปรับเปลี่ยนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพทำให้มีผลต่อการตระหนักในตนเองและความนับถือตนเอง รวมไปถึงการรับรู้ของด้านอื่นๆ ที่ต้องเกี่ยวข้องกับ การเคลื่อนไหวทางกายภาพ การเคลื่อนไหวและการเต้นสามารถลดการก้าวร้าว โฟงฟาง ส่งเสริมการรับรู้ที่แตกต่าง พัฒนากล้ามเนื้อ เสริมสร้างความตระหนักทางกายภาพและความนับถือตนเอง การพัฒนาการของการรับรู้ด้านร่างกายในแต่ละคน ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารในพื้นที่ทางสังคม

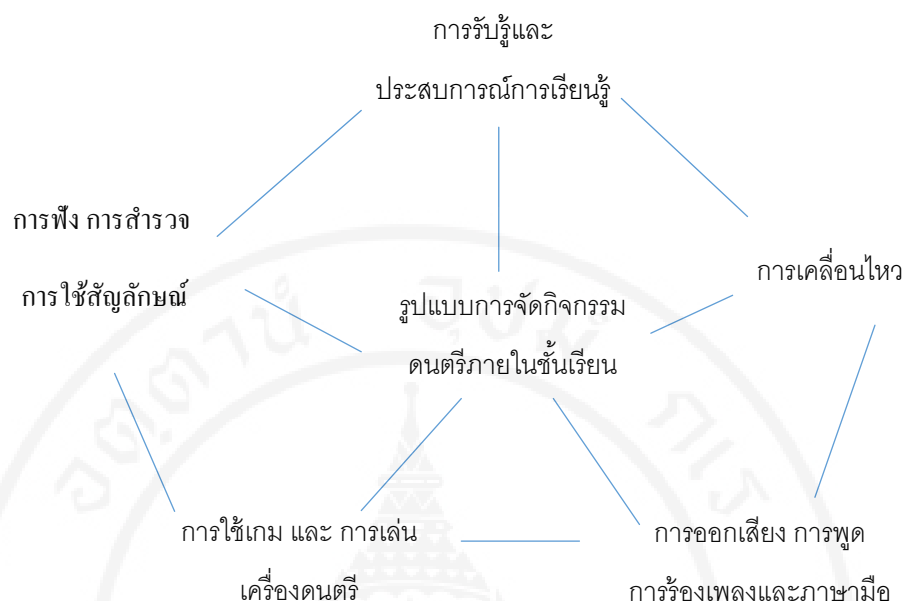
การพูด การร้องเพลงและภาษามือ หมายถึง การที่ให้นักเรียนสำรวจความเป็นไปต่างๆ นานาในการติดต่อสื่อสารกันด้วยความสนุกสนานด้วยองค์ประกอบจังหวะความสามารถในการแสดงออกและการสื่อสารด้วยเสียง ภาษา ร่างกายทุกส่วนของพวกเขาและโดยการใช้ภาษามือ เป้าหมายคือการส่งเสริมความสามารถของแต่ละคนผ่านเพลง ท่าทาง การทำหน้าตาล้อเลียน ภาษากายและการใช้ภาษามือ รวมถึงการใช้คำที่เหมาะสมและการฝึกร้องเพลง หากแต่มีข้อจำกัดเกิดขึ้นเนื่องจากการที่แตกต่างกันความสามารถในการได้ยินและการพูดของนักเรียน ดังนั้นมีข้อเสนอแนะสำหรับการเลือกเพลงให้เลือกเพลงที่มีช่วงเสียงต่ำและเป็นเพลงที่มีขึ้นคู่เสียงปกติ เนื้อร้องเพลงต้องชัดเจนและสั้น อีกทั้งควรตรงกับช่วงเสียงของคำพูดต่างๆ ที่นักเรียนออกเสียงได้ นักเรียนสามารถรับรู้องค์ประกอบพื้นฐานของการพูดผ่านการฟัง การพูดและร้องเพลงรวมถึงในขณะที่พยายามสร้างท่าทาง หน้าตาล้อเลียน ภาษากายและภาษามือของตนเอง ทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นความคิดสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันเพื่อทำให้เกิดการสื่อสารกันทางความรู้สึก การถ่ายทอดอารมณ์และความต้องการ รวมทั้งความพยายามในการให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ตนเองตั้งใจไว้

เล่นเกมและการทำเพลง หมายถึง เมื่อนักเรียนเล่นเครื่องดนตรีโดยมีจุดประสงค์ไปเพื่อการมีประสบการณ์กับเสียงและความเพลิดเพลินกับดนตรี อย่างแรกนักเรียนจะสนุกสนานเมื่อพบเจอเครื่องดนตรีก่อนที่จะสอนพวกเขาว่าควรเล่นอย่างไรและเทคนิคต่างๆ ของเครื่องดนตรี การเล่น

เครื่องดนตรีถือเป็นการส่งเสริมเรื่องการรับรู้ที่หลากหลายและแตกต่างกัน ส่งเสริมความรู้สึกตัวของร่างกายและฝึกการประสานงานของระบบต่างๆของตนเอง รวมทั้งการประสานงานกันเมื่อเล่นร่วมกันกับคนอื่น ๆ นักเรียนมีการทดลองและได้รับความรู้สึกของการสัมผัสเพื่อน และการรับรู้สีกด้านอะคูสติกของเสียงในพวกเขาแต่ละคน ข้อจำกัดของการพัฒนาการด้านดนตรีในเด็กที่สูญเสียการได้ยินมักจะเกิดจากอุปสรรคในเรื่องของจังหวะ และนั่นหมายความว่าข้อจำกัด เมื่อจะสอนเรื่องของการทำนองและเสียงประสานแก่พวกเขา อาจสามารถทำได้ด้วยการค่อยๆสอนทีละนิด ดังนั้นการเลือกเครื่องดนตรีจึงมีความสำคัญมาก นักเรียนต้องได้รับเครื่องดนตรีที่เหมาะสมเป็นไปตามการพัฒนาตามระดับชั้น พวกเขาสามารถใช้ทั้งเครื่องประกอบจังหวะ เครื่องทำทำนอง เครื่องทำเสียงประสาน การเล่นเครื่องดนตรีจะเป็นการกระตุ้นและทำให้ได้รับการฝึกในเรื่องของเสียง

การฟัง การสำรวจและสัญลักษณ์ทางดนตรี หมายถึง ในเด็กที่ได้รับการสูญเสียทางการได้ยินควรจะได้รับการเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่มีการใช้เสียงจากอุปกรณ์หรือเครื่องดนตรีที่หลากหลายอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อสร้างและพัฒนาความสามารถของเสียง การได้เล่นเครื่องดนตรีหรืออุปกรณ์ต่างๆ ช่วยให้เด็กทำความเข้าใจในประสบการณ์ที่เกี่ยวกับในเรื่องความแม่นยำของเสียง และนำไปสู่การแต่งเพลงเองได้ มันเป็นเรื่องสำคัญที่จะให้มีความสมดุลระหว่างความรู้สึกภายในและการแสดงออกภายนอกซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของ Rhythmic Musical Education ในเรื่องของการใช้สัญลักษณ์กราฟิกสิ่งเหล่านี้เป็นตัวช่วยในการบันทึกความพยายามแต่งเพลงครั้งแรกและช่วยให้พวกเขาสามารถเล่นและทำซ้ำในสิ่งที่คิด รวมถึงพัฒนาต่อการเรียนรู้เรื่องทฤษฎีดนตรีให้ลึกยิ่งขึ้นเมื่อพวกเขาเล่นดนตรี

แสดงภาพการเชื่อมโยงองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ภาพที่ 2.1 การเชื่อมโยงองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมดนตรีในชั้นเรียน. จาก Haring-Feeling-Playing Music and Movement with Hard-of-Hearing and Deaf Children: SiLaSo – Sign Language and songs (p.187), by S. Salmon, 2008, Germany: Zeitpunkt Musik. Forum zeitpunkt.

ในส่วนของการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวทางการจัดชั้นเรียนดนตรีของหลักสูตร Rhythmic Musical Education มาใช้ในการพัฒนากิจกรรมดนตรี ให้มีความเชื่อมโยงกันทั้ง 5 องค์ประกอบหลักที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในเรื่องของดนตรีสำหรับเด็กหูหนวก รวมถึงการใช้สื่อและอุปกรณ์ดนตรีที่เหมาะสมกับระดับการสูญเสียการได้ยินของเด็ก ได้แก่ ใช้กลองและเครื่องดนตรีที่มีเสียงต่ำ เครื่องดนตรีที่ทำจากโลหะหรือทองเหลือง และเน้นการเรียนรู้ดนตรีในเรื่องจังหวะ ผ่านบทเพลงที่มีคำร้องสั้นและง่าย การใช้ร่างกายทำจังหวะ (body percussion) และ การใช้สัญลักษณ์จังหวะในรูปแบบภาพหรือกราฟิก เพื่อให้กิจกรรมดนตรีมีประสิทธิภาพในการพัฒนาจังหวะของเด็กหูหนวก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะในด้าน จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะสำหรับเด็กหูหนวก 2) ประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Research) เพื่อศึกษาความสามารถในการรับรู้ด้านจังหวะของเด็กหูหนวกจากการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมดนตรี โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก และตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การพัฒนากิจกรรมดนตรี

กิจกรรมดนตรีในครั้งนี้เป็นกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะในด้าน จังหวะ รูปแบบจังหวะ สัญลักษณ์จังหวะสำหรับเด็กหูหนวก โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนในการพัฒนากิจกรรมดนตรีดังต่อไปนี้

3.1.1 ขั้นตอนการพัฒนากิจกรรมดนตรี

3.1.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กหูหนวก โดยผู้วิจัยเน้นการสังเคราะห์องค์ความรู้จากหนังสือดังต่อไปนี้

1) Hearing-Feeling-Playing Music and Movement with Hard-of-Hearing and Deaf Children (Salmon, 2008) 2) *Music in Special Education* (Adamek & Darrow, 2005) 3) *An Attitude and Approach for Teaching Music to Special Learners* (Sobol, 2008)

3.1.1.2 ออกแบบกิจกรรมดนตรีซึ่งประกอบไปด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาของกิจกรรมดนตรี โครงสร้างของกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล

3.1.1.3 พัฒนากิจกรรมดนตรีและแผนการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และโครงสร้างของกิจกรรมดนตรี

3.1.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีไปทดลองนำร่องกับเด็กหูหนวกชั้นประถมศึกษาปีที่3 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม

3.1.1.5 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็กหูหนวกตามสภาพจริง

3.1.2 กิจกรรมดนตรี

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวกที่ประกอบไปด้วย จุดประสงค์ของกิจกรรม เนื้อหาของกิจกรรม แผนการจัดกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์การสอน และการวัดและประเมินผล

3.1.2.1 จุดประสงค์ของกิจกรรม กิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวกมีจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อส่งเสริมการรับรู้ของเด็กหูหนวกด้านจังหวะตกของบทเพลง ผ่านการปรบมือ เคาะจังหวะ และการเคลื่อนไหว
- 2) เพื่อส่งเสริมเด็กหูหนวกสามารถเข้าใจรูปแบบจังหวะโดยแสดงความเข้าใจผ่านการปรบมือ เคาะจังหวะ ทำทางการเคลื่อนไหว
- 3) เพื่อส่งเสริมการรับรู้สัญลักษณ์จังหวะของเด็กหูหนวกผ่านการอ่าน การเขียน และการร้องเพลงภาษามือ

3.1.2.1 เนื้อหาของกิจกรรม การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวกมีเนื้อหาการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

- 1) จังหวะตก (beat) คือ จังหวะที่ดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ต้นจนจบเพลง
- 2) รูปแบบจังหวะ (rhythmic pattern) คือ รูปแบบของจังหวะที่แตกต่างกันออกไป เกิดจากความสั้นยาวของจังหวะมาประกอบกันและเกิดขึ้นซ้ำ
- 3) สัญลักษณ์จังหวะ (rhythmic notation) คือ การใช้สัญลักษณ์เพื่อให้ทราบถึงความสั้นยาวของจังหวะช่วยบันทึกสิ่งที่คิดหรือจดจำ

3.1.2.3 แผนการจัดกิจกรรม กิจกรรมดนตรีเพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวกแบ่งการจัดกิจกรรมออกเป็น 4 กิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมจะประกอบไป

ด้วย 3 เนื้อหา ได้แก่ จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ โดยจัดกิจกรรมเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที ลักษณะของกิจกรรมแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ขั้นนำ ในขั้นนำผู้วิจัยใช้กิจกรรมการทักทายผู้เรียนผ่านการร้องเพลง ภาษามือ เพลงสวัสดี

2) ขั้นสอน ในขั้นสอนผู้วิจัยส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องจังหวะโดยใช้ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องจังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ ผ่านการปรบมือ เคาะจังหวะ เคลื่อนไหว อ่านและเขียนสัญลักษณ์จังหวะ และการร้องเพลงภาษามือ

3) ขั้นสรุป ในขั้นสรุปผู้วิจัยใช้กิจกรรมสอบถามและทบทวน รวมทั้งการ ประเมินผลการรับรู้ด้านจังหวะของผู้เรียนแต่ละคน

3.1.2.4 สื่อและอุปกรณ์การสอน ได้แก่

1) เครื่องดนตรีประเภท เครื่องดนตรีดำเนินทำนอง ได้แก่ ขลุ่ยรีคอร์เดอร์ (Recorder) และเครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ ไม้เคาะจังหวะ และกลอง

2) สื่อและอุปกรณ์อื่น ในการจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ เรื่องจังหวะสำหรับเด็กอนุบาล ผู้วิจัยได้ใช้สื่อและอุปกรณ์ที่ไม่ได้เป็นเครื่องดนตรีด้วย ได้แก่ กระดานดำ โต๊ะเรียน ป้ายเนื้อเพลง ป้ายสัญลักษณ์จังหวะ และรูปภาพ

3.1.2.5 การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลสำหรับกิจกรรม ดนตรีเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กอนุบาล ใช้แบบประเมินทักษะภาคปฏิบัติซึ่งเป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ โดยประเมินผลครอบคลุมทั้ง 3 เนื้อหา ได้แก่ (1) จังหวะตก (2) รูปแบบจังหวะ และ (3) สัญลักษณ์จังหวะ

3.2 การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรี

ในขั้นตอนการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรี ผู้วิจัยแบ่งการประเมิน ออกเป็น 2 ส่วนคือ (1) การวิเคราะห์ผลการรับรู้เรื่องจังหวะจากคะแนนการประเมินทักษะ ภาคปฏิบัติและการสังเกตพฤติกรรมของเด็กอนุบาลในชั้นเรียน (2) การศึกษาความชอบในกิจกรรม ดนตรีของเด็กอนุบาล

3.2.1 ผู้เข้าร่วมการวิจัย

ผู้เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ คือ เด็กหูหนวกระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐมจำนวน 19 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 13 คน และเป็นเพศหญิง 6 คน เด็กหูหนวกดังกล่าวมีการได้ยินตั้งแต่ 82 dB – 120 dB จากการตรวจวัดการได้ยินของโรงพยาบาลสมุทรสาครและบริษัท INTIMAX

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

3.2.2.1 แบบประเมินทักษะภาคปฏิบัติเพื่อประเมินการรับรู้เรื่องจังหวะของเด็กหูหนวกเป็นแบบประเมินรูปแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยประเมินใน 3 หัวข้อ ได้แก่ จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ โดยผู้วิจัยพัฒนาแบบประเมินจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา เกณฑ์การวัดและประเมินผลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

3.2.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กหูหนวกในชั้นเรียนกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก แบบสังเกตนี้เป็นแบบบันทึกในลักษณะความเรียง โดยใช้บันทึกพฤติกรรมจากการสังเกตในห้องเรียนและการสังเกตผ่านวิดีโอ โดยทำการสังเกตใน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ความสามารถในการรับรู้เรื่องจังหวะของผู้เรียน (2) ความตั้งใจและการให้ความร่วมมือในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ในชั้นเรียน (3) ความสนุกสนานในขณะปฏิบัติกิจกรรม

3.2.2.3 แบบสัมภาษณ์ความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กหูหนวกสำหรับการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group) โดยผู้วิจัยพัฒนาพัฒนาข้อคำถามในการสัมภาษณ์จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ (1) นักเรียนมีความสุขและสนุกสนานกับกิจกรรมดนตรีระหว่างเรียนหรือไม่ (2) กิจกรรมดนตรีประเภทใดที่นักเรียนชื่นชอบมากที่สุด (การทำจังหวะด้วยร่างกาย, การอ่านสัญลักษณ์จังหวะ, การเล่นเครื่องดนตรีหรือเครื่องประกอบจังหวะ, การเคลื่อนไหวตามจังหวะ หรืออื่นๆ) (3) นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมดนตรีต่อไปหรือไม่ (4) นักเรียนคิดว่าเมื่อเรียนกิจกรรมดนตรีเรื่องจังหวะเหล่านี้แล้ว เป็นประโยชน์ต่อท่านอย่างไร

3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ (1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลอง (2) การเก็บข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กहुหนวก (3) การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กहुหนวก

3.2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการจัดกิจกรรมดนตรีโดยการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กहुหนวก โดยมีการประเมินความสามารถในการรับรู้ของเด็กहुหนวกก่อนเรียนกิจกรรมดนตรีและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี ณ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม สำหรับการทดสอบก่อนเรียนใช้เวลา 30 นาที โดยใช้แบบประเมินทักษะภาคปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมดนตรีผู้วิจัยแบ่งการจัดกิจกรรมออกเป็น 4 กิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมจะประกอบไปด้วย 3 เนื้อหา ได้แก่ จังหวะตก รูปแบบจังหวะ สัญลักษณ์จังหวะ โดยจัดกิจกรรมเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที และทำการทดสอบหลังเรียนในทุกครั้งใช้เวลา 15 นาที รวมเวลาการจัดกิจกรรมทั้งหมด 1 ชั่วโมง ดังแผนการทดลองในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แผนการทดลอง

สัปดาห์ที่	แผนการทดลอง	ระยะเวลา
1	ทดสอบก่อนเรียน	30 นาที
2	จัดกิจกรรม + ทดสอบหลังเรียน ครั้งที่ 1	1 ชั่วโมง
3	จัดกิจกรรม + ทดสอบหลังเรียน ครั้งที่ 2	1 ชั่วโมง
4	จัดกิจกรรม + ทดสอบหลังเรียน ครั้งที่ 3	1 ชั่วโมง
5	จัดกิจกรรม + ทดสอบหลังเรียน ครั้งที่ 4	1 ชั่วโมง

สำหรับการทดลองในครั้งนี้ผู้วิจัยมีการบันทึกวิดีโอในทุกครั้งของการจัดกิจกรรมและนำเทปการบันทึกวิดีโอไปใช้ในการประเมินผลการรับรู้เรื่องจังหวะของเด็กहुหนวกในแต่ละครั้ง

3.2.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กहुหนวกในชั้นเรียนกิจกรรมดนตรีในการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ โดยทำการสังเกตผ่านเทปบันทึกวิดีโอและนำผลที่ได้มาบรรยายเป็นความเรียง

3.2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มเกี่ยวกับความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กहुหนว

1) ผู้วิจัยติดต่อประสานงานในการสัมภาษณ์เด็กहुหนวกับผู้บริหารและครูประจำชั้น

2) นัดหมายวันและเวลาในการสัมภาษณ์

3) เตรียมข้อคำถาม สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์

4) ประชุมเพื่อทำความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการสัมภาษณ์กับคณะผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้วิจัย ล่ามภาษามือ และครูประจำชั้น

5) ดำเนินการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยสัมภาษณ์เด็กहुหนวทั้งหมด 19 คน โดยทำการแบ่งเด็กहुหนวในการสัมภาษณ์ออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่มกลุ่มละ 15 นาที

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

3.2.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยใช้สถิติเชิงบรรยายโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

2) การวิเคราะห์ผลการประเมินการรับรู้จากคะแนนทดสอบภาคปฏิบัติโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผ่านการบรรยายตารางและกราฟเส้น

3.2.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสังเกตพฤติกรรมการรับรู้เรื่องจังหวะของเด็กहुหนวและจากการสัมภาษณ์ความชอบในกิจกรรมดนตรี จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาบรรยายเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กหูหนวกเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะในด้าน (1) จังหวะตก (2) รูปแบบจังหวะ และ (3) สัญลักษณ์จังหวะ และทำการประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมดนตรีโดยการวิเคราะห์ผลการประเมินการรับรู้จากคะแนนทดสอบภาคปฏิบัติจากการทดสอบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมดนตรี ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) ผลการพัฒนากิจกรรมดนตรี
- 2) ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรี

4.1 ผลการพัฒนากิจกรรมดนตรี

จุดประสงค์ของกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวกมีจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อส่งเสริมการรับรู้ของเด็กหูหนวกด้านจังหวะตกของบทเพลง ผ่านการปรบมือ เคาะจังหวะ และการเคลื่อนไหว
- 2) เพื่อส่งเสริมเด็กหูหนวกสามารถเข้าใจรูปแบบจังหวะโดยแสดงความเข้าใจผ่านการปรบมือ เคาะจังหวะ ทำทางการเคลื่อนไหว และ
- 3) เพื่อส่งเสริมการรับรู้สัญลักษณ์จังหวะของเด็กหูหนวกผ่านการอ่าน การเขียน และการร้องเพลงภาษามือ

การพัฒนาชุดกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวกประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่ จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ โดยทุกเนื้อหาจะรวมอยู่ในกิจกรรมดนตรีทั้ง 4 ครั้ง มุ่งเน้นให้เด็กหูหนวกเข้าใจเรื่องจังหวะ สนุกสนานกับกิจกรรมและพัฒนาจังหวะในตัวเองผ่านการรับรู้ทางการมองเห็น การเคลื่อนไหว การสัมผัสเพื่อน ซึ่งเป็นธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กหูหนวก ด้วยสื่อการเรียนการสอนและวิธีการที่สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้เหล่านั้น

4.1.1 จังหวะตก

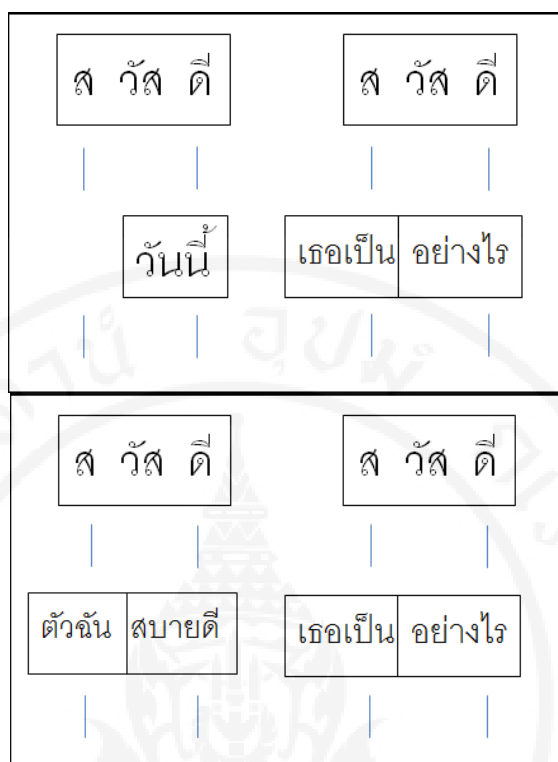
กิจกรรมดนตรีเรื่องจังหวะตกสำหรับเด็กอนุหวนเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กอนุหวนรับรู้ถึงจังหวะตกของบทเพลงว่ามีระยะห่างที่เท่ากัน เด็กอนุหวนต้องรับรู้และเข้าใจถึงระยะที่เท่ากันได้ โดยใช้การเคาะจังหวะตกในบทเพลงที่เด็กอนุหวนคุ้นเคย เพลงสวัสดี ซึ่งเป็นเพลงที่เด็กอนุหวนสามารถทำภาษามือเป็นการร้องเพลงได้และมีการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ การทำท่าทางภาษามือทำให้ทราบถึงจังหวะตกของเพลงด้วยท่าทาง สื่อการสอนเรื่องจังหวะตกเป็นเนื้อเพลงของเพลงสวัสดีที่มีเนื้อเพลงและสัญลักษณ์จังหวะที่ชัดเจนในการมองเห็นและสามารถเคาะจังหวะไปพร้อมกับการมองเห็นเนื้อเพลง รวมถึงมีสัดส่วนในการวางคำหรือพยางค์ในเนื้อเพลงให้ชัดเจนเท่ากันในแต่ละจังหวะตก ป้ายเนื้อเพลงแบ่งเป็นคำตามท่าภาษามือ เด็กอนุหวนจะทราบได้ว่าเมื่อถึงท่ามือนี้อจะเป็นจังหวะตก และมีการใช้สัญลักษณ์จังหวะในการบอกจำนวนครั้งของการเคาะจังหวะตกในบทเพลง อุปกรณ์ที่ใช้เคาะจังหวะคือไม้เคาะจังหวะและการทำจังหวะจากร่างกาย

ในการทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบภาคปฏิบัติในเรื่องจังหวะตก เด็กอนุหวนจะทำการร้องเพลงด้วยภาษามือ และการเคาะจังหวะตกเพลงสวัสดีด้วยไม้เคาะจังหวะ โดยมีเนื้อร้องเพลงสวัสดีที่ใช้ในการเรียนการสอนเรื่องจังหวะตกแสดงให้เด็กอนุหวนเห็น โดยหลังจากเรียนกิจกรรมดนตรีทุกครั้ง (4 ครั้ง) จะใช้การทดสอบชุดเดิมในการทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน

ส ว ส ด		ส ว ส ด	
วันนี้		เธอเป็น อย่างไร	

ส ว ส ด		ส ว ส ด	
ตัวฉัน สบายดี		เธอเป็น อย่างไร	

ภาพที่ 4.1 เนื้อเพลงสวัสดี

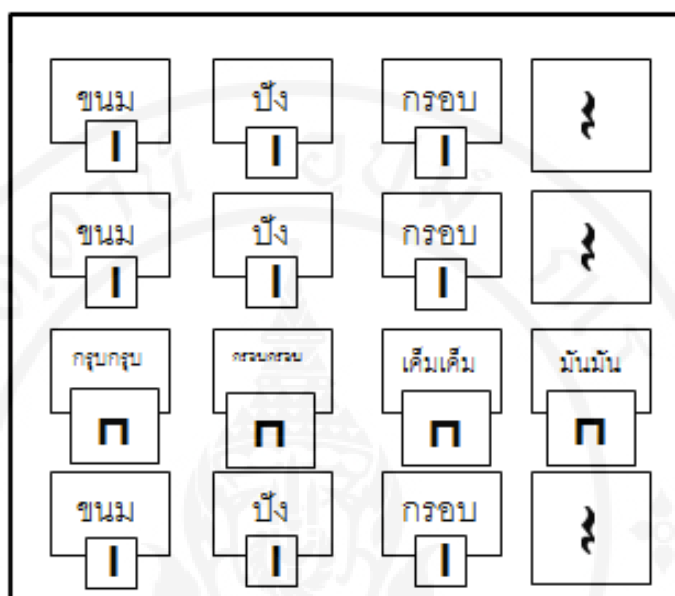
ภาพที่ 4.2 เนื้อเพลงสวัสดีและสัญลักษณ์จังหวะ

4.1.2 รูปแบบจังหวะ

กิจกรรมดนตรีเรื่องรูปแบบจังหวะสำหรับเด็กหุนวกรเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กหุนวกรับรู้ถึงระยะจังหวะสั้น ยาว และหยุด ที่ร้อยเรียงกันเป็นรูปแบบต่างๆ หรือบทเพลง โดยจะเลือกเพลงจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติชื่อเพลงขนมปังกรอบ ซึ่งเป็นเพลงที่เด็กหุนวกรเรียนเป่าขลุ่ยในชั้นเรียนปกติเพื่อฝึกเกี่ยวกับการใช้ลมจากปากโดยครูประจำชั้นฝึกจังหวะด้วยการใช้ท่าทางประกอบจังหวะ สื่อการสอนของการเรียนเรื่องรูปแบบจังหวะเป็นเนื้อเพลงขนมปังกรอบและสัญลักษณ์จังหวะในการแสดงรูปแบบจังหวะของเพลงประกอบกัน เด็กหุนวกรจะใช้เวลาเคลื่อนไหวในการเรียนรู้รูปแบบจังหวะสั้น ยาว และหยุด และจะเคาะรูปแบบจังหวะของเพลงขนมปังกรอบและท่าทางประกอบจังหวะจากการมองเนื้อเพลงประกอบสัญลักษณ์จังหวะ

ในการทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบภาคปฏิบัติในเรื่องรูปแบบจังหวะ เด็กหุนวกรจะเป่าขลุ่ยเพลงขนมปังกรอบ และการเคาะรูปแบบจังหวะตกลเพลงขนมปังกรอบ โดยมีเนื้อเพลงและสัญลักษณ์จังหวะที่ใช้ในการเรียนการสอนเรื่องรูปแบบจังหวะแสดงอยู่ด้วย โดยหลังจากเรียนกิจกรรมดนตรีทุกครั้ง (4 ครั้ง) จะใช้แบบทดสอบชุดเดิมในการทดสอบระหว่างเรียน

และหลังเรียน โดยการทดสอบเป่าขลุ่ยนั้นจะดูจากจังหวะเสียงลมที่เป่าออกมาเป็นรูปแบบจังหวะของเพลงขนมบึงกรอบ ไม่มุ่งประเด็นไปยังเรื่องระดับเสียงที่เป่าออกมา

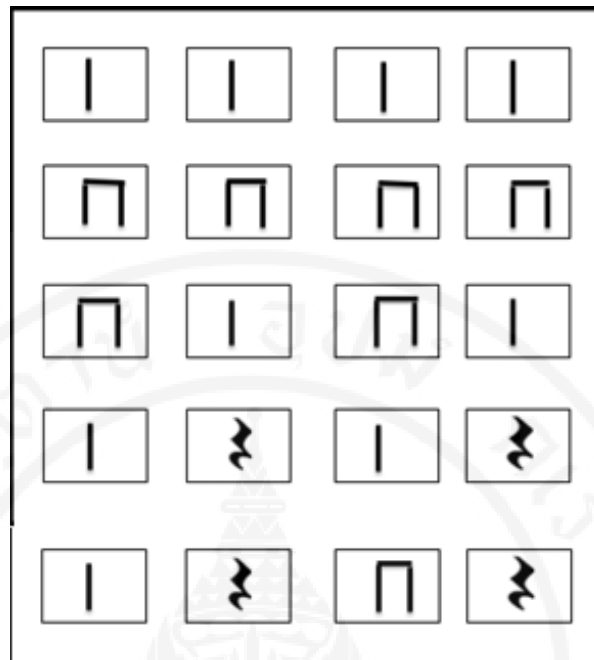

ภาพที่ 4.3 เนื้อเพลงขนมบึงกรอบและสัญลักษณ์จังหวะแสดงรูปแบบจังหวะของเพลง

4.1.3 สัญลักษณ์จังหวะ

กิจกรรมดนตรีเรื่องสัญลักษณ์จังหวะสำหรับเด็กอนุวทเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กอนุวทรับรู้และเข้าใจถึงการใชรูปรภาพและสัญลักษณ์จังหวะในการกำหนดค่าของจังหวะสั้นยาว และหยุด โดยจะเลือกใชรูปรภาพที่เด็กอนุวทรู้จักเชื่อมโยงเข้ากับพยางค์ของคำจากรูปรนั้น จากนั้นเชื่อมโยงเข้ากับสัญลักษณ์จังหวะในรูปรต่างๆ ซึ่งเด็กอนุวทจะแปลความหมายของสัญลักษณ์จังหวะเหล่านั้นและเคาะจังหวะทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม

ในการทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบภาคปฏิบัติในเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ เด็กอนุวทจะเคาะจังหวะตามรูปรภาพที่รู้จักจำนวนพยางค์ของชื่อรูปรภาพเหล่านั้นอยู่แล้ว โดยรูปรภาพจะจัดเรียงในรูปรแบบต่างกันจำนวน 5 ข้อ โดย หมายถึง 1 จังหวะยาว และ หมายถึง 2 จังหวะสั้น, หมายถึง 1 จังหวะหยุด และหลังจากเรียนกิจกรรมดนตรีทุกครั้ง (4 ครั้ง) จะทำการทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียนโดยใช้สัญลักษณ์จังหวะที่จัดเรียงในรูปรแบบต่างกันจำนวน 5 ข้อ แบบเดียวกันกับการจัดเรียงรูปรภาพในการทำการทดสอบก่อนเรียน

ภาพที่ 4.4 สัญลักษณ์จังหวะทั้ง 5 ข้อ

4.1.4 แผนการจัดกิจกรรม

กิจกรรมดนตรีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กอนุบาล แบ่งการจัดกิจกรรมออกเป็น 4 กิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมจะประกอบไปด้วย 3 เนื้อหา ได้แก่ จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ โดยจัดกิจกรรมเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที ลักษณะของกิจกรรมแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ขั้นนำ ในขั้นนำผู้วิจัยใช้กิจกรรมการทักทายผู้เรียนผ่านการร้องเพลงภาษามือเพลง สวรรค์

2) ขั้นสอน ในขั้นสอนผู้วิจัยส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องจังหวะโดยใช้ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องจังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ ผ่านการปรบมือ เคาะจังหวะ เคลื่อนไหว อ่านและเขียนสัญลักษณ์จังหวะ และการร้องเพลงภาษามือ

3) ขั้นสรุป ในขั้นสรุปผู้วิจัยใช้กิจกรรมสอบถามและทบทวน รวมทั้งการประเมินผล การรับรู้ด้านจังหวะของผู้เรียนแต่ละคน

ตารางที่ 4.1 กำหนดแผนการจัดกิจกรรม

แผนการจัด กิจกรรม	จุดประสงค์	กิจกรรม	เวลา
1	1. สามารถเข้าใจจังหวะตกของ เพลงและแสดงความเข้าใจผ่าน การปรบมือ เคาะจังหวะ ทำทาง การเคลื่อนไหว	เพลง สวัสดิ์	45 นาที
	2. สามารถเข้าใจรูปแบบจังหวะ และแสดงความเข้าใจผ่านการออก เสียง ปรบมือ เคาะจังหวะ ทำทาง การเคลื่อนไหว	เพลงขนมปังกรอบ	
	3. สามารถอ่านและเขียน สัญลักษณ์จังหวะโดยแสดงความ เข้าใจผ่านการปรบมือ เคาะจังหวะ และร้องเพลงโดยใช้ภาษามือ	สัญลักษณ์จังหวะ	
2	1. สามารถเข้าใจจังหวะตกของ เพลงและแสดงความเข้าใจผ่าน การออกเสียง ปรบมือ เคาะจังหวะ ทำทางการเคลื่อนไหว	เพลง สวัสดิ์	45 นาที
	2. สามารถเข้าใจรูปแบบจังหวะ และแสดงความเข้าใจผ่านการออก เสียง ปรบมือ เคาะจังหวะ ทำทาง การเคลื่อนไหว	เพลงขนมปังกรอบ	
	3. สามารถอ่านและเขียน สัญลักษณ์จังหวะโดยแสดงความ เข้าใจผ่านการปรบมือ เคาะจังหวะ และร้องเพลงโดยใช้ภาษามือ	เพลงสวัสดิ์ เพลงขนมปังกรอบ สัญลักษณ์จังหวะ	

ตารางที่ 4.1 กำหนดแผนการจัดกิจกรรม (ต่อ)

แผนการจัด กิจกรรม	จุดประสงค์	กิจกรรม	เวลา
3	1. สามารถเข้าใจจังหวะตกของ เพลงและแสดงความเข้าใจผ่าน การปรบมือ เคาะจังหวะ ทำทาง การเคลื่อนไหว	เพลง สวัสดิ์ดี	45 นาที
	2. สามารถเข้าใจรูปแบบจังหวะ และแสดงความเข้าใจผ่านการออก เสียง ปรบมือ เคาะจังหวะ ทำทาง การเคลื่อนไหว	เพลงขนมปังกรอบ	
	3. สามารถอ่านและเขียน สัญลักษณ์จังหวะโดยแสดงความ เข้าใจผ่านการปรบมือ เคาะจังหวะ และร้องเพลงโดยใช้ภาษามือ	เพลงสวัสดิ์ดี เพลงขนมปังกรอบ สัญลักษณ์จังหวะ	
4	1. สามารถเข้าใจจังหวะตกของ เพลงและแสดงความเข้าใจผ่าน การปรบมือ เคาะจังหวะ ทำทาง การเคลื่อนไหว	เพลง สวัสดิ์ดี	45 นาที
	2. สามารถเข้าใจรูปแบบจังหวะ และแสดงความเข้าใจผ่านการออก เสียง ปรบมือ เคาะจังหวะ ทำทาง การเคลื่อนไหว	เพลงขนมปังกรอบ	
	3. สามารถอ่านและเขียน สัญลักษณ์จังหวะโดยแสดงความ เข้าใจผ่านการปรบมือ เคาะจังหวะ และร้องเพลงโดยใช้ภาษามือ	เพลงสวัสดิ์ดี เพลงขนมปังกรอบ สัญลักษณ์จังหวะ	

4.1.5 สื่อและอุปกรณ์การสอน

ในการจัดกิจกรรมดนตรีทุกครั้งผู้วิจัยได้ใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนทั้งที่เป็นเครื่องดนตรีและอุปกรณ์อื่นภายในชั้นเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สื่อและอุปกรณ์การสอน

เครื่องดนตรี		สื่อและอุปกรณ์อื่น
เครื่องดำเนินทำนอง	เครื่องประกอบจังหวะ	
ขลุ่ยรีคอร์เดอร์	ไม้เคาะจังหวะ กลอง	กระดานดำ โต๊ะเรียน ป้ายเนื้อเพลง ป้ายสัญลักษณ์จังหวะ รูปภาพ

4.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรี

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรีออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ (1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมวิจัย (2) ผลการวิเคราะห์การรับรู้เรื่องจังหวะจากคะแนนการประเมินทักษะภาคปฏิบัติ (3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน (4) ผลการวิเคราะห์ความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กहुหนวค ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมวิจัยมีจำนวนทั้งหมด 19 คน เป็นเพศชายทั้งหมด 13 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16 และเพศหญิงจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 36.84 ผู้เข้าร่วมมีอายุตั้งแต่ 8 ปี ถึง 13 ปี ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นเด็กहुหนวคที่มีอายุ 9 ปีจำนวน 10 คน เมื่อพิจารณาถึงประเภทของความพิการ พบว่า เด็กส่วนใหญ่เป็นเด็กहुหนวค จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 94.74 และมีผู้เข้าร่วม 1 คนที่เป็นเด็กहुหนวคและมีความบกพร่องทางสติปัญญาคิดเป็นร้อยละ 5.26 (ตามเกณฑ์ของงานจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) ระดับการได้ยินของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 82 – 120 เดซิเบล ซึ่งอยู่ในระดับหูตึงรุนแรงและหูหนวค

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

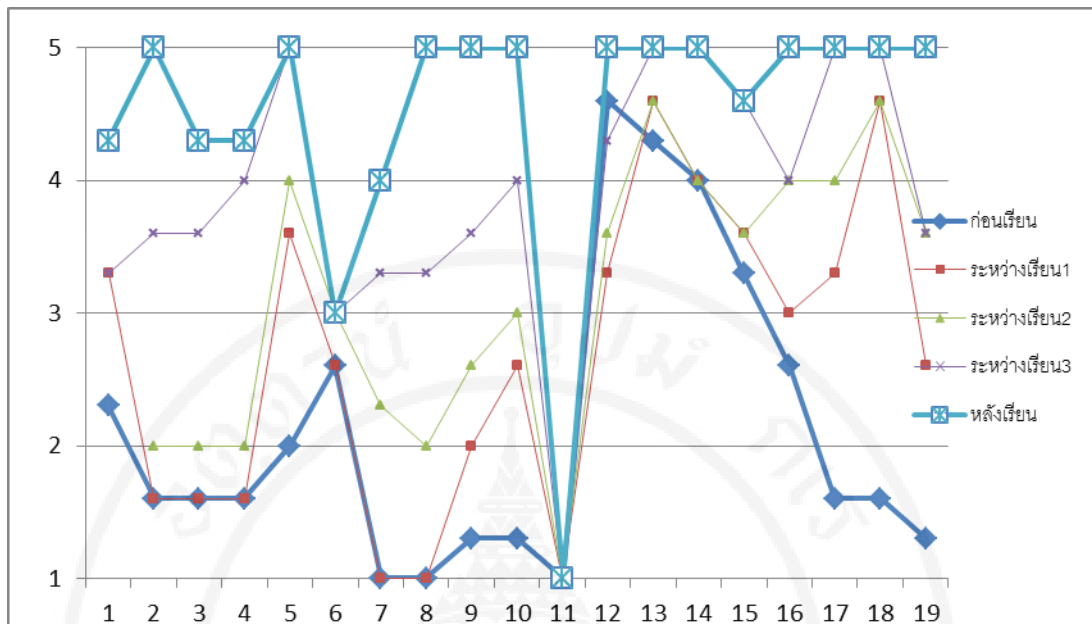
นักเรียน คนที่	เพศ		อายุ	ประเภทของความพิการ		ระดับการได้ยิน	
	ชาย	หญิง		หูหนวก	หูหนวกและ พิการอื่น	หูขวา	หูซ้าย
1	/		9	/		118	118
2	/		9	/		120	120
3	/		9	/		97	97
4	/		9	/		113	113
5	/		8	/		120	120
6	/		10	/		120	118
7	/		10	/		113	115
8	/		9	/		82	107
9	/		10	/		92	107
10	/		9	/		117	113
11	/		13		+ปัญญา	ระบุ ไม่ได้	
12	/		10	/		107	83
13		/	9	/		102	115
14		/	9	/		120	117
15		/	9	/		120	120
16		/	10	/		87	108
17		/	8	/		120	120
18		/	13	/		108	116
19		/	9	/		120	120
	12 คน	7 คน	19 คน	18 คน	1 คน		
รวม	(63.16%)	(36.84%)		(94.74%)	(5.26%)		

4.2.2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ด้านจังหวะจากคะแนนการประเมินทักษะภาคปฏิบัติ

4.2.2.1 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ด้านจังหวะจากคะแนนการประเมินทักษะภาคปฏิบัติเรื่องจังหวะตก โดยการใช้เนื้อเพลงประกอบสัญลักษณ์จังหวะ ระยะห่างของสัญลักษณ์จังหวะที่แสดงอย่างเท่ากันในเนื้อเพลง เป็นกิจกรรมในการประเมิน ผลการประเมินพบว่า เด็กหุนวามีค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบภาคปฏิบัติหลังการเรียนที่สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน เมื่อพิจารณาช่วงคะแนนของผู้เรียนในการประเมินแต่ละครั้ง พบว่าเด็กหุนวามีคะแนนก่อนเรียนต่ำที่สุดในช่วง 1 - 4.6 หลังจากนั้นเมื่อพิจารณาคะแนนระหว่างเรียน พบว่าส่วนใหญ่เด็กหุนวามีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ในช่วง 1.3 – 4.8 สำหรับผลการประเมินคะแนนหลังเรียน พบว่าคะแนนอยู่ในช่วงสูงที่สุดประมาณ 4.3 – 5 ดังรายละเอียดที่ 4.4 และกราฟที่ 4.1

ตารางที่ 4.4 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องจังหวะตก

นักเรียน คนที่	เพศ	คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องจังหวะตก				
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน			หลังเรียน
			ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	
1	/	2.3	3.3	-	3.3	4.3
2	/	1.6	1.6	2	3.6	5
3	/	1.6	1.6	2	3.6	4.3
4	/	1.6	1.6	2	4	4.3
5	/	2	3.6	4	5	5
6	/	2.6	2.6	3	3	3
7	/	1	1	2.3	3.3	4
8	/	1	1	2	3.3	5
9	/	1.3	2	2.6	3.6	5
10	/	1.3	2.6	3	4	5
11	/	1	1	1	1	1
12	/	4.6	3.3	3.6	4.3	5
13	/	4.3	4.6	4.6	5	5
14	/	4	4	4	5	5
15	/	3.3	3.6	3.6	4.6	4.6
16	/	2.6	3	4	4	5
17	/	1.6	3.3	4	5	5
18	/	1.6	4.6	4.6	5	5
19	/	1.3	2.6	3.6	3.6	5

กราฟที่ 4.1 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องจังหวะตก

เมื่อพิจารณาระดับการเรียนรู้เรื่องจังหวะตกของเด็กหนุ่มจากคะแนนการทดสอบภาคปฏิบัติตามเกณฑ์ระดับของการเรียนรู้ 5 ระดับ ได้แก่

4.51 – 5.00 = ดีมาก

3.51 – 4.50 = ดี

2.51 – 3.50 = ปานกลาง

1.51 – 2.50 = พอใช้

1.00 – 1.50 = ควรปรับปรุง

ผลการวิเคราะห์พบว่าเด็กหนุ่มส่วนใหญ่อันดับ 13 คนเป็นเพศชาย 6 คน และเพศหญิง 7 คน มีระดับการเรียนรู้เรื่องจังหวะตกในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 68.42 รองลงมาอยู่ในระดับดีจำนวน 4 คน ซึ่งเป็นเพศชายทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 21.05 นอกจากนั้นมีจำนวนนักเรียน 2 คน ที่มีระดับการเรียนรู้ระดับปานกลางและควรปรับปรุง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.5

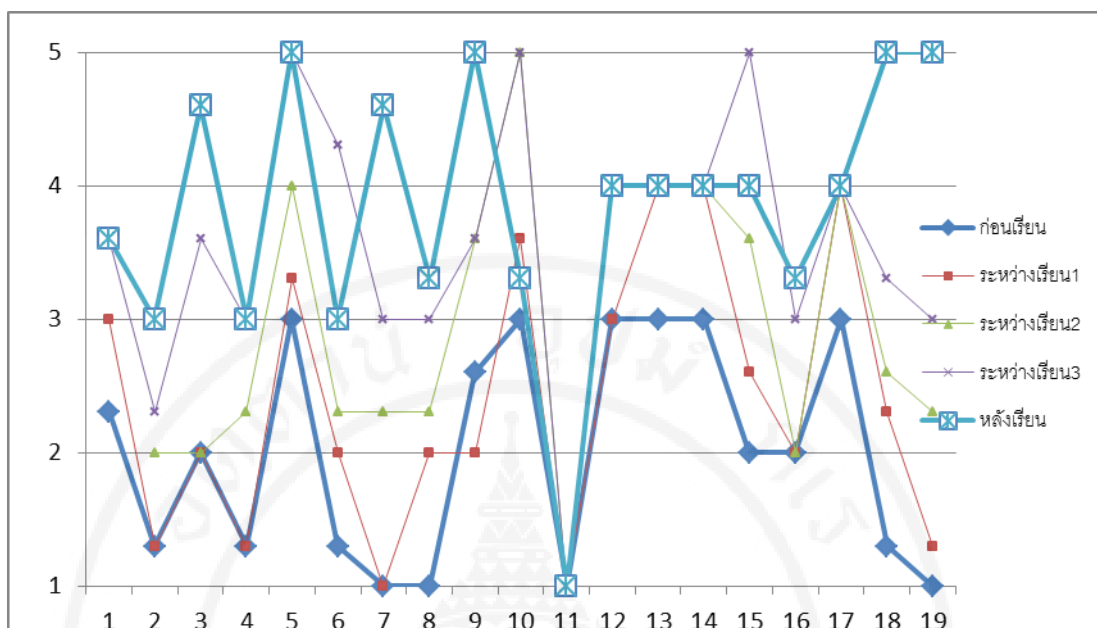
ตารางที่ 4.5 ระดับการเรียนรู้เรื่องจังหวะตก

ระดับ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ดีมาก	6	7	13	68.42
ดี	4	-	4	21.05
ปานกลาง	1	-	1	5.26
พอใช้	-	-	-	-
ควรปรับปรุง	1	-	1	5.26
	12	7	19	100

4.2.2.2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ด้านจังหวะจากคะแนนการประเมินทักษะภาคปฏิบัติเรื่องรูปแบบจังหวะ โดยใช้เนื้อเพลงประกอบสัญลักษณ์ของรูปแบบจังหวะต่างๆ และใช้สัญลักษณ์จังหวะร้อยเรียงเป็นรูปแบบจังหวะต่างๆ เป็นกิจกรรมในการประเมิน ผลการประเมินพบว่า เด็กอนุหวนมีค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบภาคปฏิบัติหลังการเรียนรู้ที่สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน เมื่อพิจารณาช่วงคะแนนของผู้เรียนในการประเมินแต่ละครั้ง พบว่าเด็กอนุหวนมีคะแนนก่อนเรียนต่ำที่สุดในช่วง 1-3 หลังจากนั้นเมื่อพิจารณาคะแนนระหว่างเรียน พบว่าส่วนใหญ่เด็กอนุหวนมีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ในช่วง 1.3 – 4 สำหรับผลการประเมินคะแนนหลังเรียน พบว่าคะแนนอยู่ในช่วงสูงที่สุดประมาณ 3 – 4.6 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.6 และกราฟที่ 4.2

ตารางที่ 4.6 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องรูปแบบจังหวะ

นักเรียน คนที่	เพศ	คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องรูปแบบจังหวะ				
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน			หลังเรียน
			ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	
1	/	2.6	3	-	3.6	3.6
2	/	1.3	1.3	2	2.3	3
3	/	2	2	2	3.6	4.6
4	/	1.3	1.3	2.3	3	3
5	/	3	3.3	4	5	5
6	/	1.3	2	2.3	4.3	3
7	/	1	1	2.3	3	4.6
8	/	1	2	2.3	3	3.3
9	/	2.6	2	3.6	3.6	5
10	/	3	3.6	5	5	3.3
11	/	1	1	1	1	1
12	/	3	3	4	4	4
13	/	3	4	4	4	4
14	/	3	4	4	4	4
15	/	2	2.6	3.6	5	4
16	/	2	2	2	3	3.3
17	/	3	4	4	4	4
18	/	1.3	2.3	2.6	3.3	5
19	/	1	1.3	2.3	3	4.6

กราฟที่ 4.2 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องรูปแบบจังหวะ

เมื่อพิจารณาระดับการเรียนรู้เรื่องจังหวะตกของเด็กหนูหนวกจากคะแนนการทดสอบภาคปฏิบัติตามเกณฑ์ระดับของการเรียนรู้ 5 ระดับ ได้แก่

4.51 – 5.00 = ดีมาก

3.51 – 4.50 = ดี

2.51 – 3.50 = ปานกลาง

1.51 – 2.50 = พอใช้

1.00 – 1.50 = ควรปรับปรุง

ผลการวิเคราะห์พบว่าเด็กหนูหนวกมีระดับการเรียนรู้เรื่องรูปแบบจังหวะอยู่ในระดับดี มาก ดี และปานกลางในจำนวนเท่ากัน ระดับละ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 31.58 ระดับดีมากเป็นเพศชาย 4 คน และเพศหญิง 2 คน ระดับดีเป็นเพศชาย 2 คน และเพศหญิง 4 คน และระดับปานกลางเป็นเพศชาย 5 คน และเพศหญิง 1 คน นอกจากนั้นมีเด็กหนูหนวกจำนวน 1 คน ที่มีระดับการเรียนรู้ระดับควรปรับปรุง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.7

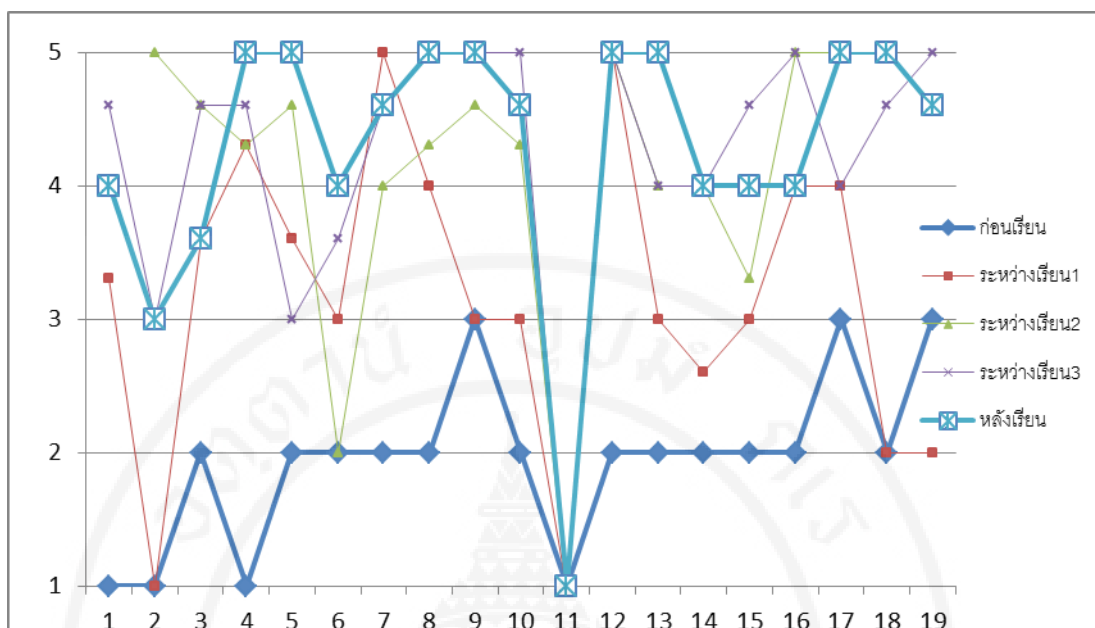
ตารางที่ 4.7 ระดับการเรียนรู้เรื่องรูปแบบจังหวะ

ระดับ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ดีมาก	4	2	6	31.58
ดี	2	4	6	31.58
ปานกลาง	5	1	6	31.58
พอใช้	-	-	-	-
ควรปรับปรุง	1	-	1	5.26
	12	7	19	100

4.2.2.3 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ด้านจังหวะจากคะแนนการประเมินทักษะภาคปฏิบัติเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ โดยใช้สัญลักษณ์จังหวะที่เป็นภาพและสัญลักษณ์ที่เข้าใจง่าย โดยจัดแสดงสัญลักษณ์ดังกล่าวด้วยระยะห่างและรูปแบบที่ชัดเจน มีการกำหนดจำนวนของจังหวะให้สอดคล้องกับสัญลักษณ์ที่แสดงเป็นกิจกรรมในการประเมิน ผลการประเมินพบว่า เด็กหูหนวกมีค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบภาคปฏิบัติหลังการเรียนรู้ที่สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน เมื่อพิจารณาช่วงคะแนนของผู้เรียนในการประเมินแต่ละครั้ง พบว่าเด็กหูหนวกมีคะแนนก่อนเรียนต่ำที่สุดในช่วง 1-3 หลังจากนั้นเมื่อพิจารณาคะแนนระหว่างเรียน พบว่าส่วนใหญ่เด็กหูหนวกมีคะแนนเพิ่มขึ้นอยู่ในช่วง 3 – 4.6 สำหรับผลการประเมินคะแนนหลังเรียน พบว่าคะแนนอยู่ในช่วงสูงที่สุดประมาณ 3 – 5 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.8 และกราฟที่ 4.3

ตารางที่ 4.8 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องสัญลักษณ์จังหวัด

นักเรียน คนที่	เพศ	คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องสัญลักษณ์จังหวัด				
		ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน			หลังเรียน
			ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	
1	/	1	3.3	-	4.6	4
2	/	1	1	5	3	3
3	/	2	3.6	4.6	4.6	3.6
4	/	1	4.3	4.3	4.6	5
5	/	2	3.6	4.6	3	5
6	/	2	3	2	3.6	4
7	/	2	5	4	4.6	4.6
8	/	2	4	4.3	5	5
9	/	3	3	4.6	5	5
10	/	2	3	4.3	5	4.6
11	/	1	1	1	1	1
12	/	2	5	5	5	5
13	/	2	3	4	4	5
14	/	2	2.6	4	4	4
15	/	2	3	3.3	4.6	4
16	/	2	4	5	5	4
17	/	3	4	5	4	5
18	/	2	2	5	4.6	5
19	/	3	2	4.6	5	4.6

กราฟที่ 4.3 คะแนนทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ

เมื่อพิจารณาระดับการเรียนรู้เรื่องจังหวะตกของเด็กผู้หญิงจากคะแนนการทดสอบภาคปฏิบัติตามเกณฑ์ระดับของการเรียนรู้ 5 ระดับ ได้แก่

4.51 – 5.00 = ดีมาก

3.51 – 4.50 = ดี

2.51 – 3.50 = ปานกลาง

1.51 – 2.50 = พอใช้

1.00 – 1.50 = ควรปรับปรุง

ผลการวิเคราะห์พบว่าเด็กผู้หญิงส่วนใหญ่อ่าน 11 คน เป็นเพศชาย 7 คน และเพศหญิง 4 คน มีระดับการเรียนรู้เรื่องสัญลักษณ์จังหวะในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 57.89 รองลงมาอยู่ในระดับดีจำนวน 6 คน เป็นเพศชาย 3 คน และเพศหญิง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 31.58 นอกจากนั้น มีจำนวนนักเรียน 2 คน ที่มีระดับการเรียนรู้ระดับปานกลางและควรปรับปรุง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ระดับการเรียนรู้เรื่องสัญลักษณ์จังหวะ

ระดับ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ดีมาก	7	4	11	57.89
ดี	3	3	6	31.58
ปานกลาง	1	-	1	5.26
พอใช้	-	-	-	-
ควรปรับปรุง	1	-	1	5.26
	12	7	19	100

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน

ในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้เรื่องจังหวะในชั้นเรียนกิจกรรมดนตรีแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่

4.2.3.1 ความสามารถในการรับรู้เรื่องจังหวะของเด็กอนุบาล ก่อนการจัดกิจกรรมดนตรีเรื่องจังหวะตก เด็กอนุบาลร้องเพลงภาษามือ เพลงสวัสดีโดยที่มีจังหวะตกที่ไม่เท่ากัน ไม่ทราบถึงความเท่ากันของจังหวะเพลง เด็กอนุบาลบางคนจำเป็นต้องร้องเพลงภาษามือพร้อมกับครูประจำชั้นที่นำร้องเพลงและเด็กอนุบาลยังไม่เข้าใจในเนื้อเพลง ในระหว่างการเรียนกิจกรรมดนตรีเด็กอนุบาลส่วนใหญ่สามารถเข้าใจเนื้อเพลงและจังหวะที่เท่ากันของเพลงจากสื่อการสอนที่แสดงความเท่ากันของจังหวะ และทำให้เด็กอนุบาลสามารถเคาะจังหวะตกของเพลงสวัสดีได้ เมื่อทำการทดสอบหลังเรียนพบว่าเด็กอนุบาลส่วนใหญ่สามารถเคาะจังหวะและร้องเพลงภาษามือเพลงสวัสดีได้จบเพลงด้วยตนเอง เด็กอนุบาลบางคนสามารถทำเป็นตัวอย่างให้เพื่อนได้ดี

ในส่วนของการจัดกิจกรรมดนตรีเรื่องรูปแบบจังหวะเด็กอนุบาลทุกคนเป่าขลุ่ยเพลงขนมปังกรอบจากการนำเป่าขลุ่ยของครูประจำชั้น เสียงของจังหวะสั้น ยาว และหยุด จากรูปแบบจังหวะไม่ชัดเจน โดยที่ระหว่างการเรียนกิจกรรมดนตรีนั้นเด็กอนุบาลส่วนใหญ่อ่านและทำความเข้าใจสัญลักษณ์จังหวะที่เป็นส่วนประกอบของสื่อการสอน ทำให้สามารถเข้าใจถึงจังหวะสั้น ยาว และหยุดได้ เมื่อทำการทดสอบหลังเรียนพบว่าเด็กอนุบาลส่วนใหญ่สามารถเคาะรูปแบบจังหวะเพลงขนมปังกรอบได้ด้วยตัวเอง สามารถเข้าใจจังหวะสั้น ยาว และหยุดได้ดี

ความสามารถในการรับรู้เรื่องสัญลักษณ์จังหวะก่อนการจัดกิจกรรมนั้น เด็กอนุบาลบางคนเข้าใจจำนวนพยางค์ของคำที่เป็นความหมายของรูปภาพ แต่เด็กอนุบาลส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเรื่องการกำหนดจังหวะสั้นและยาว ในขณะที่เรียนกิจกรรมดนตรีเด็กอนุบาลมีการรับรู้เรื่องสัญลักษณ์จังหวะที่ดีขึ้นมาก เด็กอนุบาลส่วนใหญ่เข้าใจจำนวนพยางค์ของคำที่เป็น

ความหมายของรูปภาพและสามารถเชื่อมโยงสู่สัญลักษณ์จังหวะได้ เมื่อทำการทดสอบหลังเรียนพบว่า เด็กอนุหนวส่วนใหญ่สามารถอ่านและเข้าใจสัญลักษณ์จังหวะได้ดีมาก

4.2.3.2 ความตั้งใจและการให้ความร่วมมือในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ในชั้นเรียนก่อนการจัดกิจกรรมดนตรีเรื่องจังหวะเด็กอนุหนวมีความไม่มั่นใจอยู่มาก ต้องทำกิจกรรมพร้อมกันกับเพื่อนหลายคน เนื่องจากการใช้เนื้อร้องและสัญลักษณ์จังหวะเป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ เด็กอนุหนวจะยังไม่แน่ใจว่าตนเองทำท่าภาษามือตรงกับจังหวะตกของบทเพลง เด็กอนุหนวบางคนต้องคอยมองเพื่อนข้างๆ ในการสังเกตท่าภาษามือ ระหว่างการจัดกิจกรรมดนตรีเรื่องจังหวะตก เด็กอนุหนวมีความตั้งใจมองสื่อการสอนและสามารถเชื่อมโยงท่าภาษามือเข้ากับเนื้อเพลงและจังหวะตกของบทเพลงได้ เด็กอนุหนวบางคนสามารถชี้แจงเพื่อนได้หากพบเพื่อนทำไม่ถูกต้อง และเมื่อทำการทดสอบหลังเรียน พบว่าเด็กอนุหนวสามารถเคาะจังหวะด้วยตัวเองได้ โดยมีความตั้งใจเคาะจังหวะด้วยสีหน้า ท่าทางที่มั่นใจ

ในส่วนของการจัดกิจกรรมดนตรีเรื่องรูปแบบจังหวะเด็กอนุหนวขาดความมั่นใจในการเป่าลู่ด้วยตัวเอง เด็กบางคนไม่ทราบถึงบทเพลงว่ามีทำนองอย่างไร จบตอนไหน ทำให้ไม่กล้าแสดงออก ระหว่างการจัดกิจกรรมดนตรีเรื่องรูปแบบจังหวะ เด็กอนุหนวจะมั่นใจในการเป่าลู่ในรูปแบบจังหวะของเพลงมากขึ้น เสียงดังฟังชัด และมีท่าทางการเคาะจังหวะที่มั่นใจ มองสื่อการสอนด้วยความตั้งใจ เมื่อทำการทดสอบหลังเรียน พบว่าเด็กอนุหนวมองสื่อการสอนด้วยความตั้งใจ ท่าทางและสีหน้านั้นใจเมื่อเคาะจังหวะ

ก่อนการจัดกิจกรรมดนตรีเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ เด็กอนุหนวไม่ทราบถึงความหมายของรูปภาพที่เชื่อมโยงเข้ากับจังหวะทำให้เกิดอาการไม่กล้าเคาะจังหวะ ต้องทำกิจกรรมพร้อมกับเพื่อน บิดไปมาเพราะอาย หรือเคาะจังหวะด้วยเสียงที่เบาและไม่มีความชัดเจน ระหว่างจัดกิจกรรมเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ เด็กอนุหนวมองสื่อการสอนได้อย่างมั่นใจ สามารถเชื่อมโยงรูปภาพและสัญลักษณ์จังหวะได้ ท่าทางการเคาะจังหวะมั่นใจและเคาะจังหวะได้ชัดเจน เมื่อทำการทดสอบหลังเรียน พบว่าเด็กอนุหนวสามารถเคาะจังหวะด้วยตัวเองได้โดยไม่ต้องสังเกตเพื่อนข้างๆ มองสื่อการสอนอย่างตั้งใจ ท่าทางและสีหน้านั้นใจ

4.2.3.3 ความสนุกสนานในขณะปฏิบัติกิจกรรม ก่อนการจัดกิจกรรมดนตรีเรื่องจังหวะตก เด็กอนุหนวทำการร้องเพลงสวัสดีในรูปแบบของการทักทายตอนเช้าโดยมีครูประจำชั้นนำร้องเพลง ระหว่างเรียนกิจกรรมดนตรีเรื่องจังหวะตก เด็กอนุหนวสนุกสนานกับการเคาะจังหวะของเพลงสวัสดีโดยการใช้อุปกรณ์ต่างๆ และการปฏิบัติกิจกรรมวงกลมโดยการเคาะพื้นและทำจังหวะจากร่างกาย เด็กอนุหนวบางคนมีเสียงลมออกจากลำคอทุกครั้งที่มีการเคาะจังหวะ เมื่อ

ทำการทดสอบหลังเรียน พบว่าเด็กหูหนวกยิ้มแย้มในการทำการทดสอบ ไม่มีความกลัวหรือความไม่พร้อมในการเคาะจังหวะ

ในส่วนของการก่อนการจัดกิจกรรมเรื่องรูปแบบจังหวะ เด็กหูหนวกทำการเป่าขลุ่ยเพลงขนมปังกรอบเพื่อฝึกลมเป่าจากลำคอโดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้นำเป่าขลุ่ย เด็กหูหนวกจะประหม่าสีหน้าท่าทางกังวลในการทดสอบก่อนเรียน ระหว่างการจัดกิจกรรมเรื่องรูปแบบจังหวะ เด็กหูหนวกได้ทำการเล่นเกมเคาะจังหวะเป็นกลุ่ม ทำให้เกิดการส่งเสริมเรียกเพื่อน ส่งเสียงเมื่อดีใจ ประทับมือ และกระโดดโลดเต้นด้วยความดีใจ เมื่อทำการทดสอบหลังเรียน พบว่าเด็กหูหนวกยิ้มแย้มแจ่มใสในการทำการทดสอบ

ในส่วนของการก่อนการจัดกิจกรรมเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ เด็กหูหนวกไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับสัญลักษณ์จังหวะมาก่อนทำให้ประหม่าและกังวลในการเคาะจังหวะ ระหว่างการจัดกิจกรรมเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ เด็กหูหนวกได้ทำการเล่นเกมเคาะจังหวะด้วยการอ่านสัญลักษณ์จังหวะเป็นกลุ่ม ทำให้เกิดความสุขสนุกสนาน มีการส่งเสริมร้องเรียกเพื่อนและแสดงอาการดีใจ เมื่อทำการทดสอบหลังเรียน พบว่าเด็กหูหนวกไม่มีความกังวลและสามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้

4.2.4 ผลการวิเคราะห์ความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กหูหนวก

ในการสัมภาษณ์ความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กหูหนวกครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group) โดยผลการสัมภาษณ์แต่ละหัวข้อมีดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.4.1 ความสุขและสนุกสนานกับกิจกรรมดนตรีระหว่างเรียน จากการสัมภาษณ์เด็กหูหนวกและทำการสรุปข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ภาษามือพบว่า เด็กหูหนวกส่วนใหญ่ในชั้นเรียนมีความสุขสนุกสนานขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมดนตรี

4.2.4.2 ความชอบในกิจกรรมดนตรีแต่ละประเภท จากการสัมภาษณ์เด็กหูหนวกและทำการสรุปข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ภาษามือพบว่า เด็กหูหนวกส่วนใหญ่ชอบปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มพร้อมเคาะจังหวะและเคลื่อนไหว เด็กหูหนวกบางคนให้สัมภาษณ์ว่าเขาร้องเพลงภาษามือได้ดีขึ้นและเด็กหูหนวกบางคนบอกว่าเขาชอบเป่าขลุ่ยมากขึ้นหลังจากได้เรียนรู้จังหวะ

4.2.4.3 ความต้องการในการเรียนดนตรีในอนาคต จากการสัมภาษณ์เด็กหูหนวกและทำการสรุปข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ภาษามือพบว่า เด็กหูหนวกทุกคนต้องการเรียนดนตรีในชั้นเรียนอีก พวกเขาอยากให้ชั้นเรียนดนตรีต่อไป เด็กหูหนวกบางคนมีการพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนดนตรีในชั้นเรียนที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง

4.2.4.4 ประโยชน์ของกิจกรรมดนตรี จากการสัมภาษณ์เด็กหูหนวกและทำการสรุปข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ภาษามือพบว่า เด็กหูหนวกตระหนักว่าการเรียนรู้เรื่องจังหวะทำให้พวกเขาพัฒนาตัวเองดีขึ้นจากเดิม ทั้งการร้องเพลงภาษามือ การเป่าขลุ่ย และพวกเขายังได้เรียนรู้สัญลักษณ์จังหวะเพิ่มเติม

บทที่ 5

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการนำเสนอการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะในการวิจัย สำหรับการอภิปรายผลการวิจัยผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ การเรียนรู้เรื่องจังหวะตกรูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์สัญลักษณ์จังหวะที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมดนตรีและกิจกรรมดนตรีกับการพัฒนาการในด้านต่างๆของเด็กหูหนวก

ในส่วนของการให้ข้อเสนอแนะในการวิจัย เป็นการเสนอแนะสำหรับเด็กหูหนวก ครูผู้สอน ผู้ปกครอง สถานศึกษา และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 อภิปรายผลการวิจัย

5.1.1 การเรียนรู้เรื่องจังหวะตกร

การเรียนรู้เรื่องจังหวะตกรสำหรับเด็กหูหนวกเริ่มจากการปรับมือเป็นจังหวะ การเคาะอุปกรณ์ดนตรีเป็นจังหวะ สามารถทำให้เด็กหูหนวกเข้าใจความเท่ากันในจังหวะหรือที่เรียกว่าจังหวะตกร ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้เรื่องจังหวะ การมองเห็นสัญลักษณ์จังหวะที่จัดเรียงอย่างเท่ากันทั้งเพลงทำให้เด็กหูหนวกสามารถมองเห็นจังหวะที่อยู่ในเพลงและมีความมั่นใจในการเคาะจังหวะ

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจจังหวะตกรของเด็กหูหนวกครั้งนี้พบว่าเด็กหูหนวกทุกคนสามารถเข้าใจจังหวะของเพลงได้อยู่ในระดับปานกลาง – ดีมาก โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 68.42) สามารถเคาะจังหวะตกรของเพลงได้ถูกต้อง โดยใช้สื่อที่มีเนื้อเพลงและสัญลักษณ์ ทำให้เด็กหูหนวกเข้าใจจังหวะตกร สามารถเคาะจังหวะตกรได้ด้วยตัวเองและบอกได้เมื่อผู้อื่นเคาะจังหวะผิด

เนื่องจากมนุษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้จังหวะได้ไม่ว่าเขาจะเป็นคนทั่วไปหรือคนหูหนวก ดังที่ Epley (อ้างใน ณรุทธิ์ สุทธจิตต์, 2541) ได้กล่าวไว้ว่าผู้ที่ไม่สามารถได้ยินดนตรีก็สามารถสนุกสนานซบซึ้งและเล่นดนตรีได้เช่นกัน ทั้งนี้มนุษย์ที่มีการได้ยินจะมีการเรียนรู้จังหวะ

จากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ผ่านการรับรู้ทางการได้ยิน การมองเห็น การเคลื่อนไหว และความรู้สึกสัมผัสอื่น อีกทั้งยังสามารถฝึกฝนผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และสื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะเรื่อง จังหวะ (อรรพรรณ บรรจงศิลป์, 2546)

คนหูหนวกไม่สามารถเข้าใจจังหวะที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและชีวิตประจำวันได้ แต่สามารถฝึกฝน เรียนรู้จังหวะผ่านการรับรู้ทางด้านการมองเห็น การเคลื่อนไหวและความรู้สึกสัมผัสอื่น โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะเรื่องจังหวะและแรงจูงใจในการฝึกฝนเรื่องจังหวะ ให้รู้ ว่าจังหวะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของบุคลิกภาพและความมั่นใจ การใช้ภาษามือที่ สวยงาม มีความสมดุลของการเคลื่อนไหว (จิตประภา ศรีอ่อน, 2557)

Sobol (2008) กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านการมองเห็นเกี่ยวกับการอ่าน สัญลักษณ์จังหวะและความรู้สึกสัมผัสอื่นจากการเคาะจังหวะผ่านทางร่างกายและอุปกรณ์ สื่อการสอนที่แสดงเนื้อเพลงและสัญลักษณ์จังหวะที่ชัดเจนทำให้เด็กหูหนวกสามารถเข้าใจจังหวะของ เพลงนั้นๆได้ การเคาะจังหวะผ่านทางร่างกายเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กหูหนวกเกิดความรู้สึกถึง จังหวะได้เป็นอย่างดี

5.1.2 การเรียนรู้เรื่องรูปแบบจังหวะ

การเรียนรู้เรื่องรูปแบบจังหวะสำหรับเด็กหูหนวกที่ต้องอาศัยการมองเห็นเป็นสำคัญ ดังนั้นการเรียนรู้เรื่องรูปแบบจังหวะจึงมาควบคู่กับการเรียนรู้สัญลักษณ์จังหวะ เพราะเมื่อเข้าใจ สัญลักษณ์จังหวะก็จะสามารถอ่านและเขียนรูปแบบจังหวะได้ อีกทั้งเมื่อนำสัญลักษณ์จังหวะเขียน ลงไปในบทเพลงเด็กหูหนวกจะสามารถมองเห็นรูปแบบจังหวะของบทเพลงได้

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจรูปแบบจังหวะของเด็กหูหนวกครั้งนี้พบว่าเด็กหูหนวก ทุกคนสามารถเข้าใจรูปแบบจังหวะได้ อยู่ในระดับปานกลาง – ค่อนข้างมาก โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปาน กลาง (ร้อยละ 36.84) สามารถเคาะรูปแบบจังหวะเพลงได้ด้วยตัวเองโดยใช้สื่อที่มีเนื้อเพลงและ สัญลักษณ์จังหวะ แต่ยังขาดความมั่นใจในการเคาะจังหวะเร็ว

ซึ่งตรงกับคำกล่าวที่ว่า การเรียนรู้เรื่องรูปแบบจังหวะของมนุษย์นั้นเรียนรู้รูปแบบ จังหวะจากเสียงที่เกิดจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสิ่งที่เกิดในชีวิตประจำวัน รวมถึงการฝึกฝนผ่าน กระบวนการเรียนรู้และสื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน รวมถึงการ พัฒนาทักษะเรื่องรูปแบบจังหวะ คนหูหนวกไม่สามารถเข้าใจรูปแบบจังหวะผ่านทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ แต่สามารถฝึกฝน เรียนรู้ รูปแบบจังหวะผ่านการ

รับรู้ทางด้านการมองเห็น การเคลื่อนไหวและความรู้สึกสัมผัสอื่น โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนที่เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะ(จิตประภาศรีอ่อน, 2557)

กระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบจังหวะผ่านการมองเห็นใช้การอ่านสัญลักษณ์จังหวะ การเคลื่อนไหวและความรู้สึกสัมผัสอื่นจากการเคาะจังหวะผ่านทางร่างกายและอุปกรณ์ Schaberg (1988) กล่าวว่า สื่อการสอนที่แสดงรูปแบบจังหวะที่เรียบง่าย สั้นๆ เป็นการลดความยาก อีกทั้งสามารถทำซ้ำได้โดยง่ายเป็นกิจกรรมที่สมบูรณ์แบบสำหรับการเรียนรู้เรื่องรูปแบบจังหวะหรืออื่นๆ ของเด็กอนุบาล ทำให้เด็กอนุบาลได้รับความรู้สึกของจังหวะได้เป็นอย่างดี การพัฒนาทักษะเรื่องรูปแบบจังหวะจะทำให้เด็กเกิดความแม่นยำและมีอารมณ์ร่วมกับรูปแบบจังหวะต่างๆ ได้

5.1.3 การเรียนรู้เรื่องสัญลักษณ์จังหวะ

การเรียนรู้เรื่องสัญลักษณ์จังหวะสำหรับเด็กอนุบาลจะเริ่มจากการเชื่อมโยงสัญลักษณ์จังหวะเข้ากับรูปภาพที่มีพยางค์ของชื่อตรงกับสัญลักษณ์จังหวะนั้นๆ การเคาะจังหวะตามสัญลักษณ์จังหวะจึงคล้ายกับการมองภาพไปเคาะจังหวะไป เด็กอนุบาลจึงไม่กังวลกับการนับตัวเลข การใช้ภาพควบคู่ไปกับการใช้สัญลักษณ์จังหวะทำให้เด็กอนุบาลจดจำสัญลักษณ์จังหวะได้ง่ายขึ้นและการเชื่อมโยงพยางค์ของภาพจะช่วยให้เด็กอนุบาลมีความสามารถทางด้านภาษาเพิ่มมากขึ้น

จากการศึกษาเรื่องความเข้าใจสัญลักษณ์จังหวะตกของเด็กอนุบาลครั้งนี้พบว่าเด็กอนุบาลทุกคนสามารถอ่านสัญลักษณ์จังหวะได้ อยู่ในระดับปานกลาง-ดีมาก โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 57.89) สามารถอ่านและเคาะสัญลักษณ์จังหวะได้ถูกต้องโดยใช้สื่อสัญลักษณ์จังหวะทั้ง 3 แบบ ทา, ที ที และหยุด ทำให้เด็กอนุบาลสามารถอ่านและเคาะสัญลักษณ์จังหวะได้ด้วยตัวเอง สามารถแสดงเป็นตัวอย่างและบอกได้เมื่อผู้อื่นทำผิด

เนื่องจากรูปภาพและสัญลักษณ์เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์สามารถถ่ายทอดความรู้สึกและบันทึกข้อมูลต่างๆ ได้ สัญลักษณ์ดนตรีเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักดนตรีสามารถถ่ายทอดความรู้สึกและบันทึกไว้ ฉะนั้นการเข้าใจหรือแสดงออกทางดนตรีจึงมักต้องผ่านขั้นตอนการแปลหรือการใช้สัญลักษณ์ดนตรีเสมอ คนที่มีการได้ยินปกติใช้การมองเห็นในการเรียนรู้เรื่องสัญลักษณ์ดนตรีผ่านกระบวนการเรียนและสื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน และฝึกฝนการอ่านสัญลักษณ์ดนตรีโดยการพัฒนาทักษะการอ่านสัญลักษณ์ควบคู่ไปกับทักษะดนตรีอื่นๆ(ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2534)

ในการเรียนรู้เรื่องจังหวะของเด็กอนุบาล การใช้สัญลักษณ์จังหวะที่เหมาะสมถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เด็กอนุบาลมีการรับรู้ทางการมองเห็นสามารถฝึกฝน เรียนรู้สัญลักษณ์จังหวะ

โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะการอ่านสัญลักษณ์จังหวะควบคู่ไปกับการเคาะจังหวะด้วยอุปกรณ์ เช่น การใช้สัญลักษณ์จังหวะของ Kodály ซึ่งมีประสิทธิภาพกับเด็กหูหนวก (Schaberg, 1988) ทำให้เพิ่มความเข้าใจในเรื่องจังหวะตก และรูปแบบจังหวะ เกิดความแม่นยำในการเคาะจังหวะ และนำไปสู่การแต่งเพลงเองได้ในโอกาสต่อไป (Salmon, 2008) รวมถึงทำให้เด็กหูหนวกสามารถเชื่อมโยงระหว่างสัญลักษณ์จังหวะและคำศัพท์ได้

5.1.4 กิจกรรมดนตรีกับพัฒนาการในด้านต่างๆของเด็กหูหนวก

การพัฒนาร่างกายของเด็กในด้านร่างกาย จิตใจ – อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ ในทุกด้านมีความเชื่อมโยงกัน ในด้านร่างกาย ช่วงแรกของการเรียนกิจกรรมดนตรีเด็กหูหนวกขาดความมั่นใจในการยืนหรือเคลื่อนไหว และเด็กหูหนวกจะมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผยขึ้นเมื่อผ่านการเรียนกิจกรรมดนตรี เด็กหูหนวกมีความมั่นใจ เมื่อมั่นใจก็จะเชื่อว่าตนเองทำได้ ร่างกายจึงสง่า หลังตรง มองตรง กระฉับกระเฉง อีกทั้งกิจกรรมดนตรียังเป็นกิจกรรมที่ใช้ทักษะการเคลื่อนไหวช่วยพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส ในด้านจิตใจ – อารมณ์ ช่วงแรกของการเรียนกิจกรรมดนตรีเด็กหูหนวกจะมีอารมณ์ตอบสนองกับกิจกรรมดนตรีด้วยความตื่นเต้น สนุกสนาน เด็กหูหนวกบางคนมีสีหน้ากังวลอยู่บ้าง ต่อมาเมื่อมีการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มเด็กหูหนวกจะมีความหึกเหิม สนุกสนานกับเพื่อน เราอารมณ์เพื่อนในกลุ่ม มีอารมณ์ไม่พอใจบ้างซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการระงับอารมณ์ตนเอง ส่งผลต่อพัฒนาการด้านสังคมตามมา เด็กหูหนวกจะสนใจเพื่อนในกลุ่ม หากเพื่อนยังไม่สามารถเข้าใจกิจกรรมและจะอธิบายให้เพื่อนเข้าใจทันที เด็กหูหนวกมีความพร้อมเพรียงในการทำกิจกรรมกลุ่ม เด็กหูหนวกบางคนมองเพื่อนต่างกลุ่มขณะเพื่อนปฏิบัติกิจกรรมและชี้แจงเพื่อนทันทีทันใดทำให้กลุ่มของตนเองขาดความพร้อมเพรียงเมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้จึงทำให้เข้าใจว่าตนเองต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีเพื่อความพร้อมเพรียงและสามัคคีกันในกลุ่ม ในส่วนของการพัฒนาการด้านสติปัญญา เด็กหูหนวกเรียนกิจกรรมดนตรีด้วยความเข้าใจและมีการฝึกฝนทักษะเรื่องจังหวะ ทำตามครูผู้สอนและคำสั่งต่างๆได้ อีกทั้งยังมีสิ่งที่เด็กหูหนวกแสดงให้เห็นถึงการมีพัฒนาการด้านจิตวิญญาณก็คือ การมีความชอบในกิจกรรมดนตรี มีภาษามือที่สวงามเป็นจังหวะจะโคนเมื่อร้องเพลง ขอมรับในความแตกต่างของเพื่อนในการเรียนกิจกรรมเมื่อเพื่อนทำได้หรือทำไม่ได้ จากการที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่ากิจกรรมดนตรีมีส่วนช่วยให้เด็กหูหนวกมีพัฒนาการในด้านต่างๆที่เต็มประสิทธิภาพ

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความสามารถในการเรียนรู้จังหวะของเด็กหูหนวกนั้นไม่ได้แตกต่างจากคนทั่วไปในการเรียนดนตรี ทั้งนี้เพราะผลจากการที่ได้ทำกิจกรรมการสอนดนตรีกับเด็กหูหนวกและกระบวนการเรียนรู้และสื่อการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นในบทนี้จึงเป็นการนำเสนอข้อเสนอแนะในการวิจัย ซึ่งแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กหูหนวก

การจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวกควรจัดให้เด็กหูหนวกแต่งกายด้วยชุดที่คล่องแคล่วเนื่องจากการเคลื่อนไหวร่างกายและการทำกิจกรรมกลุ่ม เด็กหูหนวกต้องมีสภาพร่างกายที่แข็งแรง ไม่เป็นโรคที่ติดต่อกันได้เนื่องจากการทำกิจกรรมจะทำให้เด็กคนอื่นติดต่อกับโรคได้

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

การนำกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวกไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความสามารถทางจังหวะที่ดี ทั้งนี้สามารถฝึกฝนและพัฒนาตนเองได้จากการฟังเพลง การฝึกเคาะจังหวะตัก การฝึกเคาะรูปแบบจังหวะ และความเข้าใจเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ สำหรับการเลือกใช้บทเพลงในการสอนเรื่องจังหวะตักนั้นควรเป็นเพลงที่ไม่ยาวมากนัก และเนื้อเพลงหรือท่าภาษามือลงจังหวะได้ง่าย ครูผู้สอนสามารถแต่งเพลงขึ้นเองให้สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ที่เด็กหูหนวกเรียน โดยอาจจะเป็นรูปแบบของกลอนเพลงสั้นๆ ส่วนการสอนเรื่องรูปแบบจังหวะนั้น ครูผู้สอนควรเลือกเพลงที่มีรูปแบบจังหวะซ้ำกันเป็นส่วนใหญ่ เพลงไม่ยาวจนเกินไป และสอดคล้องกับสัญลักษณ์จังหวะที่เรียน ในส่วนของการสอนเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ ครูผู้สอนควรเลือกใช้รูปภาพที่เด็กหูหนวกรู้จักเป็นอย่างดีและสามารถนับพยางค์ของคำนั้นได้ อาจเชื่อมโยงกับวิชาศิลปะในการวาดและระบายสีรูปภาพ ควรฝึกให้เด็กหูหนวกอ่านสัญลักษณ์ด้วยตนเองเริ่มจากระดับง่ายไปหาระดับยาก

การเลือกใช้อุปกรณ์เคาะจังหวะของครูผู้สอนนั้นควรเป็นอุปกรณ์ที่หาได้ง่าย และมีครบตามจำนวนเด็กหูหนวกที่เรียน อุปกรณ์ควรมีลักษณะที่เมื่อเคาะจังหวะแล้วตัวอุปกรณ์ไม่สั่นนานจนเกินไป ควรจัดให้มีการใช้อุปกรณ์ที่ทำจากวัสดุที่หลากหลาย เช่น ไม้ หรือเหล็ก เป็นต้น หากเลือกใช้กลองควรมีขนาดที่เหมาะสมกับเด็กหูหนวก และขณะใช้ต้องอยู่ในความดูแลของครูผู้สอน

5.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

สำหรับผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กหุนวอก ควรเลี้ยงดูเด็กหุนวอกตั้งแต่เล็กๆ ด้วยการร้องเพลงพร้อมดีจังหะเบาๆบนตัวขณะกล่อมนอนหลับ อุ้มหรือไกวเปลเป็นจังหะ เลือกใช้ของเล่นหรืออุปกรณ์ที่มีความสัน สะเทือนและไม่เกิดอันตรายต่อเด็ก เพื่อพัฒนาการรับรู้ทางจังหะของเด็กหุนวอกตั้งแต่วัยเด็ก

5.2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

สถานศึกษาที่สอนเด็กหุนวอกควรจัดให้มีวิชาดนตรีในชั้นเรียนปกติของเด็กหุนวอก โดยสนับสนุนสถานที่ สื่อการเรียนการสอน และการพัฒนาครูผู้สอน เพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนของครูและนักเรียนในสถานศึกษา

5.2.5 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรขยายการศึกษาไปยังกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้นหรือในระดับชั้นที่หลากหลาย เนื่องจากการศึกษาของเด็กหุนวอกในประเทศไทยเริ่มต้นตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งกิจกรรมดนตรีย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องเนื้อหา ความยากของกิจกรรม และการวัดผลประเมินผล อีกทั้งการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนดนตรีของเด็กหุนวอกควรจัดให้ครบทุกด้าน อาทิเช่น ระดับเสียงสูง – ต่ำ และความดัง – เบาของเสียง องค์ความรู้เหล่านี้เป็นการต่อยอดการเรียนรู้ดนตรีของเด็กหุนวอกให้เพิ่มขึ้น

บทที่ 6

บทสรุป

ดนตรีสำคัญและมีคุณค่าต่อมนุษย์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ ดังพระราชนิพนธ์แปลในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จากเรื่องเวนิสวานิช

“ชนใดไม่มีดนตรีกาล ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก

อีกใครฟังดนตรีไม่เห็นเพราะ เขานั้นเหมาะคิดขบถอัปลักขณ์” (เชกสเปียร์, 2554)

คนหูหนวกก็เป็นมนุษย์เหมือนกับคนทั่วไป การไม่ได้ยินไม่ได้หมายถึงการขาดโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากดนตรี ถ้าผู้สอนเข้าใจและจัดกิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กหูหนวก จะทำให้เด็กหูหนวกในโรงเรียนมีโอกาสเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากดนตรีได้เช่นเดียวกับเด็กในโรงเรียนทั่วไป

1) การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก โดยมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อ (1) พัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะในด้าน จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และ สัญลักษณ์จังหวะ สำหรับเด็กหูหนวก (2) ประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวกเป็นการเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ดนตรีให้กับเด็กหูหนวก

จากการศึกษาพบว่าการสอนดนตรีในชั้นเรียนสำหรับเด็กพิเศษด้วยการใช้สัญลักษณ์รูปภาพ คำศัพท์ และสีสันทันเพื่อช่วยในการเรียนรู้และจดจำโน้ตเพลง จังหวะ และองค์ประกอบต่างๆ ทางดนตรี การฝึกให้เด็กปฏิบัติด้วยอุปกรณ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของพวกเขาทำให้พวกเขาเรียนรู้ดนตรีได้ สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กพิเศษซึ่งรวมถึงเด็กหูหนวกเหล่านั้นได้มีโอกาสเรียนรู้ดนตรีในชั้นเรียนเหมือนกับเด็กทั่วไป ดังนั้นการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะเรื่องจังหวะและแรงจูงใจในการฝึกฝนเรื่องจังหวะสามารถทำให้เด็กหูหนวกเรียนรู้ดนตรีได้เหมือนกับเด็กทั่วไป

ในการจัดกิจกรรมดนตรีจะให้เด็กหูหนวกลงมือปฏิบัติจริง เช่นการเคาะจังหวะด้วยอุปกรณ์การทำท่าทางประกอบ เป็นต้น โดยเรียนรู้ผ่านการสังเกตตัวอย่างและฟังคำอธิบายจาก

ครูผู้สอนจากนั้นฝึกทำด้วยตัวเอง ใช้สื่อการสอนที่มีความชัดเจนในการมองเห็นและการตีความสามารถมองสื่อการสอนและปฏิบัติไปพร้อมกันได้ เนื้อหาของชุดกิจกรรมดนตรีประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่ จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ โดยรวมทุกเนื้อหาในการสอนแต่ละครั้ง ทำการสอน 4 ครั้ง ระยะเวลา 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ในการทดสอบด้วยแบบทดสอบภาคปฏิบัตินั้น เด็กอนุบาลจะทำการเคาะจังหวะตก รูปแบบจังหวะ ในเพลงที่คุ้นเคยในชั้นเรียน และเคาะจังหวะด้วยการอ่านสัญลักษณ์จังหวะ โดยใช้การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรี

จากการประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมด้วยแบบทดสอบภาคปฏิบัติ ทั้งการเคาะจังหวะตก เคาะรูปแบบจังหวะ และการอ่านสัญลักษณ์จังหวะพบว่าเด็กอนุบาลทุกคนสามารถเข้าใจจังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะได้โดยมีความสามารถที่แตกต่างกันได้แก่ ดีมาก ดี และปานกลาง โดยเด็กอนุบาลทุกคนมีคะแนนหลังเรียนที่ดีขึ้นกว่าก่อนเรียนและด้วยความสามารถที่แตกต่างกันเช่นนี้เป็นธรรมชาติของเด็กเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป เป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าเด็กอนุบาลสามารถเรียนรู้ดนตรีได้โดยการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะเรื่องจังหวะและแรงจูงใจในการฝึกฝนเรื่องจังหวะ โดยกิจกรรมดนตรีและการทดสอบด้วยแบบทดสอบภาคปฏิบัตินี้ไม่สามารถนำไปใช้กับเด็กอนุบาลที่มีความพิการทางด้านปัญญา

จากประโยชน์ของจังหวะที่มีต่อการพัฒนาการของเด็กและการเพิ่มโอกาสให้เด็กอนุบาลได้เรียนรู้ดนตรี ครูสอนเด็กอนุบาลควรใช้กิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กอนุบาล โดยประยุกต์ให้เข้ากับเนื้อหาการเรียนรู้อยู่ที่กำลังเรียนอยู่ เลือกใช้เพลงที่มีจังหวะง่ายและคุ้นเคยกับเด็ก ฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยสื่อการเรียนการสอนที่เน้นการรับรู้ผ่านการมองเห็น หมั่นฝึกฝนการอ่านสัญลักษณ์จังหวะให้กับเด็กเพื่อการต่อยอดการเรียนรู้ในอนาคต และเมื่อเด็กอนุบาลได้มีโอกาสเรียนรู้ดนตรีเรื่องจังหวะแล้วพวกเขาสามารถมีประสบการณ์ทางดนตรีด้านอื่นเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับเด็กทั่วไปได้ อาทิเช่น การเรียนเครื่องดนตรี การอ่านเขียนโน้ตดนตรี รวมถึงการประพันธ์เพลงอีกด้วย

ในส่วนของวงการดนตรีศึกษาในประเทศไทยจึงจำเป็นต้องขยายวงกว้างเพื่อการศึกษาดนตรีสำหรับคนอนุบาล และวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นแหล่งผลิต นักดนตรี ครูดนตรี และบุคลากรทางดนตรีของประเทศไทย ควรจะเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้เรื่องดนตรีกับคนอนุบาลทั้งในรูปแบบของดนตรีศึกษาและดนตรีบำบัด เพื่อเปิดโอกาสให้คนอนุบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากดนตรี และเพื่อความเป็นผู้นำด้านดนตรีทั้งในระดับอาเซียนและระดับนานาชาติ

การพัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก

CLASSROOM MUSICAL ACTIVITIES TO IMPROVE RHYTHMIC PERCEPTION OF CHILDREN WITH DEAFNESS

พนิดา เขียวขำ 5438087 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : กานต์ยุพา จิตติวัฒนา, ประ.ด, นัทธี เชียงชนะนา, ประ.ด

บทสรุปแบบสมบูรณ์

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

จังหวะและชีวิตมนุษย์มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ชีวิตมนุษย์ดำเนินไปตามจังหวะตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นจังหวะของวัน เวลา หรือฤดูกาลที่เป็นจังหวะภายนอกตัวมนุษย์ และจังหวะการเต้นของหัวใจ รวมทั้งจังหวะของการเดิน ที่เป็นจังหวะภายในตัวมนุษย์ ซึ่งทั้งสองอย่างนี้เรียกว่าเกี่ยวข้องกับจังหวะทั้งสิ้น และนี่จึงเป็นเหตุผลว่าเพราะเหตุใดจังหวะจึงมีส่วนช่วยในการปรับตัวของมนุษย์ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ผู้คน สังคม (อรรณพ บรรจงศิลป์, 2551) จังหวะในดนตรีมีส่วนช่วยบ่มเพาะและพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ดังข้อสรุปเรื่องประโยชน์ของดนตรีที่มีต่อเด็กจากหนังสือจิตวิทยาการสอนดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541)

แต่ยังมีคนกลุ่มหนึ่งคือ คนหูหนวกที่ไม่ได้ยินเสียง เขาเหล่านั้นขาดโอกาสในการเข้าถึงดนตรี การบ่มเพาะเรื่องจังหวะโดยธรรมชาติที่เกิดขึ้นจากการได้ยินนั้นหายไป กลายเป็นบุคคลที่ขาดจังหวะจะโคน มีท่าทางและการใช้ภาษามือขาดความต่อเนื่อง (จิตประภา ศรีอ่อน, 2557) ควรจะมีการยืดหยุ่นเพื่อเปิดโอกาสการเรียนรู้ด้านดนตรีให้กับคนหูหนวกและกลายเป็นสิ่งที่สังคมรับรู้ถึงความเท่าเทียมทางการศึกษาดนตรี (Brown, 2000) ทั้งนี้จากข้อมูลพื้นฐานและการสัมภาษณ์ผู้อาจารย์ที่ทำการสอนเด็กหูหนวกในประเทศไทยของผู้วิจัย พบว่าเด็กหูหนวกมีประสบการณ์ดนตรีบ้างทั้งในเรื่องร้องเพลงภาษามือ จังหวะ และการเต้น (สุภาภรณ์ พันธุ์วิไล, 2557) หากแต่การสูญเสียการได้ยินทำให้การพัฒนาทั้งในเรื่องของภาษา สติปัญญา สังคม และการศึกษา ล้วนแตกต่างไปจากเด็กที่มีการได้ยินปกติ ดังนั้นแนวทางการศึกษาของเด็กหูหนวกจึงแตกต่างไปจากคนทั่วไป

ผู้วิจัยจึงพัฒนากิจกรรมดนตรีที่มีเนื้อหาการเรียนรู้ในเรื่องของจังหวะเป็นสำคัญ โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ดังต่อไปนี้ (1) เด็กอนุบาลเข้าใจจังหวะตของเพลง (2) เด็กอนุบาลเข้าใจรูปแบบจังหวะ และ (3) เด็กอนุบาลเข้าใจและทำตามสัญลักษณ์จังหวะได้ โดยได้จัดทำชุดกิจกรรมการสอนดนตรีโดยมุ่งหวังว่าการศึกษาวิจัยจะเกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดด้วยกระบวนการฝึกและชุดกิจกรรมการสอนดนตรีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสอนให้เด็กอนุบาลรับรู้เรื่องจังหวะและเข้าใจเรื่องจังหวะและเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อันจะส่งผลต่อเด็กอนุบาลมีพัฒนาการทางด้านจังหวะที่ดีขึ้น ซึ่งการพัฒนาการด้านจังหวะนอกจากจะเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการทางดนตรีแล้วยังถือได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อคนอนุบาลในเรื่องพัฒนาการทางด้านภาษา การพูด รวมถึงการเคลื่อนไหว นอกจากนี้บุคคลทั่วไปยังสามารถรับรู้ถึงประสิทธิภาพด้านการเรียนวิชาดนตรีของเด็กอนุบาล ซึ่งนั่นแสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคด้านการศึกษาวิชาดนตรี

2. วัตถุประสงค์ประสงค์งานวิจัย

- 1) พัฒนากิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะในด้าน จังหวะต รูปแบบจังหวะ และ สัญลักษณ์จังหวะ สำหรับเด็กอนุบาล
- 2) ประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะ สำหรับเด็กอนุบาล

3. คำถามงานวิจัย

- 1) กิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะที่เหมาะสมสำหรับเด็กอนุบาลในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นอย่างไร
- 2) กิจกรรมดนตรีสามารถส่งเสริมการรับรู้เรื่องจังหวะในด้าน จังหวะต รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ ของเด็กอนุบาลในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ดีขึ้นหรือไม่
- 3) หลังจากการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมดนตรี เด็กอนุบาลมีความชอบต่อกิจกรรมดนตรีหรือไม่

4. ขอบเขตของการวิจัย

กิจกรรมดนตรีนี้พัฒนาขึ้นเพื่อนำไปทดลองใช้กับเด็กหูหนวกชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม ที่มีการได้ยินตั้งแต่ 82 dB – 120 dB จำนวน 19 คน โดยจัดการเรียนรู้ในเรื่อง จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และ สัญลักษณ์จังหวะ และทำการศึกษาความสามารถในการรับรู้เรื่องจังหวะก่อนและหลังการจัดกิจกรรมดนตรี เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของกิจกรรม และศึกษาความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กหูหนวก

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เด็กหูหนวก ได้มีโอกาสเรียนรู้ดนตรีในชั้นเรียนปกติ ได้รับการพัฒนาการรับรู้เรื่องจังหวะให้ดีขึ้น มีความสนุกสนานกับกิจกรรมดนตรี รวมถึงทักษะด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับจังหวะจะได้รับการพัฒนา เช่น การเคลื่อนไหว การเดิน การทำภาษามือ เป็นต้น
- 2) ครูผู้สอน สามารถประยุกต์กิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนการสอนอื่น เพื่อความเข้าใจการจดจำเนื้อหาที่ดียิ่งขึ้น
- 3) ผู้ปกครอง ทราบถึงแนวทางการเลี้ยงดูบุตรหลานหูหนวกด้วยการใช้จังหวะ ร้องเพลง การเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะเรื่องจังหวะที่ดี
- 4) สถานศึกษา มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
- 5) งานวิจัย ผลงานวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ของเด็กหูหนวก

6. ผู้เข้าร่วมการวิจัย

ผู้เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ คือ เด็กหูหนวกระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐมจำนวน 19 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 13 คน และเป็นเพศหญิง 6 คน เด็กหูหนวกดังกล่าวมีการได้ยินตั้งแต่ 82 dB – 120 dB จากการตรวจวัดการได้ยินของโรงพยาบาลสมุทรสาครและบริษัท INTIMAX

7. ขั้นตอนการพัฒนากิจกรรมดนตรี

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กอนุ
หนวก
- 2) ออกแบบกิจกรรมดนตรีซึ่งประกอบไปด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาของ
กิจกรรมดนตรี โครงสร้างของกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล
- 3) พัฒนากิจกรรมดนตรีและแผนการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และ โครงสร้าง
ของกิจกรรมดนตรี
- 4) นำแผนการจัดการเรียนรู้ทางดนตรีไปทดลองนำร่องกับเด็กอนุหนวกชั้น
ประถมศึกษาปีที่3 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม
- 5) ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการ
เรียนรู้ของเด็กอนุหนวกตามสภาพจริง

8. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

- 1) แบบประเมินทักษะภาคปฏิบัติเพื่อประเมินการรับรู้เรื่องจังหวะของเด็กอนุหนวกเป็น
แบบประเมินรูปแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยประเมินใน 3 หัวข้อ ได้แก่ จังหวะตก รูปแบบ
จังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ
- 2) แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กอนุหนวกในชั้นเรียนกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการ
รับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กอนุหนวก แบบสังเกตนี้เป็นแบบบันทึกในลักษณะความเรียง โดยใช้
บันทึกพฤติกรรมจากการสังเกตในห้องเรียนและการสังเกตผ่านวิดีโอ
- 3) แบบสัมภาษณ์ความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กอนุหนวก สำหรับการสัมภาษณ์
แบบกลุ่ม (Focus Group)

1.9 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลอง โดยมีการประเมินความสามารถในการรับรู้
ของเด็กอนุหนวกก่อนเรียนกิจกรรมดนตรีและหลังเรียนกิจกรรมดนตรี ณ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัด
นครปฐม สำหรับการทดสอบก่อนเรียนใช้เวลา 30 นาที โดยใช้แบบประเมินทักษะภาคปฏิบัติ ใน
การจัดกิจกรรมดนตรีผู้วิจัยแบ่งการจัดกิจกรรมออกเป็น 4 กิจกรรม ในแต่ละกิจกรรมจะประกอบ
ไปด้วย 3 เนื้อหา ได้แก่ จังหวะตก รูปแบบจังหวะ สัญลักษณ์จังหวะ โดยจัดกิจกรรมเป็นเวลา 4

สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 กิจกรรม ใช้เวลา 45 นาทีต่อ 1 กิจกรรม และทำการทดสอบหลังเรียนในทุกครั้งใช้เวลา 15 นาที รวมเวลาการจัดกิจกรรมทั้งหมด 1 ชั่วโมง

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลการสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กอนุหนวกในชั้นเรียนกิจกรรมดนตรีในการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ โดยทำการสังเกตผ่านเทปบันทึกวิดีโอและนำผลที่ได้มาบรรยายเป็นความเรียง

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มเกี่ยวกับความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กอนุหนวก ดำเนินการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยสัมภาษณ์เด็กอนุหนวกทั้งหมด 19 คน โดยทำการแบ่งเด็กอนุหนวกในการสัมภาษณ์ออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 15 นาที

10. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

- การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยใช้สถิติเชิงบรรยายโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

- การวิเคราะห์ผลการประเมินการรับรู้จากคะแนนทดสอบภาคปฏิบัติโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผ่านการบรรยายตารางและกราฟเส้น

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสังเกตพฤติกรรมการรับรู้เรื่องจังหวะของเด็กอนุหนวกและจากการสัมภาษณ์ความชอบในกิจกรรมดนตรี จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาบรรยายเป็นความเรียง

11. ผลการพัฒนากิจกรรมดนตรี

การพัฒนาชุดกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กอนุหนวกประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่ จังหวะตก รูปแบบจังหวะ และสัญลักษณ์จังหวะ โดยทุกเนื้อหาจะรวมอยู่ในกิจกรรมดนตรีทั้ง 4 ครั้ง มุ่งเน้นให้เด็กอนุหนวกเข้าใจเรื่องจังหวะ สนุกสนานกับกิจกรรมและพัฒนาจังหวะในตัวเองผ่านการรับรู้ทางการมองเห็น การเคลื่อนไหว การสัมผัส เป็นต้น ซึ่งเป็นธรรมชาติการเรียนรู้

ของเด็กहुหนวก ด้วยสื่อการเรียนการสอนและวิธีการที่สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้เหล่านั้น

12. ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมดนตรี

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมวิจัย จำนวนทั้งหมด 19 คน เป็นเพศชายทั้งหมด 13 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16 และเพศหญิงจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 36.84 ผู้เข้าร่วมมีอายุตั้งแต่ 8 ปี ถึง 13 ปี ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นเด็กहुหนวกที่มีอายุ 9 ปีจำนวน 10 คน

2) ผลการวิเคราะห์การรับรู้ด้านจังหวะจากคะแนนการประเมินทักษะภาคปฏิบัติพบว่า เด็กहुหนวกมีค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบภาคปฏิบัติหลังการเรียนที่สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนในทุกจุดประสงค์

3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน พบว่า เด็กहुหนวกความสามารถในการรับรู้เรื่องจังหวะของเด็กहुหนวก มีความตั้งใจและการให้ความร่วมมือในการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ในชั้นเรียน พร้อมทั้งมีความสุขสนุกสนานในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม

4) ผลการวิเคราะห์ความชอบในกิจกรรมดนตรีของเด็กहुหนวก พบว่า เด็กहुหนวกส่วนใหญ่มีความสุขสนุกสนานขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมดนตรี ชอบปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มพร้อมเคาะจังหวะและเคลื่อนไหว บางคนบอกว่าเขาชอบเป่าขลุ่ยมากขึ้นหลังจากได้เรียนรู้จังหวะ อีกทั้งทุกคนต้องการเรียนดนตรีในชั้นเรียนอีก เด็กहुหนวกพูดคุยเรื่องการเรียนดนตรีที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและบอกว่าการเรียนรู้เรื่องจังหวะทำให้พวกเขาพัฒนาตัวเองดีขึ้นจากเดิม ทั้งการร้องเพลงภาษามือ การเป่าขลุ่ย และยังได้เรียนรู้สัญลักษณ์จังหวะเพิ่มเติม

13. อภิปรายผลการวิจัย

1) การเรียนรู้เรื่องจังหวะตก

สำหรับเด็กहुหนวกเริ่มจากการปรบมือเป็นจังหวะ การเคาะอุปกรณ์ดนตรีเป็นจังหวะสามารถทำให้เด็กहुหนวกเข้าใจความเท่ากันในจังหวะหรือที่เรียกว่าจังหวะตก ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้เรื่องจังหวะ การมองเห็นสัญลักษณ์จังหวะที่จัดเรียงอย่างเท่ากันทั้งเพลงทำให้เด็กहुหนวกสามารถมองเห็นจังหวะที่อยู่ในเพลงและมีความมั่นใจในการเคาะจังหวะ

2) การเรียนรู้เรื่องรูปแบบจังหวะ

สำหรับเด็กทุกคนที่ต้องอาศัยการมองเห็นเป็นสำคัญ ดังนั้นการเรียนรู้เรื่องรูปแบบจังหวะจึงมาควบคู่กับการเรียนรู้สัญลักษณ์จังหวะ เพราะเมื่อเข้าใจสัญลักษณ์จังหวะก็จะสามารถอ่านและเขียนรูปแบบจังหวะได้ อีกทั้งเมื่อนำสัญลักษณ์จังหวะเขียนลงไปบนบทเพลงเด็กทุกคนจะสามารถมองเห็นรูปแบบจังหวะของบทเพลงได้

3) การเรียนรู้เรื่องสัญลักษณ์จังหวะ

สำหรับเด็กทุกคนจะเริ่มจากการเชื่อมโยงสัญลักษณ์จังหวะเข้ากับรูปภาพที่มีพยางค์ของชื่อตรงกับสัญลักษณ์จังหวะนั้นๆ การเคาะจังหวะตามสัญลักษณ์จังหวะจึงคล้ายกับการมองภาพไปเคาะจังหวะไป เด็กทุกคนจึงไม่กังวลกับการนับตัวเลข การใช้ภาพควบคู่ไปกับการใช้สัญลักษณ์จังหวะทำให้เด็กทุกคนจดจำสัญลักษณ์จังหวะได้ง่ายขึ้นและการเชื่อมโยงพยางค์ของภาพจะช่วย让孩子ทุกคนมีความสามารถทางด้านภาษาเพิ่มมากขึ้น

4) กิจกรรมดนตรีกับพัฒนาการในด้านต่างๆของเด็กทุกคน

การพัฒนาร่างกายของเด็กในด้านร่างกาย จิตใจ – อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ ในทุกด้านมีความเชื่อมโยงกัน เด็กทุกคนจะมีบุคลิกภาพที่สง่างามเพิ่มขึ้นเมื่อผ่านการเรียนรู้กิจกรรมดนตรี เด็กทุกคนจะมีอารมณ์ตอบสนองกับกิจกรรมดนตรีด้วยความตื่นเต้น สนุกสนาน เด็กทุกคนบางคนมีสีหน้ากังวลอยู่บ้าง ต่อมาเมื่อมีการแข่งขันกันระหว่างกลุ่ม เด็กทุกคนจะมีความหึกเหิม สนุกสนานกับเพื่อน เราอารมณ์เพื่อนในกลุ่ม ส่งผลต่อพัฒนาการด้านสังคมตามมา เด็กทุกคนจะสนใจเพื่อนในกลุ่มหากเพื่อนยังไม่สามารถเข้าใจกิจกรรมและจะอธิบายให้เพื่อนเข้าใจทันที และมีความพร้อมเพรียงในการทำกิจกรรมกลุ่ม เด็กทุกคนเรียนกิจกรรมดนตรีด้วยความเข้าใจและมีการฝึกฝนทักษะเรื่องจังหวะ ทำตามครูผู้สอนและคำสั่งต่างๆ ได้ อีกทั้งยังมีสิ่งที่เด็กทุกคนแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาการด้านจิตวิญญาณก็คือ การมีความชอบในกิจกรรมดนตรี มีภาษามือที่สวยงามเป็นจังหวะจะโคนเมื่อร้องเพลง ยอมรับในความแตกต่างของเพื่อนในการเรียนกิจกรรมเมื่อเพื่อนทำได้หรือทำไม่ได้

14. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1) ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กทุกคน

การจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กทุกคนควรจัดให้เด็กทุกคนแต่งกายด้วยชุดที่คล่องแคล่วเนื่องจากการเคลื่อนไหวร่างกายและการทำกิจกรรมกลุ่ม

เด็กหูหนวกต้องมีสภาพร่างกายที่แข็งแรง ไม่เป็นโรคที่ติดต่อได้เนื่องจากการทำกิจกรรมจะทำให้เด็กคนอื่นติดต่โรคได้

2) ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความสามารถทางจังหวะที่ดี ทั้งนี้สามารถฝึกฝนและพัฒนาตนเองได้จากการฟังเพลง การฝึกเคาะจังหวะตก การฝึกเคาะรูปแบบจังหวะ และความเข้าใจเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ

3) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

สำหรับผู้ปกครองควรเลี้ยงดูเด็กหูหนวกตั้งแต่เล็กๆ ด้วยการร้องเพลงพร้อมตีจังหวะเบาๆบนตัวขณะกล่อมนอนหลับ อุ้มหรือไกวเปลเป็นจังหวะ เลือกใช้ของเล่นหรืออุปกรณ์ที่มีความน่าสนใจและไม่เกิดอันตรายต่อเด็ก

4) ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

สถานศึกษาที่สอนเด็กหูหนวกควรจัดให้มีวิชาดนตรีในชั้นเรียนปกติของเด็กหูหนวก โดยสนับสนุนสถานที่ สื่อการเรียนการสอน และการพัฒนาครูผู้สอน เพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนของครูและนักเรียนในสถานศึกษา

5) ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรขยายการศึกษาไปยังกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้นหรือในระดับชั้นที่หลากหลาย เนื่องจากการศึกษาของเด็กหูหนวกในประเทศไทยเริ่มต้นตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งกิจกรรมดนตรีย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องเนื้อหา ความยากของกิจกรรม และการวัดผลประเมินผล อีกทั้งการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนดนตรีของเด็กหูหนวกควรจัดให้ครบทุกด้าน อาทิเช่น ระดับเสียงสูง – ต่ำ และความดัง – เบาของเสียง องค์ความรู้เหล่านี้เป็นการต่อยอดการเรียนรู้ดนตรีของเด็กหูหนวกให้เพิ่มขึ้น

CLASSROOM MUSICAL ACTIVITIES TO IMPROVE RHYTHMIC PERCEPTION OF CHILDREN WITH DEAFNESS

PANITA KIEWKAM 5438087 MSMS/M

M.A. (MUSIC)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: KARNYUPHA JITTIVADHNA, Ph.D.,
NATEE CHIENGCHANA, Ph.D.

EXTENDED SUMMARY

1. Introduction

The human life is related to the rhythmic in daily life activities e.g. heartbeat, walking step. That is why the rhythmic is very important for the human daily life in their environments. (Bunjongsilp, 2008) Rhythm in music could cultivate and develop skills from the conclusion about the benefits of music to children from the book Psychology of Music teaching. (Suthjit, 1998)

However, there are group of people, the deafness, who have difficulty to access to the music. Also, they rarely have a chance to learn music and rhythmic which effect the way in which they perform their sign language. Their sign language do not perform well as its loss a rhythmic and cohesion (Srion, 2014) There is recommendation by Brown (2000) who suggest that it should be set up the Music teaching class for deafness student which also represent the equality of music study for both student with and without disabilities.

According to Punwilai (2014) who is the music teacher for depthless student, found that some of deafness students have music experience such as sign-language song, rhythmic or dancing. However, their loss of hearing are leading to the different way of their social interaction compare to students without disability e.g.

language, education, social learning. Then, music education or other education for student with deafness should be different from student without disability as well.

Thus, this research study aims to achieve three objectives as follows:

- 1) Students with deafness are able to understand the downbeat.
- 2) Students with deafness are able to understand the rhythmic patterns.
- 3) Students with deafness are able to understand and follow rhythmic notation.

The classroom research has been designed for this research study which is expected to create an effective music teaching and learning activities for deafness student to develop their better perception of music and rhythmic. This may lead to their development of sign language performing and their step of moving as well. Moreover, the music classroom for student with deafness could be represent the equality in education for both students without disability and student with disabilities in Thailand as well.

2. Research Objectives

- 1) Develop classroom musical activities to improve rhythmic perception in the terms of downbeat rhythm, rhythmic patterns, and rhythmic notation of children with deafness
- 2) Evaluate the effectiveness of classroom musical activities to improve rhythmic perception of children with deafness.

3. Research question

- 1) What kind of musical classroom's activities are suitable for deafness student in grade 3 in order to develop their rhythmic learning?
- 2) Do musical classroom's activities able to arise the learning and understanding of downbeat, rhythmic pattern and rhythmic notation of deafness student in grade 3?
- 3) After the class, do deafness student in grade 3 enjoy musical classroom's activities?

4. Scope of the study

Classroom Musical activities developed for 19 children with deafness in grade 3 of academic year 2014 from Nakhon Pathom School for the Deaf hearing level 82 dB – 120 dB. The musical classroom's activities are including the lesson about downbeat and rhythmic pattern. The pre-test and post-test of rhythmic perception ability have been set up in order to evaluate an effectiveness of the musical classroom activities as well as the deafness's student outcome.

5. Benefits of this study

- 1) Student with deafness have opportunity to participant in musical classroom in order to develop their rhythmic perception which is better to their daily activities such as their sign language performing, their walking step, their moving.
- 2) Teachers for the deafness student are able to adapt suitable musical activities to other subject lesson in order to promote their student learning.
- 3) Parents are able to select suitable rhythmic activities and other musical activities for their deafness children in order to promote children's development.
- 4) Schools for the deaf are able to set up musical lesson for deafness students.
- 5) Special education researchers are able to study and research related topic about deafness student's learning and development.

6. Research participants

The participants in this study were 19 children with deafness in grade 3 of academic year 2014 from Nakhon Pathom School for the Deaf. They could be separated in terms of gender as 13 male students and 6 female students. Their hearing

levels are between 82 dB – 120 dB which tested by Samut Sakhon Hospital and INTIMAX company

7. Musical activities construction

- 1) Do the literature review about musical classroom activities for deafness student.
- 2) Create musical activities which are included objective and topic and the lesson related to musical activities. Structure of music activities, materials and music evaluate.
- 3) Develop musical activities and plan classroom towards its objective and structure
- 4) Set up the pilot study with children with deafness in grade 3 of academic year 2013 from Nakhon Pathom School for the Deaf
- 5) Develop musical activities for a process of learning that were appropriate and consistent with the nature of deafness students.

8. Research instrument

- 1) The practical skills assessment form for evaluating the rhythmic perception of children with deafness with five likert scale to evaluate 3 criteria
1) downbeat, rhythmic pattern and rhythmic notation.
- 2) The behaviour observation form of children with deafness in the classroom musical activities. This research report has been design to describe student behaviour in classroom and video recorder.
- 3) The interviewing form for asking children with deafness about the preference of classroom musical activities by using focus group technic .

9. The data collection

Data collection was divided into 3 steps:

1) Research data have been collected from the experiment in classroom musical activities and assessment of the practical skills Pre-test and Post-test form have been use to evaluate student's perception. In terms of the Pre-test (takes 30 minutes), it could be divided into 4 musical activities which are related to 3 main lessons: downbeat, rhythmic pattern and rhythmic notation. These activities are set up once a week for 4 weeks. It takes 45 minutes for each lesson. After that the Post-test will be spent 15 minutes each time. Thus, it will take an hour for whole activity each time.

2) To collect data from behavior observation of children with deafness in the classroom musical activities. There are 3 main criteria for evaluate in this task which are 1) downbeat, 2) rhythmic pattern and 3) rhythmic notation. This research report has been design to describe student behaviour in classroom and video recorder.

3) To collect data from group interviews for studying the preference of classroom musical activities. The focus group has been employed in this stage. The 19 deafness students in grade 3 have been divided into 4 groups. The focus group takes 15 minute for each group.

10. Data analysis

The data analyses are divided into two sections:

1) Quantitative analysis is consisting of 2 main parts as follows;

- The analysis of sampling's basic information has been used descriptive statistics such as frequency and percentile.

- The analysis of sampling's rhythmic perception assessment has been used descriptive statistics such as mean, frequency and percentile. The analysis has been presented in form of graph and table.

2) Qualitative data analysis from the behaviour observation of rhythmic perception of children with deafness and the interviews for the preference of classroom musical activities by using content analysis.

11. The result of musical activities

The classroom musical activities are designed to improve rhythmic perception in the terms of downbeat rhythm, rhythmic patterns, and rhythmic notation of children with deafness. Each of 4 musical activities is aim to promote deafness student's better understanding and enjoying of rhythmic towards their seeing, moving and beating which are parts of their learning in daily activities.

12. Result of evaluate the effectiveness of classroom musical activities

1) The basic information of participants. There are 19 participants which are 13 of males (63.16%) and 7 of females (36.84%). The participants are aged between 8 - 13 years old. There are 10 of participant who aged 10 years old.

2) The analysis of deafness student rhythmic perception are founded that the students have a higher score of the post-test compare to their pre-test.

3) The analysis of behavior observation found that the deafness students are able to perceive music rhythmic. They could focus on the lesson and perform all activities with happiness.

4) The analysis of student's music preference found that most of participants enjoy a musical activities. They prefer doing group activities with beating and moving lesson. Some student said they enjoy with recorder after the rhythmic lesson. Moreover, every deafness students hope to study music subject as one of core module. Some of them have been talked with their parents about their improvements and positive outcomes of musical activities they have learned such as sign language song, play recorder, and rhythmic patterns as well.

13. The data collection

Data collection was divided into 3 steps:

1) Research data have been collected from the experiment in classroom musical activities and assessment of the practical skills Pre-test and Post-test form have been use to evaluate student's perception. In terms of the Pre-test (takes 30 minutes), it could be divided into 4 musical actives which are related to 3 main lessons: downbeat, rhythmic pattern and rhythmic notation. These activities are set up once a week for 4 weeks. It takes 45 minutes for each lesson. After that the Post-test will be spent 15 minutes each time. Thus, it will take an hour for whole activity each time.

2) To collect data from behavior observation of children with deafness in the classroom musical activities. There are 3 main criteria for evaluate in this task which are 1) downbeat, 2) rhythmic pattern and 3) rhythmic notation. This research report has been design to describe student behaviour in classroom and video recorder.

3) To collect data from group interviews for studying the preference of classroom musical activities. The focus group has been employed in this stage. The 19 deafness students in grade 3 have been divided into 4 groups. The focus group takes 15 minute for each group.

14. Data analysis

The data analyses are divided into two sections:

1) Quantitative analysis are consist of 2 main parts as follows;

- The analysis of sampling's basic information has been used descriptive statistics such as frequency and percentile.

- The analysis of sampling's rhythmic perception assessment has been used descriptive statistics such as mean, frequency and percentile. The analysis has been presented in form of graph and table.

2) Qualitative data analysis from the behaviour observation of rhythmic perception of children with deafness and the interviews for the preference of classroom musical activities by using content analysis.

15. The results of musical activities

The classroom musical activities are designed to improve rhythmic perception in the terms of downbeat rhythm, rhythmic patterns, and rhythmic notation of children with deafness.

Each of 4 musical activities is aim to promote deafness student's better understanding and enjoying of rhythmic towards their seeing, moving and beating which are parts of their learning in daily activities.

16. Results of evaluating the effectiveness of classroom musical activities

1) The basic information of participants. There are 19 participants which are 13 of males (63.16%) and 7 of females (36.84%). The participants are aged between 8- 13 years old. There are 10 of participant who aged 10 years old.

2) The analysis of deafness student rhythmic perception are founded that the students have a higher score of the post-test compare to their pre-test.

3) The analysis of behavior observation found that the deafness students are able to perceive music rhythmic. They could focus on the lesson and perform all activities with happiness.

4) The analysis of student's music preference found that most of participants are enjoy musical activities. They prefer doing group activities with beating and moving lesson. Some student said they enjoy with recorder after the rhythmic lesson. Moreover, every deafness students hope to study music subject as one of core module. Some of them have been talked with their parents about their improvements and positive outcomes of musical activities they have learned such as sign language song, play recorder, and rhythmic patterns as well.

17. Research recommendations

1) Recommendations for deafness student.

In order to set up rhythmic activities for deafness student, it is better if student could wear comfortable suit for their better moving and group activities. Moreover, teacher should concern about their health as they need to do a group activities with other student who might be infected if some of students have any illness.

2) Recommendations for special education teacher.

Teacher need to have knowledge about rhythmic which could be learned and practiced by listening to a song , beating downbeat rhythm, beating rhythmic patterns and learning about rhythmic notation.

3) Recommendation for Parents.

Parents should look after their deafness children by singing a song with lightly beating at the same time when carrying their children. Also, it is better to choose any toy which could be shaking or beat for children. This will make deafness children familiar with rhythm.

4) Recommendation for Special education school.

Special education should provided their deafness student with a musical classroom with a musical teacher, music instrument in order to make an effectiveness result.

5) Recommendation for future research.

For future research, it is better to do a research with bigger size of sampling or different class of students. This is because the special educations for deafness student are ranked between primary school to university level. Then, the musical activities should be varied depending on the level of education in terms of topic, the level of difficulties and assessment methods. Moreover, the research study about deafness should be fruitful such as the high sound – low sound and dynamic which could improve the music appreciation for deafness student.

รายการอ้างอิง

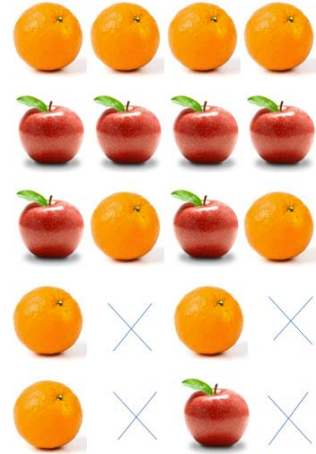
- จิตประภา ศรีอ่อน, ดร. (2557, 20 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- เชกสเปียร์, วิลเลียม. (2554). เวนิซวานิช. แปลจาก *The Merchant of Venice*. ทรงแปลโดย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. นนทบุรี: วิสคอม.
- ณรุทธิ์ สุทธจิตต์. (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์. (2546). *เอกสารคำสอน รายวิชา 3906308 นันทนาการเพื่อกลุ่มบุคคล พิเศษ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2553). *คลาสสิกส่วงวล*. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ลลิตา จิตต์การุญ. (2553). *การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างคนพิการและคนไม่พิการ ผ่านสื่อกิจกรรม “ค่ายศิลปะเพื่อมวลมนุษย ART FOR ALL”*. ปรินญาณเทศศาสตรมหาบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพิน นaylor. (2553). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่มีความพิการทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษา*. ปรินญาณศาสตรดุษฎีบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาภรณ์ พันธุ์วิไล. (2557, 28 มกราคม). ครู. สัมภาษณ์.
- อรรพรรณ บรรจงศิลป์. (2551). *การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา ทฤษฎีและปฏิบัติ*. สมาคมครูดนตรี(ประเทศไทย). กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Adamek, M. S., & Darrow, A. A. (2005). *Music in Special Education*. USA: The American Music Therapy Association.
- Brown, T. J. (2004). *Spotlight on Making Music with Special Learners: Music Education for the Deaf and Hearing-Handicapped*. United Kingdom: MENC: The national Association for Music Education.
- Darrow, A. A. (1985). Music for the deaf. *Music Educator's Journal*, 71 (6), 33-35.
- Darrow, A. A. (1993). The role of music in Deaf culture: Implications for music educators. *Journal of Research in Music Education*, 41 (2), 93-110.
- Enns, C. J. (2006). *A language and literacy framework for bilingual deaf education*. Winnipeg, Canada: Social Sciences and Humanities Research Council of Canada.

- Moore, D. F. (1996). *Educating the deaf: Psychology, principle, and practices* (4th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Salmon, S. (Ed.). (2008). *Hearing-Feeling-Playing Music and Movement with Hard-of-Hearing and Deaf Children*. Germany: Zeitpunkt Musik. Forum zeitpunkt.
- Schaberg, G. (1988). *TIPS Teaching Music to Special Learners*. USA: Music Educators National Conference.
- Schleper, D. R. (1995). Reading to Deaf Children: Learning from Deaf Adults. *Perspectives in Education and Deafness*, 13 (4), 4-8.
- Sobol, E. S. (2008). *An Attitude and Approach for Teaching Music to Special Learners*. United Kingdom: MENC, The national Association for Music Education.

ภาคผนวก ก

กระบวนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก
(วันที่ 1)

1. ทักทายสนทนา	2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน	3. ขั้นสอน	4. ขั้นสรุป
1. ร้องเพลงสวัสดีทักทายเด็กหูหนวก (มีครูอีกคนแปลภาษามือให้) 2. เด็กหูหนวก ทำภาษามือตามเพลงสวัสดี	1. แสดงสื่อการสอนเพลงสวัสดี ส ว ส ดี ส ว ส ดี วันนี้ เธอเป็น อย่างไร	1. แสดงสื่อ ส้ม แอปเปิ้ล 2. สนทนาเกี่ยวกับสื่อ ครูถามทำภาษามือกับเด็กหูหนวกเกี่ยวกับสื่อ	1. ครูแสดงสื่อการสอน ส้ม แอปเปิ้ล

	2. สนทนาเกี่ยวกับสื่อ ครูถามทำภาษามือกับเด็กหูหนวก เกี่ยวกับภาพในสื่อ เพื่อปรับความเข้าใจของเด็กหูหนวก จนครบทุกภาพ	3. ครูอธิบาย คำว่า สัม มี 1 พยางค์ และ คำว่าแอปเปิ้ลมี 2 พยางค์ 4. ครูชี้แจง - หากครูหยิบสัม ให้เด็กหูหนวกเคาะไม้ 1 ครั้ง - หากครูหยิบแอปเปิ้ล ให้เด็กหูหนวกเคาะไม้ 2 ครั้ง 5. เด็กหูหนวกเคาะไม้เคาะ จังหวะตาม สื่อที่ครูหยิบ	2. สนทนาเกี่ยวกับสื่อการสอน สัม แอปเปิ้ล ครูชี้ภาพแล้วถามเด็กหูหนวกว่าภาพที่มีจำนวนกี่ครั้ง ถามครบทุกภาพ 3. ครูให้เด็กหูหนวกเคาะ จังหวะตามภาพที่ครูชี้ เป็นแถว จนครบทั้งหมด
--	--	--	---

1. ทักทายสนทนา	2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน	3. ขั้นสอน	4. ขั้นสรุป
	3. ครูชี้แจง ● ครูนำไม้ชี้ ชี้ที่ภาพแล้วให้เด็ก หนูหนวกทำภาษามือตามภาพที่ครูชี้ ● ในขณะที่ยังภาพแรกครูทำลีลาหน้าท่าทางให้สัญญาณเริ่มต้นจังหวะอย่างชัดเจน 4. เด็กหนูหนวกทำภาษามือตามภาพที่ครูชี้ 5. ครูแจกอุปกรณ์ ไม้เคาะ จังหวะให้กับเด็กหนูหนวก	6. แบ่งกลุ่มเด็กหนูหนวกออกเป็นสองกลุ่ม นำสื่อสัมผัสและแอปเปิ้ลไปวางหน้ากลุ่มทั้งสอง 7. ครูชี้แจง ● เมื่อครูเลือกชี้ไปที่กลุ่ม ให้เด็กหนูหนวกภายในกลุ่มเคาะจังหวะตามสื่อที่อยู่หน้ากลุ่มของตนเอง 8. ครูเลือกชี้ไปที่กลุ่ม อย่างซ้ำ ให้เด็กหนูหนวกเคาะจังหวะตามสื่อหน้ากลุ่มของตนเอง 9. ครูเพิ่มจังหวะการเลือกชี้กลุ่มให้เด็กหนูหนวกสองกลุ่มแข่งขันกัน 10. ครูสลับสื่อทั้งสองกลุ่มโดยให้เด็กหนูหนวกอยู่กลุ่มเดิม 11. ครูเพิ่มจังหวะการเลือกชี้	4. ครูให้เด็กหนูหนวกเคาะจังหวะพร้อมกันตามภาพที่ครูชี้

		กลุ่มให้ได้กหุหนวกสองกลุ่ม แข่งขันกัน	
--	--	--	--

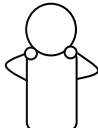
กระบวนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวัดสำหรับเด็กอนุบาล
(วันที่ 3)

พินิตา เพ็ญจำ

5. ทักทายสนทนา	6. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน	7. ขั้นสอน	8. ขั้นสรุป
1. แสดงสื่อการสอนเพลงสวัสดี สวัสดี วันนี้ สวัสดี เธอเป็นอย่างไร สวัสดี ตัวฉัน สบายดี สวัสดี เธอเป็นอย่างไร	1. ครูแจ้งไม่เคาะจังหวะ 2. ครูชี้ภาพสื่อ นำจังหวะ ให้เด็กอนุบาลเคาะจังหวะตาม 3. ครูให้ตัวแทนเด็กอนุบาล 1 คนออกมาชี้สื่อภาพนำจังหวะแทนครู และให้เด็กอนุบาลทั้งหมดเคาะจังหวะตาม	1. ครูวางภาพสัญลักษณ์จังหวะไว้บนพื้นหลายภาพคละกัน ⏏ 2. ครูชี้แจง ● ให้เด็กอนุบาล 1 คน หยิบภาพขึ้นมา 1 ภาพ แล้วให้เพื่อนที่เหลือเคาะจังหวะตาม ● ทำกิจกรรมนี้จนครบทุกคน 3. เด็กอนุบาลเด็กอนุบาล 1 คน หยิบภาพขึ้นมา 1 ภาพ แล้วให้เพื่อนที่เหลือเคาะจังหวะตาม	1. แสดงสื่อการสอนเรื่องสัญลักษณ์จังหวะ ⏏ ⏏ ⏏ ⏏ ⏏ ⏏ ~ ~ 2. แบ่งกลุ่มเด็กอนุบาลกลุ่มละ 4 คน 3. ครูชี้แจง

2. เด็กหุนวททำเพลงภาษามือ โดยครูไม่ชี้สื่อการสอนหรือ อนำจ้งหะก่อน		วนครบทุกคน 4. ครูให้เด็กหุนวทหีบภาพ จึ้นมาคนละ 2 ภาพแล้ว นำไปวางไว้บนโต๊ะของ ตนเอง	● ให้เด็กหุนวทฝึกซ้อมเคาะ จ้งหะตามสื่อ ● ให้กลุ่มเด็กหุนวทที่พร้อม มาเคาะจ้งหะตามสื่อหน้า ชั้นเรียน ● ให้เด็กหุนวทกลุ่มที่เหลือ หุคดูเพื่อนที่มาเคาะจ้งหะ
5. ทักทายสนทนา	6. จึ้นนำเข้าสู่บทเรียน	7. จึ้นสอน	8. จึ้นสรุป
		9. ครูถามเด็กหุนวทว่าภาพ สัญลักษณ์นั้นคือภาพอะไร ให้ นักเรียนเคาะจ้งหะตามภาพ สัญลักษณ์นั้น 10. ครูแสดงสื่อ ขนบป้งกรอบ	4. เด็กหุนวทเคาะจ้งหะตาม สื่อเป็นกลุ่ม ให้ครูและเพื่อน กลุ่มอื่นดู วนจนครบทุกกลุ่ม

		11. ครูให้เด็กหูนวนกเกาะจิงหะ ตามที่ครูชี้ 12. ครูชี้แจง ครูแสดงสัญลักษณ์ท่าทาง ตามเครื่องหมายจิงหะใน เพลงท่อนแรก ขนม ปึง กรอบ	
--	--	---	--

13. ทักทายสนทนา	14. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน	15. ชื่นสอน	16. ชื่นสรุป
		- ครูเปรียบเทียบเพลงท่อนที่สองเหมือนกับเพลงท่อนแรก ให้ทำสัญลักษณ์ท่าทางเหมือน - ครูแสดงสัญลักษณ์ท่าทางตามเครื่องหมายจังหวะในเพลงท่อนที่สาม กรุบๆกรอบๆ มันๆ เค็มๆ	

		ครูแสดงสัญลักษณ์ท่าทางตามเครื่องหมายจังหวะในเพลงท่อนที่สี่ หวน อ้อย 9. เด็กหุหนวกทำสัญลักษณ์ท่าทางตามครู	
--	--	--	--

กระบวนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมดนตรีเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เรื่องจังหวะสำหรับเด็กหูหนวก
(วันที่ 4)

9. ทักทายสนทนา	10. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน	11. ขั้นสอน	12. ขั้นสรุป
3. แสดงสื่อการสอนเพลงสวัสดี สวัสดี สวัสดี วันนี้ เธอเป็นอย่างไร สวัสดี สวัสดี ตัวฉันสบายดี เธอเป็นอย่างไร	1. แสดงสื่อ ขนมห่วงรอบ ขนมห่วงรอบ บึง กรอบ ๕ ขนมห่วงรอบ บึง กรอบ ๕ กรอบ กรอบ เค็มเค็ม มันมัน ขนมห่วงรอบ บึง กรอบ ๕ 2. สนทนาเกี่ยวกับสื่อ	1. ครูให้เด็กหูหนวกนั่งเป็นวงกลม 2. ครูส่งต่อภาพสัญลักษณ์จังหวะจนครบทุกคน ก 3. ครูให้เด็กหูหนวกจับคู่แล้วดูภาพสัญลักษณ์จังหวะของตัวเอง 4. ครูเดินเลือกคู่เด็กหูหนวก 1 คู่เก็บภาพสัญลักษณ์จากเด็กหูหนวกแล้วแจกไม้เคาะจังหวะให้คนละ 2 อัน	1. แสดงสื่อ ก ก ก ก ก ก ๕ ๕ 2. สนทนาเกี่ยวกับสื่อ 3. ครูให้เด็กหูหนวก เคาะจังหวะตามภาพสื่อ

4. เด็กหุนวททำเพลงภาษามือ โดยครูไม่ชี้สื่อการสอนหรือนำจังหวะก่อน 5. ครูให้เด็กหุนวทอาสาออกมาทำเพลงภาษามือหน้าชั้นเรียนพร้อมกับบันทึกวิดีโอ	• ครูถามเด็กหุนวทเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำไปเมื่อครั้งที่แล้ว มีอะไรบ้าง • ครูทบทวนว่ามีกิจกรรมการเคาะจังหวะ และ กิจกรรมการทำสัญลักษณ์ท่าทาง	5. ครูให้เด็กหุนวทที่เลือกมาเดินตามหลังครู	
17. ทักทายสนทนา	18. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน	19. ชี้นสอน	20. ชี้นสรุป
3. ครูให้เด็กหุนวทอาสาออกมาเคาะจังหวะหน้าชั้นเรียน	3.ครูให้เด็กหุนวทเคาะจังหวะตามภาพที่ครูชี้ 4. ครูให้เด็กหุนวททำสัญลักษณ์	6. ครูเดินไปชี้เด็กหุนวทอีกคู่ (เด็กหุนวทซุภาพสัญลักษณ์)แล้วให้เด็กหุนวทคู่ที่เดินตามหลังเคาะจังหวะตามภาพสัญลักษณ์ที่เห็น	

	ทำทางตามภาพที่ครูชี้	7. หากเด็กหุนวกละเจาะจ้หะ ถูกรูจะให้ทำต่อ แต่หา เด็กหุนวกละเจาะจ้หะผิด ครูจะเก็บไม้ละเจาะจ้หะ แล้วนำภาพสัญลักษณ์กีน ให้เหมือนเดิม พร้อมกับหา คู่เด็กหุนวกละใหม่ 8. ครูให้เด็กหุนวกละ จ้หะจนครบทุกคู่	
--	----------------------	--	--

ภาคผนวก ข

ประเมินครั้งที่.....

แบบประเมินเบื้องต้นเพื่อคัดแยกประเภทความพิการสู่กระบวนการจัดการศึกษา :

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ชื่อสถานศึกษา.....

ชื่อ-นามสกุล (ด.ช. / ด.ญ. / นาย / นาง / นางสาว).....

วัน เดือน ปี เกิด..... อายุ.....ปี เดือน

ระดับ.....วัน เดือน ปี ที่ประเมิน.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินเบื้องต้นฯ ฉบับนี้เป็นแบบประเมินเพื่อประโยชน์ในทางการจัดการศึกษาเท่านั้น
2. การประเมินลักษณะหรือพฤติกรรมของคนที่แสดงออกบ่อยๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ที่ตรงกับลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ
3. ผู้ประเมินเบื้องต้นฯ ควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดคนพิการมากที่สุด เช่น ผู้ดูแลคนพิการ หรือครู เพื่อให้เกิดความชัดเจนถูกต้อง
4. ผู้ประเมินฯ ควรจะมีอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการประเมิน พฤติกรรม	
		ใช่	ไม่ใช่
1	ทักษะการสื่อสาร ใช้ภาษาไม่สมวัย		
2	ไม่เข้าใจคำสั่ง ไม่สามารถทำตามคำสั่งได้		
3	ทักษะการดูแลตนเอง ไม่สามารถ หรือสามารถดูแลตัวเองในชีวิตประจำวันได้น้อย เช่นการ รับประทานอาหาร / การอาบน้ำ / แปรงฟัน / การแต่งกาย		
4	ไม่สามารถทำความสะอาดหลังการขับถ่าย		
5	ทักษะการดำรงชีวิตภายในบ้าน ต้องกระตุ้นในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอยู่เสมอ		
6	ช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ต่ำหว่าวัย		
7	ทักษะทางสังคม / การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ชอบเล่นกับเด็กที่มีอายุน้อยกว่า หรือไม่สามารถเล่นกับเพื่อนตามวัย		
8	เล่นเลียนแบบผู้อื่นอย่างไม่เหมาะสมกับวัย		

-2-

ที่	ลักษณะ / พฤติกรรม	ผลการประเมิน พฤติกรรม	
		ใช่	ไม่ใช่
9	ทักษะการรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน มีปัญหาด้านพฤติกรรมในการใช้สิ่งของสาธารณะประโยชน์ เช่น ชอบทำลายหรือใช้อย่างไม่ระมัดระวัง		
10	ไม่รู้จักวิธีการใช้ การจัดเก็บ และการดูแลรักษา ของส่วนรวม		
11	ทักษะการรู้จักดูแลควบคุมตนเอง เอาแต่ใจตนเอง มีอารมณ์โกรธ อุนเฉียวบ่อยๆ		
12	ไม่สามารถควบคุมตนเองทำตามสิ่งที่ต้องทำ		
13	ทักษะการนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน ลืมง่าย / จำในสิ่งที่เรียนมาแล้วไม่ได้		
14	ไม่สามารถนำทักษะที่เรียนรู้ไปแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้		
15	ทักษะการทำงาน ช่วงความสนใจสั้น ไม่สามารถรับผิดชอบงานที่ต้องทำ		
16	ทำตามคำสั่งต่อเนื่อง 2 คำสั่งขึ้นไปได้ยาก สับสนง่าย		
17	ทักษะการใช้เวลาว่าง สนใจสิ่งรอบตัวน้อย		
18	ใช้เวลาว่างแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม		
19	ทักษะการรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ดูแลสุขภาพตนเองได้น้อย เช่น ล้างมือ รับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์		
20	มีความระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยตนเองน้อย		

หมายเหตุ ทั้งนี้พฤติกรรมดังกล่าวต้องเทียบเคียงกับพัฒนาการของคนปกติ

เกณฑ์การประเมินฯ

แต่ละทักษะจะต้องมีผลการประเมินพฤติกรรมทักษะว่าใช่ทั้ง 2 ข้อ แสดงว่าไม่ผ่านทักษะนั้นและหากว่าพบทักษะการปรับตัวไม่ผ่านตั้งแต่ 2 ทักษะขึ้นไป แสดงว่ามีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรให้การช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาของผู้เรียน และควรส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ หรือแพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

-3-

ผลการประเมิน

☐ พบความบกพร่อง

☐ ไม่พบความบกพร่อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

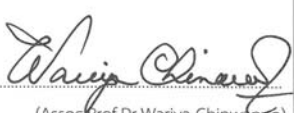
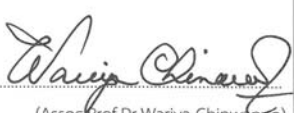
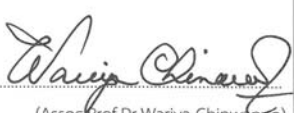
.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก ก

		<table border="1" style="width: 150px; margin-left: auto;"> <tr> <td style="width: 50%;">COA.No.</td> <td>2014/233.2008</td> </tr> </table>	COA.No.	2014/233.2008		
COA.No.	2014/233.2008					
Documentary Proof of The Committee for Research Ethics (Social Sciences)						
Title of Project:	Classroom Musical Activities to Improve Rhythmic Perception of Children with Deafness					
Principal Investigator:	Miss Panita Kiewkam					
Name of Institution:	College of Music, Mahidol University					
Approval includes:	1) MU-SSIRB Submission form version received date 20 August 2014 2) Participant Information sheet for Interview version date 21 July 2014 3) Informed Consent form version date 21 July 2014 4) Interview Guideline received date 20 August 2014					
The Committee for Research Ethics (Social Sciences) is in full compliance with International Guidelines of Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guidelines and the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)						
Date of Approval:	20 August 2014					
Date of Expiration:	19 August 2015					
<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 60%;">Signature of Chairman:.....</td> <td style="width: 40%; text-align: right;"> (Emeritus Professor Santhat Sermsri) </td> </tr> <tr> <td style="height: 50px; vertical-align: bottom; padding-top: 20px;">Signature of Head of the Institute:.....</td> <td style="text-align: right; vertical-align: bottom;"> (Assoc. Prof. Dr. Wariya Chinwanit) Dean of Faculty of Social Sciences and Humanities </td> </tr> </table>			Signature of Chairman:.....	 (Emeritus Professor Santhat Sermsri)	Signature of Head of the Institute:.....	 (Assoc. Prof. Dr. Wariya Chinwanit) Dean of Faculty of Social Sciences and Humanities
Signature of Chairman:.....	 (Emeritus Professor Santhat Sermsri)					
Signature of Head of the Institute:.....	 (Assoc. Prof. Dr. Wariya Chinwanit) Dean of Faculty of Social Sciences and Humanities					
Copyright by Mahidol University Office of The Committee for Research Ethics (Social Sciences), Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University Phuttamonthon 4 Rd., Salaya, Phuttamonthon District, Nakhon Pathom 73170, Tel.(662) 441 9180 Fax.(662) 441 9181						

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวพนิดา เขียวขำ
วัน เดือน ปีเกิด	15 เมษายน 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดตาก ประเทศไทย
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.2552
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 60/14 หมู่ 2 ตำบล ป่ามะม่วง อำเภอเมือง จังหวัดตาก รหัสไปรษณีย์ 63000 โทรศัพท์ 055-513622